This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Digitized by Google

3256.11.15

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

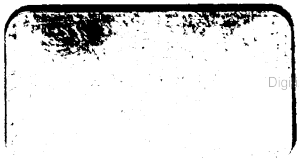

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

3256.11.15

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

FROM THE LIBRARY OF

JAMES HAUGHTON WOODS

INSTRUCTOR AND PROFESSOR AT HARVARD
FROM 1900 TO 1935

THE GIFT OF HIS FAMILY
1935

Digitized by Google

Digitized by Google

MARATHI ENGLISH PRIMER,

PART I

BY

GANESH HARI BHIDE,

ASSISTANT MASTER, ELPHINSTONE MIDDLE SCHOOL, BOMBAY.

Second Edition.

Registered for copy-right under the Government of India's Act XXV of 1867.

Bombay:

PRINTED AT THE "TATVA-VIVECHAKA" PRESS.

1901.

(All Rights Reserved.)

Price Re. 1-8.

Digitized by Google

Digitized by Google

~~3256.11.15~~
3256.11.15 (1)

HARVARD COLLEGE LIBRARY
FROM THE LIBRARY OF
JAMES HAUGHTON WOODS
1935

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
FEB 19 1973

Digitized by Google

DEDICATED

TO

THE Rev. D. MACKICHAN, M.A., D.D.,

PRINCIPAL OF THE FREE CHURCH COLLEGE,

BOMBAY.

VICE-CHANCELLOR OF THE UNIVERSITY

OF BOMBAY.

AS A TOKEN OF ESTEEM AND IN RECOGNITION

OF THE INTEREST HE TAKES

IN THE VERNACULAR LANGUAGES

OF INDIA.

Digitized by Google

Digitized by Google

PREFACE.

I HAVE prepared this small book for students who know English and are desirous of acquiring speedily, knowledge of the Marathi language, and I trust it will prove useful to them.

The rules given are expressed in a simple and concise form, so that they can be easily understood as well as remembered; and this will be specially seen with regard to the declension of nouns and the conjugation of verbs, the most difficult parts of Marathi Grammar.

To enhance the practical utility of the work, a great deal of important information of a varied nature has been given in the Appendices. The chief aim has been to make this little book useful to the foreign student of the language.

I may observe that the student should carefully translate the exercises given with due attention to the rules that precede each exercise. The exercises have been so arranged that they can be easily translated with a little help from a Pandit.

The special characteristic of this Manual is that an attempt has been made to teach the student the colloquial as well as the classical and bookish forms of expression, so that the student may learn to converse in the language in a natural and unpedantic way—an accomplishment of no little advantage to one who has to be constantly amongst the people. The colloquial forms are given in brackets by the side of those used in writing.

If this first part, treating of the most elementary principles of the Marathi Language and Grammar be found useful, I shall be encouraged to publish another containing higher matters—the construction of complex sentences and the grammatical rules relating to them in a special way and the details of Marathi idiom.

Digitized by Google

I need not state here that I do not claim originality and that I am indebted to various authors on Marath Grammar.

I am further bound, in gratitude, to say that I ow special acknowledgments to one of them who has kindl given me material help by his judicious counsel on variou points, but whose name I am not permitted to mention.

In conclusion, it affords me great pleasure to expres my acknowledgments to my friend Mr. Parashurampan Joshi, Assistant Master, Elphinstone Middle School, fo his kindness in revising my proof-sheets.

G. H. B.

Bombay, January 1889.

Digitized by Google

PREFACE TO THE SECOND EDITION.

As the demand for this book has been steady during the last ten years, I am led to think that it helps those for whom it is intended. I, therefore, offer to the public the second edition of it.

Some of the students of this book remarked that the lessons in this primer are unusually long and frighten a beginner at the first sight. So the first change is made in the list of words at the top of each lesson. Now there are in each lesson a number of words varying from ten to twenty to be learnt. Rules of grammar generally prove a hard nut for an average student. One or two rules are, therefore, explained by a variety of sentences extending over more than a lesson, in order to drill the student thoroughly and familiarise him with them. The number of lessons and the sentences on the whole are necessarily increased and so the book is divided into two parts.

In preparing books of this kind, it is a hard task with the compiler to select and arrange sentences under each lesson, so as to suit the rules of grammar given at the top, so, some of them may appear merely mechanical.

The students will do well while translating sentences to refer each of them to the rule to explain which they are intended.

In the Second Book, Departmental examination papers are inserted with the kind permision of Government (No. 5321 of 1900, Revenue Department, Bombay Castle, 28th August 1900) for the use of students appearing for the examination.

G. H. B.

Bombay, July 1901.

Digitized by Google

Digitized by Google

THE ALPHABET.

THE BÁLABODHA CHARACTERS.

Sixteen Vowels.

Sign.	*Equivalent sound.*	*Sign.*	*Equivalent sound.*
अ = a	as in sug*a*r (short).	ए = e	as in th*e*re.
आ = â	,, ,, f*a*r (long).	ऐ = ai	,, ,, *ai*sle.
इ = i	,, ,, b*i*t (short).	ओ = o	,, ,, s*o*.
ई = í	,, ,, Pol*i*ce (long).	औ = au	,, ,, n*ow*.
उ = u	,, ,, b*u*ll (short).		
ऊ = û	,, ,, r*u*de (long).		
ऋ = ṛi	These do not occur in pure Maráthi words.		
ॠ = ṛí			
ऌ = ḷi			
ॡ = ḷí			

The Anusvara.

ं = *n* representing the nasal sound, as in sum.

The Visarga.

ः = *ah*; as in poo*h*.

Thirty-six Consonants.

क = ka	as in *k*ing.	ण = ṇa	as in di*n*t.
ख = kha	,, ,, *kh*an.	त = ta	,, ,, ——
ग = ga	,, ,, *g*ive.	थ = tha	,, ,, *th*in.
घ = gha	,, ,, log-*h*ut.	द = da	,, ,, ——
ङ = ṅa	,, ,, si*ng*.	ध = dha	,, ,, ——
च = cha	,, ,, *ch*urch.	न = na	as in the*n*.
छ = chha	,, ,, ——	प = pa	,, ,, *p*un.
ज = ja	,, ,, *j*ust.	फ = pha	,, ,, u*p*-*h*ill.
झ = jha	,, ,, pleasure.	ब = ba	,, ,, *b*ut.
ञ = ña	,, ,, si*n*ge.	भ = bha	,, ,, com*b*-*h*er hair.
ट = ṭa	,, ,, *t*reasure.	म = ma	,, ,, *m*an.
ठ = ṭha	,, ,, without-*h*im.	य = ya	,, ,, *y*oung.
ड = ḍa	,, ,, *d*rink.	र = ra	,, ,, *r*an.
ढ = ḍha	,, ,, sen*d*-*h*im.	ल = la	,, ,, *l*ong.

Digitized by Google

व = va as in ——	ह = ha as in *h*ang.
श = s'a ,, ,, passion.	ळ = ḷa ,, ,, ——
ष = sha ,, ,, ——	क्ष = ksha ,, ,, ——
स = sa ,, ,, sun.	ज्ञ = dña ,, ,, ——

The sounds of ङ, छ, त, थ, द, ध, न, प, ळ, क्ष, ज्ञ should be learnt from the mouth of a teacher.

The consonants given above are combined with the vowel अ. When the other vowels unite with the consonants, the former assume different forms; thus each of the other vowels combines with the consonant, and in doing so its original form is modified.

The Vowels,

The original forms.	आ,	इ,	ई,	उ,	ऊ,	ऋ,	ॠ,	
The modified forms.	ा,	ि,	ी,	ु,	ू,	ृ,	ॄ,	
The original forms.	ऌ,	ॡ,	ए,	ऐ,	ओ,			
The modified forms.	ॢ,	ॣ,	े,	ै,	ो,			
The original forms.	औ,	ं	ः,					
The modified forms.	ौ,	ं	ः,					

क is given below in combination with each of the vowels.

क, का, कि, की, कु, कू, कृ, कॄ,
कॢ, कॣ, के, कै, को, कौ, कं, कः

All the consonants are given below in combination with pure Marathi Vowels.

क	का	कि	की	कु	कू	के	कै	को	कौ	कं	कः
ख	खा	खि	खी	खु	खू	खे	खै	खो	खौ	खं	खः
ग	गा	गि	गी	गु	गू	गे	गै	गो	गौ	गं	गः
घ	घा	घि	घी	घु	घू	घे	घै	घो	घौ	घं	घः
ङ	ङा	ङि	ङी	ङु	ङू	ङे	ङै	ङो	ङौ	ङं	ङः
च	चा	चि	ची	चु	चू	चे	चै	चो	चौ	चं	चः
छ	छा	छि	छी	छु	छू	छे	छै	छो	छौ	छं	छः
ज	जा	जि	जी	जु	जू	जे	जै	जो	जौ	जं	जः
झ	झा	झि	झी	झु	झू	झे	झै	झो	झौ	झं	झः
ञ	ञा	ञि	ञी	ञु	ञू	ञे	ञै	ञो	ञौ	ञं	ञः
ट	टा	टि	टी	टु	टू	टे	टै	टो	टौ	टं	टः

Digitized by Google

ठ	ठा	ठि	ठी	ठु	ठू	ठे	ठै	ठो	ठौ	ठं	ठः
ड	डा	डि	डी	डु	डू	डे	डै	डो	डौ	डं	डः
ढ	ढा	ढि	ढी	ढु	ढू	ढे	ढै	ढो	ढौ	ढं	ढः
ण	णा	णि	णी	णु	णू	णे	णै	णो	णौ	णं	णः
त	ता	ति	ती	तु	तू	ते	तै	तो	तौ	तं	तः
थ	था	थि	थी	थु	थू	थे	थै	थो	थौ	थं	थः
द	दा	दि	दी	दु	दू	दे	दै	दो	दौ	दं	दः
ध	धा	धि	धी	धु	धू	धे	धै	धो	धौ	धं	धः
न	ना	नि	नी	नु	नू	ने	नै	नो	नौ	नं	नः
प	पा	पि	पी	पु	पू	पे	पै	पो	पौ	पं	पः
फ	फा	फि	फी	फु	फू	फे	फै	फो	फौ	फं	फः
ब	बा	बि	बी	बु	बू	बे	बै	बो	बौ	बं	बः
भ	भा	भि	भी	भु	भू	भे	भै	भो	भौ	भं	भः
म	मा	मि	मी	मु	मू	मे	मै	मो	मौ	मं	मः
य	या	यि	यी	यु	यू	ये	यै	यो	यौ	यं	यः
र	रा	रि	री	रु	रू	रे	रै	रो	रौ	रं	रः
ल	ला	लि	ली	लु	लू	ले	लै	लो	लौ	लं	लः
व	वा	वि	वी	वु	वू	वे	वै	वो	वौ	वं	वः
श	शा	शि	शी	शु	शू	शे	शै	शो	शौ	शं	शः
ष	षा	षि	षी	षु	षू	षे	षै	षो	षौ	षं	षः
स	सा	सि	सी	सु	सू	से	सै	सो	सौ	सं	सः
ह	हा	हि	ही	हु	हू	हे	है	हो	हौ	हं	हः
ळ	ळा	ळि	ळी	ळु	ळू	ळे	ळै	ळो	ळौ	ळं	ळः
क्ष	क्षा	क्षि	क्षी	क्षु	क्षू	क्षे	क्षै	क्षो	क्षौ	क्षं	क्षः
ज्ञ	ज्ञा	ज्ञि	ज्ञी	ज्ञु	ज्ञू	ज्ञे	ज्ञै	ज्ञो	ज्ञौ	ज्ञं	ज्ञः

A consonant may combine with one or more consonants, when it produces a compound consonant, as पक्का, माहात्म्य; the क्का and त्म्य are compound consonants.

Digitized by Google

A list of the principal compound letters.

क्क kka.	ट्ट ṭṭa.	द्म dma.
क्त kta.	ट्य ṭya.	द्भ dbha.
क्त्व ktva.	ट्र ṭhra.	द्ध ddha.
क्न kna.	ठ्य ṭhya.	ध्द dhdha.
क्म kma.	ड्ग ḍga.	ध्न dhna.
क्र kra.	ड्य ḍya.	ध्र dhra.
क्य kya.	ड्व ḍva.	ध्य dhya.
क्ल kla.	ड्म ḍma.	र्ध्व rdhva.
क्व kva.	ढ्य ḍhya.	न्न nna.
क्ष kṣha.	ण्ण ṇṇa.	न्ह nha.
क्ष्य kshya.	ण्म ṇma.	प्त pta.
क्ष्व kshva.	र्य rṇya.	प्स psa.
ख्य khya.	ण्ह ṇha.	प्न pna.
ग्ध gdha.	त्त tta.	प्य pya.
ग्न gna.	त्य tya.	प्म pma.
ग्र gra.	त्र tra.	प्ल pla.
ग्र्य grya.	त्प tpra.	प्र pra.
ग्ल gla.	त्स tsa.	ब्ध bdha.
घ्य ghya.	त्र्य trya.	ब्र bra.
घ्र ghra.	त्स्य tsya.	भ्य bhya.
घ्व ghva.	त्थ ttha.	भ्र bhra.
घ्न ghna.	त्स्न tsna.	भ्ण bhṇa.
ङ्क ṅka.	थ्य thya.	भ्व bhva.
ङ्क्त ṅkta.	त्त्र ttra.	भ्न bhna.
च्य chya.	द्ग dga.	म्र mra.
च्च chcha.	द्व dva.	म्व mva.
च्छ chchha.	द्य dya.	म्म mma.
च्छ्व chchhva.	द्द dda.	य्व yva.
च्म chma.	द्र्य drya.	ल्क lka.
च्छ्र chchhra.	द्ब dba.	ल्य lya.
ज्ज jja.	द्र dbra.	ल्प lpa.
ज्र jra.	द्व्य dvya.	ल्म lma.
ज्व jva.	द्र dra.	ल्ल lla.

Digitized by Google

व्य vya.	ष्ट्र shṭra.	स्र sra.
व्र vra.	ष्ट्व shṭva.	स्फ spha.
श्च s'cha.	ष्ट्य shṭya.	स्य sya.
श्र s'ra.	ष्ठ shṭha.	ह्न hna.
श्न s'na.	ष्ठ्य shṭhya.	ह्म hma.
श्य s'ya.	ष्प shpa.	ह्य hya.
श्ल s'la.	ष्ण shṇa.	ह्र hra.
श्व s'va.	ष्य shya.	ह्व hva.
ष्क shka.	स्क ska.	ह्ल hla.
ष्क्र shkra.	स्ख skha.	ज्ञ dnya.
ष्ट shṭa.	स्त sta.	

Rules for Correct Reading.

A letter or a syllable composed of अ (*a*) is not uniformly pronounced in words.

The final अ in a word is always silent, as परकर (par-kar), a petticoat.

The अ immediately preceding the final अ is fully sounded; करव, (ka-rav) cause to do; करवत (kar-vat) a saw. If the final letter is not अ, the preceding अ is silent; करतो, (kar-to) he does. The initial or first अ is always sounded; कर, (kar) do thou; मरा, (marà) die ye.

In a word of more than three syllables, the first अ is sounded, not the second; the third is, not the fourth; उलगडा (ul-ga-ḍá) disentanglement; गडबड (gaḍ-baḍ) confusion. But if an additional syllable in अ be added, the fourth is also sounded; फडफडत (phaḍ-pha-ḍat) fluttering. If the fifth letter is not inherent अ, it does not make any change in pronunciation; फडफडणें (phad-phad-ṇen) to flutter.

The Anusvára assumes two kinds of sounds—a nasal sound corresponding to the consonant which follows it, and a pure nasal sound. The nasal corresponding to the

Digitized by Google

first five classes of the consonants are ङ, ञ, ण, न and म; अंक (aṅka), पंचकडी (pañchakadí), पंढरी (paṇdharí), संधि *(sandhi)*, रंभा *(rambha')*. The Anusvára has the sound of *nv* before the consonants र, व, श, ष, स, and ह; संरक्षण *(sanvrakshaṇa)*, संवाद *(sanvvâda)*, संशय *(sanvs'aya)*, दंष्ट्रा *(danvshtrá)* संस्कार *(sanvska'ra)*, सिंह *(sinvha)*.

It has the sound of *ny* and *nl* before य and ल respectively; संयोग *(sanyyoga)*, संलग्न *(sanllagna)*.

It assumes the purely nasal sound if it is placed on a long letter or on a final letter; as, वांकडीं तोंडें न करितां, त्यांनीं औषध घेतलें. (Vánkadín tonden na karitân, tyánnín aushadha ghetalen.) They swallowed the drug without making wry faces.

In Marathi compound letters, all the consonants are pronounced distinctly; as, पक्व (*pakva*), पक्का (*pakká*).

A short letter, with anusvára of the first kind or followed by a compound letter or visarga is accented; as, कंठ, पक्का, मनःपूर्वक.

PASSAGE FOR READING ONLY.

खरेना? तर तूं सर्व व्यवहार असाच आहे, असें समज. जर मनुष्य म्हणेल कीं, मला कोणाची गरज नाहीं; मला जें हवें तें मी एकटाच करीन; मला कोणी सहाय होऊं नये; आणि मी कोणास होणार नाहीं; तर असें होईल कीं, त्याच्या शक्ति लवकर क्षीण होतील, आणि तो जें काम हातीं घेईल तें त्याला अपुरतें टाकून द्यावें लागेल. मनुष्यें जर एकमेकांस सहाय झालीं तर कसेंही कठीण, कसेंही अडचणीचें काम असलें, तरी थोडक्या वेळांत पार पाडतील; तसेंच जर एकटा करीन म्हणेल तर, त्यास जन्मवरही होणार नाहीं. अशींच या लोकचीं सगळीं सुखें कोणीं म्हणेल कीं माझा मी एकटाच भोगीन, तर त्याला तीं थोडींच प्राप्त होतील; आणि जर एकमेकांनीं एकमेकांस सुख दिलें, तर सर्वांचे सुखांत एकाचें सुख सहज आहे. आपण आपलीं आईबापें, भाऊबंद, स्त्रीपुत्र, इष्टमोळखी, चाकरकुळंबिणी, गांवकरी व सर्व लोक,

Digitized by Google

यांस आपले शक्तीप्रमाणें सुख दिलें, तर तीं सर्व मिळून आपणास सुख देतील; तितकें आपले एकट्याचे प्रयत्नानें होणार नाहीं. मुला, तुला पुढें लौकिकांत यावयाचा प्रसंग आहे, ह्मणून या कामकऱ्यांचा दृष्टांत आपले मनांत पक्का ठसवून ठेव; तेणेंकरून तूं सुखी होशील. तूं पहा, ते एकमेक एकमेकांस श्रमाचें ओझें किती हलकें करताहेत तें! आपण आणखी कांहींका दिवसांनीं इकडे येऊं, तेव्हां तूं हें घर पुरतें झालेलें पाहशील. असो, जर तूं इच्छितो आहेस कीं, मजकरितां लोकांनीं श्रम घ्यावे, माझें बरें करावें, मला सहाय व्हावें; तर तुलाही लोकांकरितां तसें करणें अवश्य आहे.

LESSON I.

The Indicative Mood.

Present Tense, 1st Person Singular.

Terminations.

Masculine.	तों.*
Feminine.	त्यें or तें.
Neuter.	तें.

1. णें is added to every root to form the Gerund, but it is omitted before verbal terminations are applied and also in the 2nd Person Singular, Imperative Mood.

2. The verb is inflected by affixing the terminations to the root.

The inflected verb expresses the idea in the 1st person, the 1st Personal Pronoun मी (I) being generally used with it; as, मी खणतों, I dig.

खाणें *v. a.* to eat.	बोलणें *v. a.* to speak.
नाचणें *v. n.* to dance.	खेळणें *v. a.* & *n.* to play.
वाचणें *v. a.* to read.	खणणें *v. a.* to dig.
शिजवणें *v. a.* to cook.	लिहिणें *v. a.* to write.
सांगणें *v. a.* to tell.	

* See Appendix Note 5.

Digitized by Google

१ मी खालें-तें. २ मी नाचतों. ३ मी खेळयें. ४ मी शिजवतें. ५ मी खणतें. ६ मी लिहितों. ७ मी वाचतों. ८ खा. ९ मी सांगतों. १० मी खेळतें. ११ खेळ. १२ मी बोलतों. १३ मी खणतों. १४ लिही. १५ वाच.

1 I eat. 2 I write. 3 I dance. 4 I dig. 5 I read. 6 Play thou. 7 Cook thou. 8 I speak. 9 I tell. 10 Dance. 11 Read. 12 I play. 13 I cook. 14 Speak. 15 Dig.

LESSON II.

जाणें *v. n.* to go.	नेणें *v. a.* to carry.
जाणणें *v. a.* to know.	पोहणें *v. n.* to swim.
नांगरणें *v. a.* to plough.	बसणें *v. n.* to sit.
निजणें *v. n.* to sleep.	येणें *v. n.* to come.

१ मी येतों. २ मी नांगरतें. ३ मी खातों. ४ मी निजतें. ५ मी बसतों. ६ खण. ७ जातें. ८ येतों. बोल. ९ मी नाचतों. १० मी सांगतें. ११ मी नेतों. १२ वे. १३ लिहितों. १४. नीज. १५ जा.

1 I know. 2 Sleep. 3 I come. 4 I plough. 5 I sleep. 6 I carry. 7 I swim. 8 I sit. 9 I go. 10 Eat. 11 Do come. 12 Do carry. 13 Do swim. 14 Sit. 15 Do go.

LESSON III.

The Indicative Mood.

Present Tense, 2nd Person Singular.

Terminations.

Masculine.	तोस*.
Feminine.	त्येस or तेस.
Neuter.	तेंस.

These terminations are added to the roots as in the 1st Person and 2nd Personal Pronoun तूं (thou) is put before the inflected verb; as, तूं जात्येस, Thou goest.

* See Appendix Note 5.

Digitized by Google

आणणें* *v. a.* to bring.
करणें *v. a.* to do, to make.
घेणें *v. a.* to take.
देणें *v. a.* to give.
पाहणें *v. a.* to see.
शिकविणें *v. a.* to teach.

१ मी आणत्यें. २ शिकवितेस. ३ तूं शिकवितोस. ४ तूं करत्येस. ५ तूं वाचतोस. ६ तूं खणतेस. ७ तूं जात्येस. ८ मी जाणतों. ९ तूं नेतोस. १० पहा. ११ तूं पहातोस. १२ तूं पाहतेस. १३ मी पाहतों. १४ तूं नाचतेस. १५ बस.

1 Thou sittest. 2 Thou dost. 3 Thou takest. 4 I teach. 5 Thou teachest. 6 Thou bringest. 7 Thou knowest. 8 Thou sleepest. 9 Thou speakest. 10 Thou diggest. 11 Teach. 12 Thou givest. 13 I see. 14 Thou seest. 15 I take. 16 Take.

LESSON IV.

प्रकाशणें *v. n.* to shine.
बोलावणें *v. a.* to call; to invite.
शिकणें *v. a.* to learn.
भिणें *v. n.* to fear.
मिळवणें *v. a.* to get; to earn.
फोडणें, **मोडणें**, **तोडणें** } *v. a.* & *n.* to break.

१ तूं मिळवितेस. २ मी भित्यें. ३ तूं मोडतोस. ४ मी बोलावतें. ५ मोड. ६ शीक. ७ तूं आणत्येस. ८ मी शिकतों. ९ मी शिकवितों. १० तूं बसतोस. ११ तूं जाणतोस. १२ मी नाचतों. १३ तूं प्रकाशतोस. १४ तूं मोडतोस. १५ तूं फोडतोस. १६ मी तोडतें. १७ फोड.

1. Thou callest. 2 I break. 3 Thou breakest. 4 Break. 5 Thou learnest. 6 Thou fearest. 7 See. 8 Thou givest. 9 I get. 10 I shine. 11 I learn. 12 Thou gettest. 13 Thou invitest. 14 I learn. 15 I fear. 16 Thou earnest. 17. Thou carriest. 18 Thou tellest. 19 Thou goest.

---

* The student should conjugate all the verbs.

Digitized by Google

LESSON V.

The Indicative Mood.

Present Tense, 3rd Person Singular.

Terminations.

Masculine	तो*.
Feminine.	त्ये or ते.
Neuter.	तें.

The 3rd Personal Pronoun तो (he), ती (she), or तें (it), is used before the inflected verb; as, तो वाचतो, he reads; ती वाचत्ये, she reads; तें वाचतें, it reads. तो, ती or तें is also a demonstrative pronoun, (that); as तो घोडा that horse, ती जमीन that ground, तें फूल that flower.

काशी *f.* the name of a woman.
कोमजणें *v. n.* to fade.
कुत्रा *m.* a dog.
चिरडणें *v. a.* & *n.* to crush.
टेबल or **मेज** *n.* a table.
धांवणें *v. n.* to run.
धुणें *v. a.* to wash.
फेंकणें *v. a.* to throw.
भुंकणें *v. n.* to bark.

१ तूं चिरडत्येस. २ ती धुते. ३ काशी येत्ये. ४ फूल कोमजतें. ५ तूं घेतेस. ६ तो भुंकतो. ७ मी धुतें. ८ तूं फेंकतेस. ९ मी भित्यें. १० तूं करतेस. ११ चिरड. १२ तो धुतो. १३ मी चिरडतों. १४ ती भुंकते. १५ तूं घेतोस. १६ घे. १७ तो फेंकतो. १८ कर.

1 The flower fades. 2 It breaks. 3 Thou throwest. 4 She calls. 5 He fears. 6 He shines. 7 She knows. 8 She crushes. 9 He washes. 10 She eats. 11 It swims. 12 She cooks. 13 He crushes. 14 The dog runs. 15 The dog barks. 16 He runs. 17 She drinks.

LESSON VI.

फूल *n.* a flower.
ह्मणणें *v. a.* to say.
घोडा *m.* a horse.
जमीन *f.* ground.

---

* See Appendix Note 5.

Digitized by Google

हालणें } *v. n.* to move.
सरणें }

सुकणें *v. n.* to dry.

गलबत *n.* a ship.

पकडणें *v. a.* to catch.

पडणें *v. n.* to fall.

पिणें *v. a.* to drink.

पंतोजी *m.* a school-master.

१ तूं पकडतोस. २ मी पितों. ३ घोडा धांवतो. ४ ती सुकते. ५ तो पंतोजी पकडतो. ६ मेज हालतें. ७ ती म्हणत्ये. ८ ती हालत्ये. ९ टेबल सरतें. १० काशी बोलावते. ११ तो भितो. १२ ती करते. १३ ती मिळवते. १४ तो आणतो. १५ तूं आण. १६ तूं पकड. १७ ती धावत्ये.

1 She catches. 2 I drink. 3 She says. 4 I move. 5 He falls. 6 It dries. 7 The table falls. 8 It drinks. 9 The school-master teaches. 10 The table moves. 11 He calls. 12 Thou catchest. 13 She falls. 14 I catch. 15 The horse drinks. 16 The ground dries. 17 The ship moves. 18 The ship dries.

LESSON VII.

पोंहचणें *v. n.* to reach.

बुडणें *v. n.* to sink.

बुडविणें* *v. a.* to sink.

मारणें *v. a.* to beat, to kill.

मुलगा *m.* a boy, a son.

वाढणें *v. n.* to grow.

सुकविणें* *v. a.* to dry.

मासा *m.* a fish.

झाड *n.* a tree.

१ मी मारत्यें. २ तें वाढतें. ३ गलबत बुडतें. ४ मुलगा खणतो. ५ मासा पोहतो. ६ मी करतों. ७ तो पोंहचतो. ८ ती बुडविते. ९ मी मारतें. १० मुलगा नाचतो. ११ झाड वाढतें. १२ मी चिरडतों. १३ मुलगा सुकवितो. १४ तो कुत्रा पकडतो. १५ ती फेंकते. १६ ती मारते. १७ मुलगा वाचतो. १८ काशी वाचते.

1 He beats. 2 It reaches. 3 I dry. 4 Thou sinkest. 5 I grow. 6 The boy sinks. 7 The ship sinks. 8 He sinks. 9 He dries. 10 It grows. 11 The ship reaches. 12 He kills. 13 The boy runs. 14 The fish swims. 15 The horse drinks. 16 The dog kills. 17 The tree grows.

* व or वि added to the intransitive root makes it causal transitive.

Digitized by Google

LESSON VIII.

The Indicative Mood.

Present Tense, Plural.

1st p. तों; *2nd p.* तां; *3rd p.* तात.*

1. These terminations are alike applicable for all genders, and the inflected forms produced by their aid are put after the plural pronouns.

†आह्मी (we) खातों; तुह्मी (you) खातां; ते *m.* (they) खा *f.* (they), तीं *n.* (they) खातात.

2. An interrogative sentence is only distinguished by its peculiar emphasis (to be learnt from a teacher) or by an interrogative pronoun or a particle; as काय, what; कां, why; कोण, who; ना, का; आह्मी खातों? Do we eat?

Note.—We speak out of respect in the plural, even when one individual is spoken to or spoken of, but mother and God are spoken to or of, in the singular. बाबा म्हणतात, Papa says. गुरूजी शिकवितात, The master teaches.

मोजणें *v. a.* to count.	कापणें *v. a.* to cut, to mow.
वितळणें *v. n.* to melt.	चुकणें *v. a.* to err.
लढणें *v. n.* to fight.	मरणें *v. n.* to die.

१ मी वसतों. २ तूं निजतोस. ३ तो खातो. ४ ती करते. ५ बस. ६ तूं बुडवितेस. ७ नाच. ८ तूं नाचतेस. ९ तें कोमेजतें. १० आह्मी मोडतों. ११ ये. १२ तुह्मी निजतां. १३ ते भुंकतात. १४ मोज. १५ त्या येतात का? १६ गलबत बुडतें. १७ ते वाढतात. १८ तूं फेंकतोस. १९ मी मारतें. २० तुम्ही खेळतां. २१ खा. २२ आम्ही खेळतों.

1 They melt. 2 They move. 3 I go. 4 We give. 5 You drink. 6 We say. 7 I know. 8 Thou givest. 9 They do. 10 I cut. 11 They err. 12 Thou fightest. 13 They die. 14 We learn. 15 You bring. 16 We get. 17 You take. 18 They see. 19 They sit. 20 Do you sleep? 21 Do they drink?

* See Appendix Note 5. † See Appendix Note 1.

Digitized by Google

LESSON IX.

NOUNS.

Nominative and Accusative Cases.

1. Cases of nouns are chiefly formed in Marâthi by inflection, or by the addition of some postpositions; but the Nominative and the Accusative are the original forms of the noun, and are used to express the doer of an action and the object acted upon respectively.

2. In a Marâthi sentence, the doer is usually put first; the object, if there be one, next; and lastly, the verb. In the Present Tense, the verb agrees with the doer in Number, Gender, and Person. मुलगे धडे वाचितात. The boys read the lessons.

3. There is no Article in the Marâthi language.

नाक *n.* the nose.	**गाय** *f.* a cow.
बांधणें *v. a.* to fasten, to build.	**गोष्ट** *f.* a story.
घालणें *v. a.* to put on.	**लुगडें** *n.* a cloth for a woman to gird about her loins.
उडविणें *v. a.* to fly.	
शिंपी *m.* a tailor.	**नेसणें** *v. a.* to gird about the loins.
शिवणें *v. a.* to sew.	**चोंच** *f.* a beak.
आंगरखा *m.* a coat.	**प्राणी** *m.* an animal.
धडा *m.* a lesson.	**व** *conj.* and.

१ शिंपी गाय बांधतो. २ काशी आंगरखा शिवते. ३ काशी लुगडें नेसते. ४ तो लुगडें शिवतो. ५ ती गोष्ट सांगत्ये. ६ तुझी काय बांधतां? ७ ते गलबत बुडवितात. ८ आह्मी आंगरखा शिवतों. ९ ती गाय बांधते. १० तुह्मी घोडा बांधतां. ११ त्या गोष्ट सांगतात. १२ आह्मी मासा पकडतों. १३ तुह्मी मासा मारतां. १४ त्या आंगरखा शिवतात. १५ ते नाक कापतात. १६ झाडें वाढतात ना? १७ तो पंतोजी धडा शिकवितो ना? १८ आह्मी गोष्ट सांगतों. १९ तो घोडा आणतो. २० त्या धडा करतात का? २१. तो प्राणी धांवतो.

1 A tailor sews a coat. 2 The tailor tells a story. 3 Kâshi puts on a coat. 4 He kills a fish. 5 The boy catches the horse. 6 The dog catches a fish. 7 The boy washes the dog. 8 The school-master teaches the

Digitized by Google

lesson. 9 She learns the lesson. 10 He fastens the horse. 11 He sinks the ship. 12 The dog eats the fish. 13 The boy dries the table. 14 The cow swims. 15 The boy tells a story. 16 She reads the story. 17 The tailor washes the cow. 18 They fly. 19 We wash the cow. 20 You err. 21 Do they err? 22 The boy catches the animal.

LESSON X.

पागोटें *n.* a turban.	**रामा** *m.* the name of a man.
धोतर *n.* a cloth for a man.	**मेंढरूं** *n.* a sheep.
पुस्तक *n.* a book.	**चाकर** *m.* a servant.
ऐकणें *v. a.* to hear.	**आंबा** *m.* a mango.
मांस *n.* flesh.	**गूळ** *m.* coarse-sugar.
हिंदू *m.* Hindu.	

१ रामा धोतर नेसतो. २ काशी लुगडें धुते. ३ त्या गोष्ट ऐकतात. ४ ते घडा शिकतात. ५ ते घडा शिकवितात. ६ रामा घोडा धुतो. ७ तें मेंढरूं आंबा खातें? ८ तो चाकर धोतर धुतो. ९ मी पागोटें आणतों. १० तुम्ही पुस्तक वाचता का? ११ आम्ही पागोटें देतों. १२ ती आंगरखा देते. १३ ती गाय बांधते. १४ ती आंगरखा धुते. १५ तूं मेज हालवितोस. १६ तो धोतर सुकवितो. १७ ते मेज धुतात.

1. The boy puts on a turban. 2 Does an animal eat flesh? 3 The boy reads a book. 4 Do you eat flesh? 5 We hear a story. 6 The servant eats a mango. 7 He calls a servant. 8 You crush an animal. 9 The servant brings a cow. 10 She eats a mango. 11 The servant fastens the cow. 12 He learns a lesson. 13 I know the story. 14 We cut a tree. 15 It eats a fish. 16 The dog swims. 17 Does it sleep? 18 Do they hear a story?

LESSON XI.

अपराध *m.* a fault.	**पतंग** *m.* a kite.
बैल *m.* an ox.	**पक्षी** *m.* a bird.
विद्यार्थी *m.* a pupil.	**हुंगणें** *v. a.* to smell.

Digitized by Google

बेंबटणें *v. n.* to bleat.	हाड *n.* a bone.
कुतरें or कुत्रें *n.* a cur.	छपवणें *v. a.* to hide.
पाणी *n.* water.	सोडणें *v. a.* to unfasten.
चालणें *v. n.* to walk.	शिक्षक, गुरु *m.* a teacher.

१ मी गोष्ट सांगतों. २ तूं ऐकतोसना? ३ कोण बोलतें? ४ काय करितां*? ५ तो पतंग उडवितो. ६ ते गाय बांधतात. ७ आम्ही आंबा खातों. ८ ते गूळ विकतात. ९ ती लुगडें धुते. १० शिंपी आंगरखा घालतो. ११ हिंदू धोतर नेसतात. १२ रामा गाय सोडतो. १३ कुत्रें हाड चावतें. १४ तो पागोटें घालतो. १५ त्या पुस्तक वाचतात. १६ तुम्ही मांस खाता? १७ तूं लिहित्येस? १८ पुस्तक वाच.

1. The animal walks. 2 An ox runs. 3 The pupil reads a book. 4 The teacher teaches a lesson. 5 He teaches the book. 6 He catches a bird. 7 The servant brings the flower. 8 The sheep bleats. 9 The tree falls. 10 The flower falls. 11 They crush the animal. 12 I drink water. 13 You hide a fault. 14 We build a ship. 15 He tells a story. 16 They teach a book. 17 He cuts the tree. 18 She smells the flower. 19 Write the lesson. 20 Do you wash the turban? 21 Who hides a fault?

LESSON XII.

The Plural of Nouns.

1. Masculine nouns usually undergo no change of form in the plural, except those ending in आ.† The latter change the आ to ए.

Singular.	*Plural.*
खांब, a post.	खांब.
आंबा, a mango.	आंबे.
कोळी, a fisherman.	कोळी.

* The *anusvára* on the verbal termination, 2nd person plural, indicates a higher degree of respect to the person spoken to.

† The names of persons of respectibility are not changed in the plural, as काका, a paternal uncle; मामा, a maternal uncle.

Digitized by Google

Singular.	*Plural.*
घोडा, a horse.	घोडे.
साळी, a weaver.	साळी.
काडू, an earth-worm.	काडू.

१ तो खांब मोजतो. २ ते आंबे खातात. ३ कोळी मासे मारतो. ४ तो कोळी पुस्तक वाचतो. ५ घोडा धांवतो. ६ शिंपी घोडे बांधतात. ७ बैल मरतात. ८ कुत्रे भुंकतात. ९ पक्षी उडतात. १० हिंदू पतंग उडवितात. ११ कुत्रे हाड खातात. १२ विद्यार्थी अपराध छपवितात. १३ तो काडू डुंगतो. १४ घोडा गूळ खातो. १५ चाकर बैल बांधतात. १६ चाकर काडू मारतो. १७ विद्यार्थी घडे शिकतात. १८ पंतोजी घडा शिकवितात. १९ चाकर घोडे सोडतात. २० विद्यार्थी आंबे खातात. २१ ती बैल बांधते. २२ विद्यार्थी अपराध करतो.

1. We count the posts. 2 They eat mangoes. 3 Does a dog eat a mango? 4 The fishermen catch fish. 5 The horses run. 6 The weavers catch the horse. 7 A bird eats earth-worms. 8 The birds fly. 9 The pupils fly kites. 10 The servants fasten the oxen. 11 He hides the coats. 12 He kills birds. 13 Tailors sew coats. 14 Râmâ fastens the oxen. 15 The boys move the post. 16 The weavers drink water. 17 The weaver tells a story. 18 The tailor flies a kite. 19 The pupils kill earth-worms. 20 The Hindus drink water.

LESSON XIII.

1. Feminine nouns generally take आ in the plural, as:—

Singular.	*Plural.*
रकम, a sum.	रकमा.
जागा, a place.	जागा.
काठी, a stick.	काठ्या.
सासू, a mother-in-law.	सासवा or सास्वा.

(*a*)* Most feminine nouns ending in अ take ई, as:—

दऊत, an inkstand.	दवती, or दौती.
खार, a squirrel.	खारी.

* See Appendix Notes 2, 3.

Digitized by Google

Singular.	*Plural.*
गाय, a cow.	गायी, or गाई.
गोष्ट, story.	गोष्टी.

(*b*) Some feminine nouns ending in ऊ undergo no change, as:—

Singular.	*Plural.*
*अफू, opium.	अफू.
तराजू, a balance.	तराजू.
अब्रू, reputation.	अब्रू.
जादू, witchcraft.	जादू.

१ तो काठ्या मोडतो. २ तुम्ही दवती कां लपवितां? ३ गाई धांवतात. ४ ती गाय तें झाड खाते. ५ ते साळी अफू खातात. ६ ती तराजू आण. ७ ती जादू करते. ८ अब्रू जाते. ९ खारी काढू खातात काय? १० मुलगे गोष्टी सांगतात. ११ काशी गायी बांधते. १२ तराजू मोडते? १३ सासवा काठ्या घेतात. १४ विद्यार्थी रकमा घेतात. १५ मुलगे गोष्टी ऐकतात. १६ काशी जादू करते. १७ रामा काठी मोडतो. १८ अब्रू कां जाते?

1 The boys tell stories. 2 The pupils take places. 3 Cows fight. 4 The dog catches squirrels. 5 The cows fall. 6 The pupil hides sticks. 7 The pupils hide inkstands. 8 The cows drink water. 9 The mothers in-law bring water. 10 The boys fasten the cows. 11 The mother-in-law tells a story. 12 The boys catch squirrels. 13 Do you wash the cow? 14 The tailor eats opium. 15 Bring that balance. 16 Kâshi breaks the balance. 17 The boys make a balance. 18 Balances break. 19 Do they break balances? 20 Count the balances. 21 Take the balance.

LESSON XIV.

1. Neuter nouns generally take एं in the plural, but those that end in एं take ईं, as:—

Singular.	*Plural.*
मोतीं, a pearl.	मोत्यें.
गुरूं, a cattle.	गुरें.
भांडें, a pot.	भांडीं.

* Abstract Nouns and Nouns of Materials are not, as such, used in the plural as in English unless different kinds are meant.

Digitized by Google

2. The final ई or ऊ is changed to य or व; but this change is optional, when ई or ऊ is a penultimate letter, in forming the plural, or before the termination of a case, as:—

Singular.	*Plural.*
असूं, आसू *n.* a tear.	असवें, आसवें.
देऊळ *n.* a temple.	देउळें or देवळें.
कवाईत *f.* parade.	कवाइती or कवायती.
काईल *f.* a pan.	काइली or कायली.
पाऊल *n.* a foot, a step.	पाउलें or पावलें.
कऊल, कौल *n.* a tile.	कउलें, कौलें or कवलें.
जळू *f.* a leech.	जळवा.
वाळू *f.* sand.	वाळवा.
दारू *f.* wine, gunpowder.	दारवा.
बी *f.* a seed.	बिया.
बाई *f.* a lady.	बाया.

१ त्या बाया पाणी आणतात. २ ते मुलगे बिया मोजतात. ३ साळी पागोटीं करतात. ४ तो कौलें मोजतो. ५ त्या देवळें बांधतात. ६ ते पावलें मोजतात. ७ तो मोत्यें घेतो. ८ आम्ही दवती आणतों. ९ त्या बिया खातात. १० बिया कोण खातें? ११ त्या जळवा कोण आणतो? १२ ती बाई देवळें बांधते. १३ त्या बाई गाई देतात. १४ कोण बैल देतात? १५ आम्ही आंबे देतों. १६ कुत्रीं हाडें नेतात. १७ मुलगे पुस्तकें वाचतात. १८ मेंढरें धांवतात. १९ हिंदू लोक धोतरें नेसतात. २० बाया लुगडीं नेसतात. २१. ते नाकें कापतात.

1 Flowers fade. 2 They throw pearls. 3 The weavers bring cattle. 4 The sheep bleat. 5 The dogs hide bones. 6 The pupils fly kites. 7 The dog smells a bone. 8 The cattle drink water. 9 Who make pots? 10 The weavers bring tiles. 11 They drink wines. 12 The ladies learn Marâthi. 13 The lady counts the temples. 14 We bring pans. 15 You kill leeches. 16 Take sand. 17 Seeds grow. 18 Temples fall. 19 The ladies tell stories. 20 The servants wash turbans.

Digitized by Google

LESSON XV.

अडवणें *v. a.* to stop.
आई *f.* the mother.
कागद *m.* paper.
केरसुणी *f.* a broom.
केळें *n.* a plantain.
खाण *f.* a mine.
गाळणें *v. a.* to shed.
गोंगाट *m.* a noise.
गोडी *f.* sweetness.
घर *n.* a house, home.
घांट *f.* a bell.
घोडी *f.* a mare.
चोरणें *v. a.* to steal.
चित्र *n.* a picture.

१ चाकर घोडे अडवतात. २ आई पुस्तकें वाचित्ये. ३ गाई कागद खातात? ४ खाणी कोण खणतात? ५ विद्यार्थी पाणी पितात. ६ मुलगे गोंगाट करतात. ७ विद्यार्थी घांट ऐकतात. ८ ते चाकर चित्रें चोरतात. ९ तो मुलगा पुस्तकें चोरतो. १० घोड्या पाणी पितात. ११ घरें कोण बांधतात? १२ विद्यार्थी कागद वाचतात. १३ गाई केळीं खातात. १४ चाकर केरसुण्या लपवितात. १५ तो शिंपी देवळें बांधतो. १६ तो कोळी पावलें मोजितो. १७ त्या बाया चित्रें पहातात. १८ काशी केरसुण्या आणत्ये. १९ रामा गाई अडवितो. २० मुलगे भांडीं फोडतात. २१ तो मुलगा काड्या मोडतो.

1 Ladies read books. 2 The mother teaches the book. 3 The boys write the papers. 4 The servants take brooms. 5 They eat plantains. 6 We dig mines. 7 Who makes the noise? 8 I hear noises. 9 You take sweatness. 10 They see houses. 11 We hear bells. 12 Servants wash the mares. 13 Râmâ brings sheep. 14 Do the Hindus eat flesh? 15 They steal pictures. 16 Mothers teach books. 17 I see ships. 18 The servants hide pictures. 19 The boys see the picture. 20 The mother eats plaintains. 21 The mother brings the paper.

LESSON XVI.

चिनी लोक *m.* the Chinese.
चोळी *f.* a bodice.
जेवणें *v. a.* to dine.
ढाळणें *v. a.* to shed.
पाटी *f.* a slate.
पाला *m.* foliage.
माळी *m.* a gardener.
हंबरणें *v. n.* to low.

Digitized by Google

दाखविणें *v. a.* to show.
नदी *f.* a river.
पाजणें *v. a.* to suckle, to cause to drink.
पेरू *m.* a guava.
पोथी *f.* a book.
पोपट *m.* a parrot.
सिंह *m.* a lion.

१ गाई पाला खातात. २ ते नद्या अडवितात. ३ चाकर पाणी पाजतात. ४ आम्ही पेरू खातों. ५ माळी फुलें आणतात. ६ चिनी लोक चित्रें दाखवितात. ७. रामा पोथी वाचितो. ८ रामा पोथ्या लिहितो. ९ नद्या सुकतात. १० तुम्ही खाणी खणतां. ११ आई अश्रु ढाळितात. १२ तो पाट्या फोडतो. १३ पोपट पाला खातात काय? १४ पाणी आणतात? १५ अफू कोण खातो?

1 Ladies shed tears. 2 The Chinese shed tears. 3 Kâshi steals bodices. 4 The Chinese eat plantains. 5 Kâshi shows a bodice. 6 Rivers run. 7 The boys break slates. 8 The sheep eat foliage. 9 The gardeners stop a river. 10 Cows low. 11 The parrots eat guavas. 12 Râmâ reads books. 13 The mother teaches a book. 14 The ladies put on bodices. 15 Do the Chinese eat parrots? 16 Do they dig mines? 17 Who stop rivers? 18 I know the Chinese. 19 You know the Hindus. 20 The parrot tells stories. 21 The pupils throw sand.

LESSON XVII.

फाडणें *v. a.* to tear.
बकरें *n.* a goat.
बाग *f. m.* a garden.
बायको *f.* a woman.
भरणें *v. a.* to fill.
भात *m.* cooked rice.
मनुष्य *m. n.* a person.
मार्दव *n.* softness.
माया *f.* love.
मूल *n.* a child; *f.* a girl.

१ त्या मुली चोळ्या फाडतात. २ ती बायको जळवा पकडते. ३ मुली पाणी भरतात. ४ आई माया करतात. ५ गाई बाग खातात. ६ मुलें भात जेवतात. ७ तुम्ही पेरू खाता काय? ८ ते चित्रें करतात. ९. मुली गोंगाट करतात. १० पंतोजी गोंगाट ऐकतात. ११ कोळी कौलें फोडतात. १२ चिनी लोक केळीं खातात. १३ मुलगे घोतरें नेसतात. १४ मुली चोळ्या घालतात. १५ मुलें कागद फाडतात. १६ बायका लुगडीं नेसतात. १७ बाया चोळ्या शिवतात.

Digitized by Google

1 Persons eat cooked rice. 2 A cow eats cooked rice. 3 Mothers fill pots. 4 The girls learn the lessons. 5 Women tear bodices. 6 The gardeners steal flowers. 7 Ladies smell flowers. 8 Children tear coats. 9 The persons put on turbans. 10 Gardeners cut fishes. 11 Children kill birds. 12 The girls tear the books. 13 The girls move the tables. 14 The persons make a noise. 15 Persons count houses. 16 Women make love. 17 Goats drink water. 18 We see the gardens. 19 They see the women. 20 Children eat cooked rice. 21 The woman tells stories. 22 Children play.

LESSON XVIII.

रंगवणें *v. a.* to paint, to colour, to dye.
रंगारी *m.* a dyer.
राखणें *v. a.* to watch.
रुपें *n.* silver.
लाडू *m.* a ball of sweet-meat.
टोपी *f.* a cap.
वस्त्र *n.* a cloth.
वाजवणें *v. a.* to ring.
वांसरूं *n.* a calf.
सुतार *m.* a carpenter.
सोनार *m.* a goldsmith.
वाहणें *v. n.* to flow.
सोनें *n.* gold.

१ मुलें घांट वाजवतात. २ मनुष्यें नद्या अडवतात. ३ बायका पाणी भरतात. ४ मुली पुस्तकें वाचतात. ५ सुतार घरें बांधतात. ६ रंगारी पागोटीं रंगवितात. ७ गलबतें कोण बांधतात? ८ तूं आसवें कां गाळतोस? ९ बकरीं पाला खातात. १० तुम्ही जागा पहाता का? ११ चिनी लोक अफू खातात. १२ कुतरीं मेंढरें राखतात. १३ परीट वस्त्रें धुतात. १४ पोपट पेरू खातो. १५ मुलें पाट्या दाखवतात. १६ सोनार सोनें चोरतात. १७ तुम्ही काय खातां? १८ पाणी आण. १९ मुली घडे करतात. २० तूं घडे कर. २१ गाई हंबरतात. २२ त्या वांसरें पाजतात. २३ सदू पोथी वाचितो. २४ काशी चोळी शिवते. २५ आई भात जेवते. २६ आम्ही जेवतों. २७ बायका गोंगाट करतात.

1 I dig mines. 2 They ring bells. 3 Mothers dine. 4 Rivers flow. 5 Mares run. 6 We see cows. 7 You hide brooms. 8 He sees women. 9 She tears papers. 10 Gardeners dig gardens. 11 Children eat sweetmeat.

Digitized by Google

12. The servant brings the books. 13. You build houses. 14. She paints pictures. 15. They shed tears. 16. Do goats eat plantains? 17. Fishermen catch fish. 18. Persons fill pots. 19. Parrots speak. 20. Children make noise.

LESSON XIX.

The Instrumental Case.

Terminations.

* *Singular.*	*Plural.*
नें, शीं, एं.	नीं, शीं, ईं.
णें.	णीं.

1. नें, नीं; णें, णीं, indicate instrumentality, the latter set is optionally affixed only to pronouns, except to those of the 1st and 2nd person, as त्याणें or त्यानें.

(*a*) शीं has the force of the English *with* and marks *nearness*; as, तो आईशीं बोलतो, he speaks with the mother.

Post-positions.—कडून, करून, करवीं, जवळून, द्वारें = By, through.

2. A noun assumes its crude form before taking a case-ending, or a postposition is affixed to it; thus, झाड *n.* (a tree) becomes झाडा before नें = झाडानें, with a tree.

3. The crude forms are made up by the addition of या, ई, आ, or ए.

4. All masculine nouns ending in आ or इ, and all neuter nouns ending in ई. or एं, take या, as—नाला *m.* a canal = नाल्यानें. पारशी *m.* a Parsee = पारश्यानें. मोतीं *n.* a pearl = मोत्यानें, तळें *n.* a tank = तळ्यानें.

१ नाल्यानें पाणी येतें. २ मी त्या पारश्याशीं बोलतों. ३ ते मुलगे तळ्याशीं जातात.

1 The children play near the canal. 2 The women fill

* See Appendix Note 1.

Digitized by Google

the pots with water near the tank. 3 The girls play with the ladies.

5. All feminine nouns ending in अ and forming the plural in ई take ई; as दऊत, दवती (pl.) दवतीनें; भाकरी+नें=भाकरीनें with bread; जमीन (ground)+शीं=जमिनीशीं; बहीण (a sister)+कडून=बहिणीकडून, शाई (ink.) शाईनें.

१ दवती शाईनें भरा. २ तें मूल भाकरीशीं खेळतें ३ तूं खाणीशीं काय करतोस? ४ रामा काठीनें काडू मारतो. ५ मुलें कायलीशीं खेळतात.

6. All neuter and masculine nouns ending in अ take आ, as सुतार *m*+नें=सुतारानें; वाघ *m*. (a tiger)+शीं=वाघाशीं; मूल *n*+नें=मुलानें.

1 The cows fight with the tigers. 2 The ladies play with children. 3 The children play with books. 4 The chinese play with kites. 5 They fill the pots with flowers. 6 The tigers fight with the oxen.

LESSON XX.

कूस *f*. a side.	घूस *f*. a rat.
कांसें *n*. bell metal.	खाट *f*. a cot.
नाद *m*. a sound.	वैर *n*. enmity.
कसा *m*. a tie.	कांस *f*. The tuck of धोतर or लुगडें; udder.
वागिवणें *v. a*. to treat.	

7. Nouns ending in ऊ or ऊं change thus:—

1. *विठू *m*. (proper noun)+नें=विठूनें. 2 मेंढरूं *n*. (sheep)+नें=मेंढरानें. 3 नारू *m*. (a guinea-worm)+नें=नारूनें or नारवानें. 4 विंचू *m*. (a scorpion)+नें=विंचवानें. 5 ऊ *f*. (a louse)+नें=उवेनें.

1 I speak with Vithu. 2 He fastens the sheep at the pots.

---

* Changed or mutilated forms of names of persons indicate contempt; as, विठूनें, by Vithu, but विठ्यानें, by Vithyá (*in contempt*). See foot note at p. 15.

Digitized by Google

१ विठूशीं तूं बोलतोस? २ खांबाशीं उभा रहा. ३ मेंढरांशीं कोण खेळतो? ४ खार विंचवाशीं लढते? ५ तें मेंढरूं रामाशीं खेळतें. ६ मुलगे गुरुशीं पुस्तक वाचतात.

8. All feminine nouns that end in अ and form the plural in आ,* and all feminine nouns ending in आ take ए; as, खाट *f.*+शीं=खाटेशीं; माया *f.*+नें=मायेनें.

१ वांसरूं खाटेशीं बांध. २ तें मूल मायेनें वागीव. ३ वांसराशीं गाय बांध. ४ खाट मेंढराशीं ठेव.

9. Masculine nouns ending in सा, feminine ending in स and forming the crude form in ई and the neuter ending in सें change their स to श in the crude-form; as मासा *m.* माशाशीं; कूस *f.* कुशीशीं; but कांस *f.* कांसेशीं; कांसें *n.* कांशाशीं.

१ माशाशीं वैर करतोस? २ मूल कुशीशीं घे. ३ तूं कांसेशीं कां वसतोस? ४ कांशानें नाद येतो. ५ कशानें कसा बांध. ६ घुशीशीं कुत्रा लढतो.

10. The preceding are the principal rules for the crude forms; nouns not included under these remain unchanged; as, बायको *f.* (a woman) + नें = बायकोनें.

LESSON XXI.

1. The first and second personal pronouns are irregularly declined.

मी I.

Singular.	*Plural.*
म्यां or मीं, by me.	आम्हीं, by us.
मजशीं, with me.	आम्हांशीं, with us.
माझ्यानें, by me.	आमच्यानें, by us.

तूं You.

Singular.	*Plural.*
तूं or त्वां, by thee.	तुम्हीं, by you.
तुजशीं, with thee.	तुम्हांशीं, with you.
तुझ्यानें, by thee.	तुमच्यानें, by you.

* Appendix Note 3.

Digitized by Google

2. The plural crude form is generally obtained by making the singular crude form nasal; but the feminine nouns that take आ in the plural retain आ for the plural crude form as; मुलांनीं; खाटांसीं.

3. The student should carefully observe that in English the noun takes prepositions behind it, whilest in Marâthi it takes the case-endings and post-positions after it, to mark the case-relation. Again the position of the Marâthi verb unlike the English verb is almost invariably at the end of a sentence, as:—We (आम्ही) see (पहतों) with (नीं) the eyes (डोळ्यां)=आम्ही डोळ्यांनीं पहातों. They (ते) speak (बोलतात) with (शीं) you (तुम्हां)=ते तुम्हांशीं बोलतात.

4. A conjunction joins two similar parts of speech; as मी जातों आणि (and) लिहितों, I go and write.

अंकुश *m.* an iron rod hooked at the end.	**कुदळ** *f.* a hoe.
ओठंगणें *v. n.* to lean.	**कान** *m.* an ear.
ओथंबणें *v. n.* to hang down from weight.	**कोयती** *f.* a scythe.
उंदीर *m.* a mouse.	**घरटें** *n.* a nest.
गोटी *f.* a marble.	**गडी** *m.* a servant.
गोफण *f.* a sling.	**गाडी** *f.* a carriage.
	चव, रुचि *f.* taste.
	होडी *f.* a boat.

१ अंकुशानें काय करतात? २ तीं झाडें फुलांनीं ओथंबतात. ३ चाकर कोयत्यांनीं काय कापतात? ४ पक्षी चोंचींनीं आंबे खातात. ५ चाकर कुदळ्यांनीं बाग खणतात. ६ आम्ही कानांनीं ऐकतों. ७ ते गाडीनें जातात. ८ तो माझ्याशीं बोलतो आणि मी तुझ्याशीं बोलतों. ९ मजशीं तो काय बोलतो? १० तुजशीं तो बोलतो काय?

1 We dig gardens with hoes. 2 They hear stories with the ears. 3 He cuts the trees with a scythe. 4 The birds build nests with beaks. 5 The children play with marbles. 6 He throws a marble with a sling. 7 She leans against the post. 8 What do you do with the scythe?

Digitized by Google

LESSON XXII.

चूल *f.* a fire-place.	तोडणें *v. a.* to cut.
चमचा *m.* a spoon.	थिजणें *v. n.* to freeze.
जीभ *f.* tongue.	थंडी *f.* cold.
झाडणें *v. a.* to brush.	दगड *m.* a stone.
तूप *n.* ghee.	दुष्टपणा *m.* envy.
तोंड *n.* mouth.	दोरी *f.* a string, a rope.

१ आम्ही तुपाशीं केळीं खातों. २. ते तुपाशीं जात जेवतात. ३ तुम्ही दोऱ्यांनीं गुरें बांधता? ४ ते दुष्टपणानें बोलतात. ५ मी कोयतीनें तें झाड तोडतों. ६ तूं चुलीशीं काय करतोस? ७ तो कुदळीनें काय खणतो? ८ तूप थंडीनें थिजतें. ९ तूं कुत्रा दोरीनें बांधतोस. १० तो केळीं चवीनें खातो. ११ मुलगे गोट्यांनीं खेळतात व मुली फुलांनीं खेळतात. १२ आई चमच्यानें पाणी पाजते. १३ आम्ही नाकानें फुलें हुंगतों. १४ तूं त्या घरव्याशीं काय करतोस? १५ तो काठीनें घांट वाजवितो. १६ आम्ही जिभेनें चव घेतों. १७ त्या बायका भांड्यांनीं पाणी आणतात. १८ आम्ही केरसुणीनें घर झाडतों. १९ मुलें दोरीनें पतंग उडवितात. २० काशी मायेनें तो कुत्रा धुते. २१ रामा मुलींशीं गोट्यांनीं खेळतो.

1 They sit near the fire-place. 2 The Europeans dine with spoons. 3 We speak with the tongue. 4 The servants wash the table with a brush. 5 We speak with the mouth. 6 They cut the trees with a scythe. 7 Water freezes with cold. 8 The children throw stones with slings. 9 The Hindus fasten cows with ropes. 10 The boys catch birds with strings. 11 The women cause the child to walk with a stick. 12 He kills the birds with marbles. 13 We dine with the mouth. 14 We build a house with stones. 15 The Hindus eat cooked-rice with ghee. 16 The Hindus dine with ghee. 17 Animals die of cold.

LESSON XXIII.

डोळा *m.* an eye.	फळ *n.* a fruit.
पाय *m.* a foot, a leg.	बुद्धिबळ *n.* a piece at [chess.
पाशीं *p. p.* near, with.	बोट *n.* a finger.
प्रीति *f.* love.	बंदूक *f.* a musket.

Digitized by Google

भिंत *f.* a wall.
मांजर *n.* a cat.
खुंटी *f.* a peg.
मारामार *f.* mutual fighting, an assault.
महात *m.* an elephant driver.

१ ते डोळ्यांनीं पुस्तकें वाचतात व अश्रु ढाळतात. २ पक्षी चोंचीनें फळें खातात. ३ पंतोजी शिष्यापाशीं प्रीतीनें बोलतात. ४ भाई मुलाला मायेनें पाजित्ये. ५ ते पोपट पेरू प्रीतीनें खातात. ६ रामा त्या मुलाशीं बुद्धिबळांनीं खेळतो. ७ तो मुलगा बोटानें लिहितो. ८ त्या भिंतीशीं तुझी उभे रहा. ९ तोंडानें आह्मी चव घेतों. १० गोफणीनें दगड कोण मारतें? ११ तो कुत्रा दोरीनें बांधा. १२ मुलें तुपनीं भात जेवतात. १३ मुलें चुलीशीं बसतात. १४ दगडांनीं ती मुलगी खेळल्ये. १५ गाईशीं वांसरें बांधा. १६ चाकर भिंतीशीं बसतात. १७ मुलें बायकांशीं गोष्टी सांगतात. १८ मुलें आईशीं खेळतात. १९ मेंढरांशीं मुलें खेळतात. २० मुलें मेंढरांशीं (मेंढ्रांशीं) जातात. २१ तो बैल खांबाशीं बांधतो. २२ चाकर पाण्यानें बैल धुतात.

1 Animals see with the eyes. 2 They walk with the feet. 3 Do you speak with them? 4 The Hindus eat fruits with fingers. 5 The Europeans kill birds with a musket. 6 The pupil leans against the wall. 7 The mouse fights with the cat. 8 Cats fight with dogs. 9 The children crush them with feet. 10 It stands near the wall. 11 They kill them with feet. 12 We play at chess. 13 We read books with eyes. 14 They eat it with taste. 15 We walk on foot. 16 They read books with teachers. 17 The teacher reads the book with them. 18 Pupils write lessons in (with) ink. 19 Pupils ring the bell with a stick. 20 He washes the legs with water. 21 Kâshi plays with marbles. 22 The birds build nests with foliage. 23 The schoolmaster teaches the lesson with a stick. 24 They speak with us. 25 Do you speak with me.

LESSON XXIV.

यंत्र *n.* a machine.
राष्ट्र *n.* a nation.
लेखणी *f.* a pen.
लोड *n.* a cushion.
वर *p. p.* upon, against.
वाढणें *v. n.* to increase.
वाफ *f.* steam.
विस्तव *m.* fire.
शत्रु *m.* an enemy.
सुरी *f.* a knife.
हत्ती *m.* an elephant.
हरी *m.* name of a man.

Digitized by Google

१ तो लेखणीनें घडे लिहितो. २ ते बंदुकीनें वाघ मारतात. ३ ती केरसुणीनें घर झाडते. ४ आह्मी दोन्यांनीं बैल बांधतों. ५ तीं पायीं चालतात. ६ तो गज्यापाशीं बोलतो. ७ गडी कोयत्यांनीं झाडें तोडतात. ८ त्या थंडीनें मरतात. ९ रामा काठीशीं खेळतो. १० ते मत्रशीं मारामार करतात. ११ ती त्याशीं काय बोलते? १२ महात अंकुशानें हत्ती चालवितो. १३ झाड फळांनीं ओथंबतें. १४ बाफेनें यंत्र चालतें. १५ थंडीनें काय थिजतें? १६ त्या दुष्टपणानें बोलतात. १७ आह्मी जिभेनें चव घेतों, डोळ्यांनीं पहातों, कानांनीं ऐकतों, तोंडानें बोलतों आणि पायांनीं चालतों. १८ पक्षी घरटीं बांधतात. १९ तू मिंतीशीं काय करतोस? २० मुलें भाकर खातात. २१ प्रीतीनें प्रीति वाढते.

1 He eats* cooked rice with a spoon. 2 She crushes it with the foot. 3 They burn it in fire. 4 We see with the eyes. 5 The nation fights with the enemy. 6 The boy digs the ground with a hoe. 7 The teachers write with pens. 8 She sleeps by the wall. 9 The children play by the carriage. 10 The boys throw stones with the slings. 11 She leans against a cushion. 12 They play at chess. 13 We speak with the mouth. 14 The cats eat mice with the mouth. 15 The children play with stones. 16 He cuts the fruit with the knife. 17 The servant ties the cows with ropes. 18 The mother speaks with the child with love. 19 Why do you throw the marble with the foot? 20 Why does he tie up the books with a string? 21 Cut the string with a knife.

LESSON XXV.

The Dative Case.

Terminations.

Singular.	*Plural.*
स, ला.	स, ला, ना.

1. There is no distinction between these terminations, except the provincial preference of one to the other.

2. The person or thing for which anything is done is put in the dative case.

---

* जेवतो.

Digitized by Google

पाशीं, जवळ near, प्रत to, करितां, साठीं, अर्थ, स्तव for, *p.p.*

Singular.	*Plural.*
मला, मजला for me, to me.	**आह्मांस, आह्मांला** for us, to us.
तुला, तुजला, for thee to thee.	**तुह्मांस, तुह्माला** for you, to you.
उत्तर *n.* an answer.	**छत्री** *f.* an umbrella.
अर्ज *m.* a petition.	**टोंचणें** *v. a.* to prick.
औषध *n.* a medicine.	**देव** *m.* God, a god.
केव्हां *ad.* when.	**नमस्कार** *m.* a bow.
बाळ *n.* a babe.	**पुणें** *n.* name of a city.
नांगी *f.* a sting.	**रजा** *f.* leave.
नारळ *m.* a cocoanut.	**विचारणें** *v. a.* to ask.
बंदर *n.* a harbour.	**सोंड** *f.* the trunk of an elephant.
प्रश्न *m.* a question.	

१ मुलगे देवाला नमस्कार करतात. २ गाईना खांबांशीं बांधा. ३ त्या मुलाला उत्तर द्या. ४ तो अर्ज मला दाखवा. ५ त्या बाईला औषध कोण देतो? ६ पंतोजी शिष्यांना धडे देतात. ७ मुलगे पंतोजीला उत्तरें देतात. ८ हिंदू प्राण्यांला मारतात का? ९ चिनी लोक प्राणी मारतात का? १० तुह्मी देवाला केव्हां जातां? ११ त्या मुली देवाला फुलें आणतात. १२ आई देवाला फुलें घालते. १३ आई मुलाला आंगरखा घालते. १४ हरी काशीला मारतो. १५ त्याला मी औषधें देतों. १६ सिंहाजवळ वाघ काय करितो? १७ तो मला लेखणीनें टोंचतो. १८ हत्ती सोंडेनें पाणी पितात. १९ तूं पायांला दोरी कां बांधतोस? २० बायका देवाला हातांनीं नमस्कार करतात. २१ मला भात आणल्येस का? २२ मुली धडे शिक्षकापाशीं वाचतात. २३ मी तुह्मांला अर्ज दाखवितों. २४ ते मला प्रश्न विचारतात. २५ गाडी पुण्यास केव्हां पोंचते? २६ ते तुह्मांला रजा देतात का? २७ आई बाळाला चमच्यानें औषध पाजते.

1 We make a bow to God. 2 I give a guava to the parrot. 3 The parrot pricks the fruit with the beak. 4 The dog takes the umbrella to the house. 5 Put the turban on the peg. 6 When do you give me medicine? 7 Give me an answer. 8 The teachers teach the book to the boys and girls. 9 Show the mouse to the cat. 10 Show

Digitized by Google

him the house. 11 He gives a book to Hari. 12 They fix a foot to the table. 13 She gives an umbrella to the servant. 14 Thou tiest the string to the peg. 15 They give cocoanuts to elephants. 16 The boy puts the turban on the head 17 Do you write a letter for me to the teacher? 18 The ship reaches the harbour. 19 Does he show you the petition? 20 Take the medicine. 21 Give him an answer. 22 Make a bow to the teacher.

LESSON XXVI.

3. When a noun or a pronoun denoting a person is the object of a transitive verb, it is always put in the Dative case; but when a noun denotes an irrational animal, it is optionally put either in the Accusative or Dative case. In all other notions the Accusative case is generally used. As:—John reads a book, जान पुस्तक वाचतो. John reads it, जान तें वाचितो. He beats John, तो जानाला मारतो. Hari beats him, हरी त्याला मारतो. They know me, ते मला जाणतात. The tiger eats the cow, वाघ गाय or गाईला खातो. He kills her, तो ती or तिला मारतो.

4. Some verbs, such as the following, take the object in the Dative case in every case; as, भिववियें *v. a.*, to frighten; डसणें *v. a.*, to bite or to stick; शिवणें *v. a.*, to touch (not to *sew*).

ओढणें *v. a.* to pull, to drag.
जाळें *n.* a net.
कडे *p. p.* towards.
कामू *f.* name of a woman.
गमावणें *v. a.* to lose.
गाणें *v. a.* to sing.
चाटणें *v. a.* to lick.
चारणें *v. a.* to feed, to pasture.
चावणें *v. a.* to bite.
चोर *m.* a thief.
जाई *f.* name of a woman.

१ त्या वांसराला ओढतेस कां? २ त्या मुलाला मजकडे आण. ३ कामू मुलांना पुस्तकें देते. ४ मुलें गोष्टी गमावतात. ५ आई तुजला गाणें गाते? ६ कुत्रीं घुशींना धरतात. ७ तो मला चावतो. ८ मी फळ चावतों. ९ कुतरीं मांजरांना चावतात. १० मांजरें उंदीर चावतात. ११ उंदीर

Digitized by Google

मनुष्यांना चावतात. १२ कुतरीं पिलांनां चाटतात. १३ आई पिलें चाटते. १४ मुलगे गुरें चारतात. १५ आई मुलांना भात चारते. १६ तो चोर पकडतो. १७ ते चोरांना मारतात. १८ जाई मुलांना गोष्टी सांगते. १९ कोळी जाळीं धुतात. २० मासे जाळीं तोडतात.

1 The boy drags the cat. 2 The cat drags a rat. 3 Bring that book to me. 4 The pupils lose pens. 5 The boy licks fingers. 6 The dog licks Rámá. 7 The calf licks the cow. 8 The mother feeds the child. 9 The child feeds the cat. 10 The cat bites rats. 11 The rats bite the turban. 12 The thief steals cocoanuts. 13 The thieves steal cattle. 14 The fishermen put up a net for the fish. 15 The elephant catches a thing with the trunk. 16 The elephant catches the driver with the trunk. 17 The pupils ask leave of the teacher. 18 Râmâ calls Jâi and Kâmu. 19 Kâmu and Jâi put him a question. 20 He gives them an answer.

LESSON XXVII.

जोर *m.* force.	**धरणें** *v. a.* to hold, to catch.
टाकणें *v. a.* to throw.	**नख** *n.* a nail.
डोकें *n.* head.	**पत्र** *n.* a letter.
ढकलणें *v. a.* to push.	**पदर** *m.* end of a garment.
तांबू *f.* name of a cow.	**पळणें** *v. n.* to run.
दांडगाई *f.* rudeness.	**पोर** *n.* the young, a child (in contempt.)
दूध *n.* milk.	

१ त्याला जोरानें धर. २ काशी आह्मांला मारते. ३ तो मुलगा पक्षी मारतो. ४ मुलगे डोक्याला टोप्या घालतात. ५ तांबूला खांबाशीं दोरीनें बांधा. ६ तो मला पायांनीं तुह्याकडे ढकलितो. ७ तुह्मी त्या मुलीशीं दांडगाई करता काय? ८ आई मुलांना चमच्यानें दूध पाजिते. ९ मांजरें पिलांना तोंडानें धरतात. १० तें तूं पदराला बांध. ११ तूं पुण्याला गाडीनें जा. १२ तो पोरांना काठीनें मारतो. १३ कुत्री मांजरें पकडितात. १४ तो कुत्रा तोंडानें छत्री धरतो. १५ चाकर गुरें चारतात. १६ आह्मी घोड्यांना तूप चारतों.

1 He holds me forcibly. 2 The dog catches the cat. 3 They push me with force. 4 Give him that cap. 5 The dogs and cats catch them with the nails. 6 He throws the letter towards them. 7 The cats run towards

Digitized by Google

the mice with force. 8 He fastens the cows and oxen with strings. 9 They reach the house. 10 He throws the cap towards her. 11 He goes to Poona. 12 The cats drink milk with the tongue. 13 The lions hold animals. 14 The cats hold the young ones with the mouth. 15 The dog bites them. 16 They frighten me.

LESSON XXVIII.

बाप *m.* the father.	विष्णु *m.* name of a man.
बाबा *m.* papa.	शिपाई *m.* a peon.
मेंढकूं *n.* a sheep.	श्लोक *m.* a kind of verse.
मैना *f.* a kind of bird.	सदाशिव *m.* name of a
म्हणणें *v.a.* to say, to recite.	हात *m.* a hand. [man.
यमनी *f.* name of a girl.	खट्टू *a.* discomfited.

१ शिक्षक मुलांना शिकवितात. २ शिक्षक धडे शिकवितात. ३ आई आह्मांला गाणीं गात्ये आणि बाबा श्लोक शिकवितो. ४ मी डोक्यास टोपी घालतों. ५ कुत्रा रामाला चावतो. ६ काशी बोट चावते. ७ पोरें बोरें चावतात आणि टाकतात. ८ तो पदर ओढतो व तिला ओढतो. ९ ती दोरीनें कुत्रा बांधत्ये व त्याला ओढत्ये. १० मुलें दोरीनें पुस्तकें बांधतात. ११ कोळी जाळ्यानें मासे पकडतात. १२ शिपाई चोर (or ला) पकडतात. १३ तूं हात (not ला) कां धरतोस? १४ यमनी बाबास डोळ्यांनीं पहाते आणि मैनेकडे पळते. १५. वाघ गुरांना नखांनीं फाडतो आणि मांस खातो. १६ मुलें दांडगाईनें पुस्तकें फाडतात. १७. बैल जोरानें गाडी ओढतात. १८ ते विष्णूला ओढतात व तो पडतो. १९ जाई व कामू हातांनीं होडी ढकलतात. २० तो नारायणाला पायांनीं ढकलतो.

1. The tiger kills* the cow. 2 The teachers teach boys and girls. 3 He catches Hari. 4 She washes the child. 5 They frighten the birds. 6 The servant beats the dog. 7 She feeds the sheep. 8 It drinks water. 9 She fastens Tâmbu. 10. I know John. 11 They cut sticks. 12 He kills a scorpion. 13 They touch me with fingers. 14 The cat licks milk with the tongue. 15 The dog bites me. 16 He loses the pen. 17 I ask you a question. 18 Give the book to Sadâshiva. 19 He catches me by the hand.

मारणें* takes the Accusative when it means to kill, but Dative, when it means to strike.

Digitized by Google

LESSON XXIX.

ADJECTIVES.

Number and Gender.

Terminations.

Singular.			*Plural.*		
m.	*f.*	*n.*	*m.*	*f.*	*n.*
आ,	ई,	एं.	ए,	आ,	ई.

1. Adjectives are attributively used before a noun to qualify it, predicatively after it, but before the verb; as:—चांगला मुलगा, a good boy; चार पुस्तकें, four books; तो तिला चांगली म्हणतो, he calls her good.

2. The Adjective of Quality, but not the Numeral* Adjective, ending in आ changes itself to agree with the noun which it qualifies, in number and gender; as:—काळा बैल, a black ox; काळे बैल, black oxen; काळी गाय, a black cow; काळ्या गाई, black cows; काळें वासरूं, a black calf; काळीं वांसरें, black calves; सहा मुलगे, six boys; सहा मुली, six girls.

3. The Adjective of Quality in आ takes its crude form in या or ए† to agree with the noun in crude form; as:—चांगल्या घोड्याला or चांगले घोड्याला, to a good horse.

4. All Adjectives of Measuring ending in आ although with varying degrees of currency or neatness assume ला and become distributives as:—अर्धाला, एवढाला, वेगळाला, केवढाला, इतकाला.

5. The Adjective is often used as a noun and treated as such. The one ending in अ or आ takes the crude form in आ or या respectively, and the rest remain unaltered, as:—चांगल्यानें, by the good; वाईटानें, by the bad; मायाळूनें, by the kind.

6. The Adjective of Quality in आ is used in the Accusative case as the object of a transitive verb in its neuter singular form only; as:—तो चांगलें करतो, he does well.

* See Appendix Note 4. † Crude form in या is preferable to one in ए.

Digitized by Google

आकाश *n.* the sky.
आंखूड *a.* short.
अंथरूण *n.* a bed.
आंधळा *a.* blind.
अविचारी *a.* thoughtless.
आवडणें *v. n.* to be pleasing.
ऊन *a.* warm.
कथा *f.* a story, a tale.
कळविणें *v. a.* to inform.
कृपाळु *a.* merciful.
कुरकुरणें *v. n.* to complain.
गरीब *a.* poor.
उघडा *a.* exposed, without [a cover.
गांव *m. n.* a village.

१ त्या अविचारी मुलापाशीं एक चांगली गोष्ट वाच. २ आई मुलांना चांगल्या गोष्टी सांगते. ३ यमनी मैनेला चांगलें दूध पाजते. ४ तीं काळीं मेंढरें धांवतात, पहा. ५ तो अविचारी मुलगा त्या गरीब मेंढरांना मारितो. ६ ऊन पाण्यानें तो आंगरखा धू. ७ ती उघड्या पायांनीं चालते. ८ कृपाळू मनुष्यें देवाला आवडतात. ९ गरीब मुलांना तीं पुस्तकें द्या. १० उघड्या पायांनीं त्या देवास जातात.

1 A bad boy tears a good book. 2 The good boy reads a good book. 3 Sadâshiva plays with the thoughtless boy. 4 Vishnu recites a good shloka. 5 Yamani touches the babe with bad fingers. 6 Do you see that black sheep? 7 Bring me warm water. 8 Do blind children read? 9 The poor father beats the thoughtless son. 10 The poor mother feeds the child with bad milk.

LESSON XXX.

घाणेरडा *a.* dirty.
चौकसनीस *m.* an inspector.
छडी *f.* a cane.
जुना *a.* old.
जोडणें *v. a.* to join.
टकल्या *a.* bald.
तांबडा *a.* red.
दयाळु *a.* kind.
दहा *a.* ten.
दार *n.* a door.
द्वाड *a.* mischievous.
द्राक्षासव *m.* wine.
दिवस *m.* a day.
दिसणें *v. n.* to look.
देणगी *f.* a gift.
पुष्कळ *a.* much, many.

१ चांगलीं मुलें धडे करतात. २ वाईट मुली आम्हांला आवडतात? ३ तुम्ही जुन्या गोष्टी सांगतां. ४ ती तांबडी गाय त्या काळ्या बैलाजवळ बांध. ५ तीं गरीब मुलें अविचारी दिसतात. ६ त्या अविचारी बाया गरीब दिसतात. ७ तूं घाणेरडीं वस्त्रें धू. ८ तूं चांगलीं पुस्तकें घाणेरडीं करतोस. ९ जुनीं

Digitized by Google

वस्त्रें गरीब लोकांना द्या. १० पंतोजी द्वाड पोरांना मारतात. ११ तो द्राक्षासव तांबडा व चांगला दिसतो. १२ त्या द्वाड मुली ते गरीब प्राणी पायांनीं चिरडतात. १३ तांबडे मासे लोक खातात काय? १४ मांजरें पांढरे उंदीर मारतात. १५ तो वाईट मनुष्य मला भिववितो.

1 Bring the old cane to me. 2 The master puts on a red turban. 3 The kind mother gives a ball of sweetmeat to the son. 4 The teacher beats mischievous children. 5 The bald master teaches those ten boys. 6 Give them the red wine. 7 He cooks discomfited. 8 He makes good gifts to the poor children. 9 Those boys look mischievous. 10 Bring red coats for the boys. 11 The children like red cloths. 12 Those mischievovs children go to the table. 13 Give the short stick to the blind boy.

LESSON XXXI.

नवा *a.* new.	**पैसा** *m.* a pice, money.
निळा *a.* blue.	**बरोबर** *p. p.* with.
नुकसान *n.* a loss.	**बळकट** *a.* strong.
पदार्थ *m.* a thing.	**बक्षीस** *n.* a reward.
पण *conj.* but.	**बारा** *a.* twelve.
पांगळा *a.* lame, halt.	**भिक्षा** *f.* alms.
पांढरा *a.* white.	**मऊ** *a.* soft.

१ शिंपी नवे आंगरखे करतात. २ पुष्कळ बळकट माणसें आम्ही पहातों. ३ त्या चाकरांना चांगलें बक्षीस द्या. ४ सदाशिवाला आणि विष्णूला बारा आंबे व पेरू द्या. ५ त्या आंधळ्या मुलाला टोपी बक्षीस दे. ६ त्या घाणेरड्या मुलाला दहा छड्या दे. ७ काळ्या गाईला कपिला म्हणतात. ८ चांगल्या माणसाला सज्जन म्हणतात. ९ पांढऱ्या हत्तीला काय म्हणतात? १० त्या गरीब माणसाला पुष्कळ भिक्षा घाल. ११ दहा चांगल्या मुलांना बक्षिसें द्या. १२ ते सहा दयाळू मुलगे मला आवडतात. १३ ते मुलगे कृपाळू दिसतात. १५ तीं मुलें अविचारी दिसतात.

1 Give me a new coat. 2 Do you see the blue sky. 3 He puts on a white turban. 4 The lame man fights with many strong children. 5 Those strong boys beat the lame man. 6 She gives much money to the servants.

Digitized by Google

7 Many boys go with me to the new school. 8 The thoughtless man puts on a dirty cap. 9 Bad boys throw stones. 10 Make a bow to good men. 11 They sit on a soft new cushion. 12 Those mischievous boys make an assault on the poor man. 13 The children see a new garden. 14 A dyer gives a good colour to old things. 15 Tear the old books and throw them. 16 Ladies lean against soft cushions.

LESSON XXXII.

मार्ग *m.* a way.	**मोडका** *a.* broken.
माणूस *n.* a person.	**मोहर** *m.* blossom, *f.* a coin of fifteen rupees.
मायलेंकी *f.* mother and daughter.	**राजा** *m.* a king.
लांब *a.* long.	**लंगडा** *a.* lame.
मावशी *f.* a maternal aunt.	**लाडका** *a.* darling.
मुलगी *f.* a daughter, a girl.	**लांडा** *a.* tail-cut.
मूर्ख *a.* foolish.	**लोक** *m.* people.
मोठा *a.* great, big.	

१ पंतोजी मुलांना चांगला मार्ग दाखवितात. २ चांगलीं माणसें देवाला आवडतात. ३ त्या मायलेंकी गरीब व दयाळू दिसतात. ४ ती मुलगी मावशीला चांगलीं पुस्तकें दाखविते. ५ मूर्ख मुली मोठ्या माणसांशीं अपराध लपवितात. ६ मोडका पाय लांब दिसतो. ७ तो लांडा कुत्रा गरीब माणसांना चावतो. ८ गरीब लोक त्या लंगड्या कुत्र्याला भितात. ९ लांब काठी घे आणि त्या काळ्या कुत्र्याला मार. १० अविचारी लोक मुलें लाडकीं करतात. ११ चांगला राजा गरीब लोकांवर प्रीति करतो. १२ लंगडा कुत्रा त्या लांड्या कुत्र्याला चावतो. १३ ती मूर्ख मुलगी मावशीला चावते. १४ तो कुत्रा मोठी हाडें चावतो. १५ मोठीं मांजरें लहान उंदीर चावतात.

1 The teacher teaches many things. 2 He teaches the big book to the foolish girls. 3 Foolish people throw stones at the poor animals. 4 Big people feed the poor people. 5 He comes to the house by the long way. 6 The teacher beats the boys with a broken cane. 7 The new horse looks old. 8 He tells us a long story. 9 The old father complains against the mischievous servants. 10 You give me a new servant but he looks foolish. 11 Show

Digitized by Google

him the good way. 12 He gives you a good reward. 13 Money makes the good people bad. 14 The elephant drinks much water. 15 Many mischievous children catch birds.

LESSON XXXIII.

वृद्ध *a.* old [person].	**शोभणें** *v. n.* to become.
वागणें *v. n.* to behave.	**सगळा** *a.* whole.
वांटणें *v. a.* to distribute.	**स्वच्छ** *a.* fair, clean.
वापरणें *v. a.* to wear.	**सरळ** *a.* straight.
विषयीं *p. p.* about.	**सुख** *n.* pleasure.
शिलेदार *m.* a horse-soldier who provides his own [horse.	**सुंदर** *a.* fair.
	सोही *m.* a friend.
श्रीमान् *a.* rich.	**हा** *pro. a.* this.

१ सहा दिवस मी तिला आईबरोबर पहातों. २ या मायलेकींविषयीं सगळा गांव कुरकुरतो. ३ हा चौकसनिसास वाईट म्हणतो. ४ मी त्यांस हें कळवितों. ५ चार आंबे मावशीला दे. ६ मी तुला सगळी कथा सांगतों. ७ अविचारी बाप लाडक्या मुलांना पैसे देतात आणि तीं वाईट पदार्थ खातात. ८ काळें पागोटें तुला शोभतें. ९ तांबड्या बैलाला लांब दोरीनें बांधा. १० तो आंधळ्यांना पैसे वांटतो. ११ लांडा कुत्रा माणसांना डसतो. १२ तूं त्रियांना खट्टू कां करतोस. १३ ते तुजशीं सरळ मार्गानें वागतात. १४ या आंब्याला मोहर पुष्कळ येतो. १५ मला मऊ अंथरुण आवडतें. १६ टकल्या शिलेदार शिपायाशीं गोड बोलतो पण पुष्कळ नुकसान करतो. १७ लंगडा घोडा गाडीला जोडतोस? १८ तो आंधळ्या पांगळ्यांना भिक्षा घालतो. १९ द्वाड मुलें गरीब प्राण्यांना मारतात. २० बारा शिपाई त्या एका गरीबाला धरतात आणि मारतात.

1 The teacher beats the foolish boy with a long cane. 2 He drinks the red wine. 3 The blind boy sits near (by) the kind mother. 4 The kind child washes the lame dog with warm water. 5 The black cat eats the big rat. 6 The fair daughter reads a good book to the old mother. 7 The girl sleeps without a coverlet. 8 That blind horse goes by the straight way. 9 The discomfited boy sits quiet by the father. 10 Soft cushions give us great pleasure. 11 The white cows give you much milk. 12 I give

Digitized by Google

short sticks to the good children. 13 Give him a reward for these services. 14 The fair sky looks blue. 15 Bring that broken cane. 16 Give the new book to Sadâshiva. 17 Do you wash the dirty slate? 18 Do you build me a strong boat? 19 Poor people wear old clothes. 20 Rich women make gifts to the poor.

LESSON XXXIV.

असणें. To be.

1. The forms of असणें which are obtained by the application of the ordinary present tense terminations are used to indicate the present habitual tense; as:—आई मजपाशीं असत्ये, the mother is usually with me; while the simple present forms are the following:—

	Singular.			*Plural.*		
1st.	आहें	or	होय am.	आहों	or	ह्यों* are.
2nd.	आहेस	or	होस art.	आहां	or	ह्यां* are.
3rd.	आहे	or	होय is.	आहेत	or	होत are.

2. The first set is used to denote the existence or the predicate of the subject, but the second, to show the latter only; as, तो आहे, he is (not होय); तो मूर्ख आहे or होय, he is foolish. The first is preferable in common conversation, while the second is more learned.

3. The negative form of this verb is नसणें, which becomes नाहीं in the present; स in the second person singular and त in the third person plural being added to नाहीं; and that of होय is नव्हे, taking स in the second person singular, and त in the third person plural.

4. A noun which adds to the subject through the verb is put just before the verb in the nominative case; as:—तो राजा आहे, he is a king.

---

* These forms are very rarely used in present Marathi prose.

Digitized by Google

असणें *v. n.* to belong.
अधिक *a.* more.
अन्न *n.* food.
अज्ञानी *a.* ignorant.
उत्कृष्ट *a.* excellent.
उथळ *a.* shallow.
उल्हासी *a.* gay.
कापूस *m.* cotton.
कांहीं *a.* some.
कितीएक *a.* several.
कोंकरूं *n.* a lamb.
कोणता *inter. p.* which.
कोरणें *v. a.* to carve.
खडक *n. m.* a rock.
खळगा *m.* a pit.
खारा *a.* salt.

१ मुलें अज्ञानी असतात. २ ते आंबे उत्कृष्ट आहेत. ३ ती उल्हासी मुलगी आहे. ४ पुष्कळ लोक धीट नसतात. ५ श्रीमंत लोक द्वाड नसतात काय? ६ कोंकरें सुरेख दिसतात. ७ मला सुंदर कोंकरें आवडतात. ८ कोणता मुलगा खेळतो? ९ तो लांकूड कोरतो. १० त्या खडकावर कापूस आहे काय? ११ तो कापूस नव्हे. १२ तर तें काय आहे? १३ कांहीं पांढरें आहे. १४ अज्ञानी लोकांस अज्ञानी लोक आवडतात. १५ कांहीं नद्या उथळ असतात. १६ पागोटें तुझाला चांगलें शोभतें.

1 She eats more food. 2 She is ignorant. 3 Rich people eat excellent food. 4 This river is shallow. 5 Cotton is soft. 6 Some men are strong. 7 Several girls go to school. 8 The lambs are clean. 9 The children dig several pits. 10 Which boys carve? 11 The ships run against these rocks. 12 Which are the excellent boys? 13 Give them these rewards. 14 They are not friends. 15 This blue cotton is not good. 16 He is a good king. 17 She is a fair girl. 18 The girl is fair. 19 She looks a fair woman. 20 Old men think more.

LESSON XXXV.

खोल *a.* deep.
गर्व *m.* pride.
गुण *m.* quality.
गोडा *a.* sweet.
गोवळकोंडे *n.* name of a city.
घरधनी *m.* a landlord.
जवाहीर *n.* a jewel.
झुडूप *a.* a shrub.
ठेवणें *v. a.* to lay.
ठाऊक *a.* known.
तरवार *f.* a sword.
तरुण *a.* young.
तहान *f.* thirst.
ताजा *a.* fresh.

Digitized by Google

१ माझे खारें पाणी पितात काय? २ होड्या खोल नद्यांना चालतात. ३ माणसें गोडें पाणी पितात. ४ बायका पुष्कळ जवाहीर वापरतात. ५ मला तें मुद्दूम ठाऊक आहे. ६ तरुण बायकांना जवाहीर आवडतें. ७ ते जवाहीर घरधन्याजवळ ठेवतात. ८ सदाशिव घरधनी आहे. ९ त्याला चांगले वारा आंबे दे. १० त्या गाईना ताजें पाणी पाज. ११ तो चांगला गुण आहे का? १२ त्या रस्त्याला खोल खळगे नाहींत. १३ बाबा मला चांगला मुलगा म्हणतात. १४ कांहीं मुलें गरीब प्राण्यांना दगड मारतात.

1 Those children dig deep pits. 2 Animals drink fresh water. 3 That river is deep. 4 This cotton is white. 5 The girls are not fair. 6 Which girls are not fair? 7 It is a straight way to the house. 8 The mischievous boys beat the poor lambs. 9 Which are the poor boys? 10 The water is shallow. 11 The landlord gives new coats to the poor servants. 12 Pride is not a good quality. 13 We drink fresh milk. 14 Is Govalkonde a great city? 15 That young man wears a sword. 16. When do you go to school? 17 Push it with a great force. 18 This cow is lame. 19 These flowers are red. 20 Those are white flowers. 21 Which flowers are white?

LESSON XXXVI.

तीक्ष्ण *a.* sharp.	**न्हावी** *m.* a barber.
दोन *a.* two.	**पातळ** *a.* thin, liquid.
धीट *a.* bold.	**पीठ** *n.* flour.
निःपक्षपाती *a.* impartial.	**प्रार्थना** *f.* a request, a prayer.
निरपराधी *a.* innocent.	**प्रियकर** *a.* lovely.
निर्मळ *a.* pure, clean.	**ब्राह्मण** *m.* one of the sacredotal class of India.
निराळा *a.* different.	**भागवणें** *v. a.* to quench.
न्यायाधीश *m.* a judge.	

१ ते दोन मुलगे धीट आहेत. २ कांहीं बाप निःपक्षपाती असतात काय? ३ निरपराधी माणसें धीट असतात. ४ धीट लोक निरपराधी असतात काय? ५ घोडी निर्मळ पाणी पितात. ६ मुलें अधिक अन्न खातात. ७ कुत्रीं उल्हासी प्राणी होत. ८ ते लांब आणि खोल खळगे आहेत. ९ तो न्हावी गरीब मनुष्य आहे. १० ताजें अन्न गोड असतें. ११ तो द्वाड

Digitized by Google

मुलगा मला दाखीव. १२ गोवळकोंडें काय आहे? १३ मला काळे घोडे आवडतात. १४ गाई गरीब असतात पण बैल नसतात. १५ खारे मासे पुष्कळ लोक खातात. १६ ती सुरी तीक्ष्ण नाहीं काय? होय, आहे.

1 This sword is not sharp. 2 The women are bold. 3 Animals quench thirst with fresh water. 4 The old impartial judge is merciful. 5 Those strong women are not bold. 6 She is not an innocent woman. 7 Pure water is not sweet. 8 Bring me a different barber. 9 Is ghee a liquid thing? 10 The old flour is not good. 11 Those white shrubs look lovely. 12 The Brâhmana drinks fresh and pure water. 13 The women look strong, but they are not bold. 14 Some people quench thirst with wine. 15 The judge is merciful and impartial but old. 16 Diffrent people come and see the new king. 17 The poor people make a request to the merciful king.

LESSON XXXVII.

भित्रा *a.* timid.	**रागावलेला** *a.* angry.
भूत *n.* a ghost.	**रूप** *n.* appearance.
भूषण *n.* an ornament.	**लांकूड** *n.* wood.
माणीक *a.* a ruby.	**लुच्चा** *a.* disssolute, libertine.
मातबर *a.* rich.	**वाढी** *f.* a dish of dressed food placed as an offering to evil spirits.
मासळी *f.* fish.	**विधवा** *f.* a widow.
मिष्ट *a.* delicious.	**सुखी** *a.* happy.
मुका *m.* a kiss.	
रक्त *n.* blood.	

१ भित्रे लोक भुतांना भितात. २ मोठ्याला अंकूश भूषण आहे. ३ वेडे लोक भुतांना वाळ्या ठेवतात काय? ४ माणीक जवाहीर आहे. ५ कांहीं मासे मिष्टान्न असतात का? ७ कांहीं लोक मासळी पुष्कळ खातात. ८ माणसें मुके घेतात. ९ आई मला गोड मुके देते. १० रक्त तांबडें असतें. ११ पांढरा हत्ती राजाला भूषण आहे. १२ महात त्या रागावलेल्या हत्तीला अंकुशानें मारतो. १३ पुष्कळ विधवा गरीब असतात. १४ ती मातबर विधवा गरीब लोकांना पुष्कळ अन्न देते. १५ तो न्यायाधीश लुच्चे लोकाशीं कृपाळू नसतो १६ कांहीं पांढरीं फुलें देवांना आण. १७ मेंढरें व बकरीं

Digitized by Google

गरीब प्राणी असतात. १८ कोणते लोक पुष्कळ मासळी खातात? १९ हत्ती मोठा प्राणी असतो. २० मुलानां निर्मळ कपडे द्या. २१ तुम्ही निराळ्या गोष्टी वाचा. २२ ब्राह्मण मासळी खातात? २३ नाहीं.

1 A ruby is an ornament for women. 2 Rich people wear rubies. 3 Fish is a delicious food for dogs. 4 Timid women fear the squirrel. 5 This ink is not thin. 6 The shrub looks lovely. 7 A sword is no ornament to ladies. 8 They are timid. 9 Are they timid? 10 Which boys are timid? 11 The knife is sharp. 12 Bring me a sharp knife. 13 Good men are happy. 14 The fruit is delicious. 15 The teacher is angry. 16 This is a good lesson. 17 The whole lesson is bad. 18 Why is that bad? 19 The mango is sweet. 20 This is a sweet mango. 21 Is that mango sweet? 22 Which mango is sweet?

LESSON XXXVIII.

श्रम *m.* pains.	**साच** *a.* honest.
शांत *a.* patient.	**सुरेख** *a,* pretty.
संगती *f.* company.	**सुसर** *m. f.* a crocodile.
सर्व *a.* all.	**हितकारक** *a.* wholesome.
साजणें *v. n.* to become.	**हिरा** *m.* a diamond.
साधारण *a.* common.	**हुशार** *a.* clever.
बरा *a.* good.	**भाऊ** *m.* brother.

१ मला सर्व ठाऊक आहे. २ ही प्रार्थना आहे. ३ हें भूषण तुम्हांस साजतें. ४ ही तरवार तुला बक्षीस करतों. ५ काशीबाई एक विधवा आहे. ६ तिला दोन मुलें आहेत. ७ आईस मोरू अधिक आवडतो. ८ ती रूपानें साधारण, पण गुणांनीं उत्कृष्ट आहे. ९ आई प्रीतीनें मुके घेते. १० तो हिरा सुंदर आहे. ११ गोवळकोंड्यास सुंदर हिरे असतात. १२ मी चोर नव्हे, साच आहें. २३ मी जाणतों, तूं लुच्चा नाहींस. १४ उल्हासी सैन्य शत्रु बराबर लढतें. १५ ताजें अन्न मनुष्यास हितकर होय. १६ कितीएक लोकांना खारी व कितीएकांना गोडी मासळी आवडते. १७ सुसर मोठा प्राणी असतो. १८ मित्रे लोक भुतांना घेताशीं वाल्या ठेवतात. १९ ताजें रक्त पातळ असतें. २० तो न्हावी लुच्चा आहे. २१ तो घरधनी मातबर आहे.

Digitized by Google

1 The pearl is good. 2 Some plantains are red. 3 That cotton is clean. 4 The fish is dry. 5 It is a diamond. 6 The horses are young. 7 They are merciful. 8 Ruby is a jewel. 9 She takes great pains. 10 You read fresh books. 11 I eat delicious food. 12 She carves wood. 13 The ignorant mother beats the innocent child. 14 There is God. 15 These are good mangoes. 16 The pit is not deep. 17 The flour is not black. 18 He gives me a different book. 19 The stone is not large. 20 Milk is not water. 21 The law is not wholesome. 22 Ignorant men cut the lovely shrub. 23 The Hindus quench thirst with pure water. 24 Keep company with good men. 25 That is a shallow river. 26 He is a fool. 27 The lamb is pretty. 28 That is a weak child. 29 She is a bold woman. 30 This is a sharp knife. 31 Which is the cleverer servant? 32 Who is angry with you? 33 The patient judge is impartial. 34 Several old men are ignorant.

LESSON XXXIX.

Ablative, Genitive, Locative, and Vocative Cases.*

Terminations.

Ablative : ऊन from, or हून than, from.

Genitive Singular : चा *m.* of.

Locative : ई in.

Vocative case of a noun is its crude form, but नों is added to form the plural.

Post-positions.

Ablative : पासून, जवळून from ; पेक्षां than.

Locative : आंत, मध्यें, in.

Vocative particles अरे, रे, अगा, गा *m. n.* O! अगे, गे, अगो, गो *f.* O!

1st Personal Pronoun.

	Singular.		*Plural.*	
Ablative.	मजहून,	than me.	आह्मांहून,	than us.
Genitive.	माझा,	of me.	आमचा,	of us.
Locative.	माझ्यांत,	in me.	आह्मांत,	in us.

* See Appendix, Note 2.

Digitized by Google

2nd Personal Pronoun.

	Singular.		*Plural.*	
Ablative.	तुजहून,	than you.	तुम्हाहून,	than you.
Genitive.	तुझा,	of thee.	तुमचा,	of you.
Locative.	तुझ्यांत,	in thee.	तुम्हांत,	in you.

1. The Reflexive Pronoun आपण is not changed in the first three cases. The form of the Genitive is आपल्या, and आपणा is its crude form in the other cases; it is regularly declined otherwise. As a Personal Pronoun it is either first or second person dignified.

2. The Ablative case denotes the relation of separation as well as comparison; and the object with which some other object is compared is always put in this case with हून or पेक्षां; as:—तो माझ्याहून or पेक्षां उंच आहे, He is taller than I.

3. The Genitive case shows the relation of origin or possession, and it is always used like an Adjective in आ, and is modified so as to agree with the noun governing it, in number and gender; as:—रामाचा घोडा, Rama's horse; लांकडाची खुर्ची, a wooden chair; आपलीं मुलें, our children, &c.

4. The Locative case indicates the relation of place; as:—त्याच्या घरीं, at his house.

5. It is the post-positions that are, in general, used for making up the forms of the Ablative and Locative cases.

LESSON XL.

अंमल *m.* rule.	कारण *n.* cause.
अवस्था *f.* state.	खालीं *p. p.* under, below.
आभारी *a.* thankful.	गति *f.* course.
उद्योगी *a.* industrious.	गहाण *n.* a pledge.
उपयुक्त *a.* useful.	घड्याळ *n.* a clock, a watch.
ऋणी *a.* indebted.	प्रकार *m.* a sort.
एक *a.* one.	शाळा *f.* a school.
करडूं *n.* a kid.	चालणें *v. n.* to walk; to begin a journey.
कल्पना *f.* invention.	

Digitized by Google

१ आम्ही तिच्या अमलांत आहों. २ त्यांची अवस्था चांगली आहे. ३ मी तुमचा आभारी आहें. ४ उद्योगी लोक श्रीमान असतात. ५ तुम्ही उपयुक्त पुस्तकें वाचा. ६ आम्ही तुमचे ऋणी आहों. ७ त्या वाईट पुस्तकाचें काय करतोस? ८ त्याला एक चांगलें पुस्तक दे. ९ कोकराहून करडूं सुरेख दिसतें. १० ती उपयुक्त कल्पना आहे. ११ त्याचें कारण काय? १२ वर्गांत विष्णु माझ्या खालीं असतो. १३ हा मुलगा आपलीं पुस्तकें गहाण टाकतो. १४ घड्याळें कशाची गति दाखवितात? १५ तिचा अंमल आम्हांवर आहे. १६ ते चांगल्या अवस्थेंत आहेत. १७ श्रीमान लोक उद्योगी असतात काय? १८ चला आपण जातों. १९ आम्हांला तुम्ही चांगली काठी दे.

1 We are thankful to God for his pure water. 2 Under a good rule the people are industrious. 3 There are many useful things in his house. 4 We are indebted to him for this kid. 5 Clocks and watches are useful to industrious men. 6 This is a useful invention. 7 That is a wholesome medicine for children of all sorts. 8 He reads his book. 9 She sews her bodice. 10 The children go to school with their books. 11 That pretty lamb belongs to me. 12 He goes home with his father. 13 My father is in the house. 14 I go to his house. 15 My children come from school with my servant. 16 Men are bolder than women. 17 Your son is cleverer than mine. 18 This is the cleverest boy of them all. 19 They are thankful to him for his good gifts. 20 Your house is older than his.

LESSON XLI.

जखम *f.* a wound.
जग *n.* the world.
जगू *m.* name of a boy.
जवळ *p. p.* near.
जीव *m.* life.
तर *conj.* then.
तीस *a.* thirty.
तुरुंग *m.* a prison.
रागीट *a.* passionate.
उदार *a.* generous.
दया *f.* mercy.
दाखविणें *v. a.* to mark.
दीनवाणा *a.* pitiable.
दुःख *n.* woe.
दुखरा *a.* sore.
दुसरा *a.* other.
देणें *n.* a debt.
दोन्हीं *a.* both.
धर्म *m.* a religion.
ममता *f.* love.

Digitized by Google

१ त्याच्या पायांला बाईट जखम आहे. २ या जगांत देण्याहून अधिक बाईट कांहीं नाहीं. ३ जगू एका गरीब विधवेचा मुलगा आहे. ४ त्याचा जीव त्याला अधिक नाहीं. ५ तर त्याच्या जिवावर तुम्ही उदार कां? ६ या तीस मुलांतून एका हुशार मुलाला हें बक्षीस द्या. ७ लुच्चे लोक तुरुंगांत जातात. ८ चांगल्या लोकांना दया येते. ९ जगांतील सर्व घड्याळें वेळ दाखवितात पण आम्ही पहातों? १० तूं दीनवाण्या स्थितींत कां आहेस? ११ दुसऱ्याच्या दुःखानें कांहीं लोक आपण दुःख करतात. १२ माझा पाय दुखरा आहे. १३ मी त्याचे बारा रुपये देणें आहें. १४ मजकरितां एक दुसरा शिक्षक पहा. १५ आमचे पंतोजी रागीट आहेत पण त्यांना दया येते. १६ माझी जखम बरी आहे. १७ जगू चांगला मुलगा आहे पण हुशार नाहीं. १८ आम्ही त्या विधवेच्या घरीं जातों. १९ तीस मनुष्यें हे खळगे एक दिवसांत खणतात. २० आमच्या दोन चाकरांचीं मुलें शाळेंत शिकतात.

1 There are good and bad people in the world. 2 Jagu is the brother of Kâshi. 3 What do you do near the door? 4 There are thirty boys in my class. 5 The man thinks his life useful. 6 Then that is a bad book. 7 Schools are for good children and prisons for the bad. 8 She shows mercy to her servants. 9 He is in a pitiable state. 10 His eyes are sore. 11 Give me some other book. 12 I pay my debt. 13 One of my eyes is sore. 14 Then you see with the other. 15 The Judge shows mercy to these thirty men. 16 There is no mercy in him. 17 There are many good people in this prison. 18 Bad people eat two meals in this world. 19 Bad people take the life of poor animals. 20 The state of that poor man is more pitiable than that of a dog. 21 My brother is good to me.

LESSON XLII.

नवरा *m.* husband.
नांव *n.* a name.
निर्व्यसनी *a.* free from bad habits.
नेणें *v. a.* to lead; to carry.
न्याय *m.* justice.
पातक *n.* a sin.
पोट *n.* belly.
प्रामाणिक *a.* true, fair.
बद्दल *p. p.* instead of.
भगवंत *m.* God.
भला *a.* honest.
भाषा *f.* a language.

Digitized by Google

१ दोन्ही पुत्रांचें माझी मुलगी वाचते. २ सर्व धर्मांत चांगले लोक असतात. ३ तिच्या नवऱ्याचा भाऊ हुशार मुलगा आहे. ४ तिच्या नवऱ्याचें नांव सदाशिव. ५ त्याच्या घरांत निर्व्यसनी मनुष्य पुष्कळ आहेत. ६ तूं मला आपल्या शाळेंत नेतोस का? ७ लोकांचा न्याय राजा करतो. ८ ह्या वाईट पातकाला बक्षीस काय? ९ रुप्यापेक्षां निर्मळ सोनें चांगलें दिसतें. ११ गरीब लोक आपल्या पोरांच्या पोटास काय घालतात? ११ कोणत्या प्रकारचा द्वाड मुलगा आहे हा? १२ प्रामाणिक निर्व्यसनी असतात. १३ त्याच्याबद्दल मी तुला एक चांगलें पुस्तक देतों. १४ भगवंताची प्रार्थना कर. १५ हें भल्या माणसाचें जग नव्हे. १६ तुला किती चांगल्या भाषा येतात? १७ मुलांची आईवर ममता असते. १८ त्याहून अधीक आईची ममता मुलांवर असते. १९ माझ्या दुखऱ्या पायानें मी दीनवाणी किती आहें? २० चल मी तुमच्या नव्या घरीं येतों. २१ न्यायाधीश चोरांना तुरुंगांत घालतो. २१ तो मजहून गोड बोलतो.

1 Both of his sons are clever. 2 What religion do you belong to? 3 He is the husband of Kashi. 4 What is his name? 5 Her husband is free from bad habits. 6 The good boy leads the old woman to her house. 7 The poor get justice under a good king. 8 My servant is a better man than yours. 9 Lamb is the young of a sheep. 10 What sort of man is he? 11 He is an honest man. 12 Give him a good book instead of money. 13 There is one God. 14 Honest men are happy. 15 The mother's love of children is great. 16 He is not at home. 17 What is his religion? 18 What is your father's name? 19 My servant carries my books to school. 20 He is not old but a young man. 21 God is impartial.

LESSON XLIII.

मित्र *m.* a friend.	शेजार *m.* neighbourhood.
राणी *f.* a queen.	वय *n.* age.
राहणें *v. n.* to live.	शेजारीण *f.* a female neighbour.
लेंकरूं *n.* a child.	संभाळणें *v.a.* to take care of.
वनस्पती *f.* a herb.	साळी *m.* a weaver.
वस्तु *f.* a thing.	सूर्य *m.* the Sun.
विहीर *f.* a well.	सोसाऊ *f.* name of a woman.
उद्योग *m.* work.	हो, होय *ad.* yes.

Digitized by Google

१ तुझा बाप आहे? २ तें मला ठाऊक नाहीं. ३ तूं कोणाजवळ राहतोस? ४ मी शेजारीण सोसाऊजवळ राहतों. ५ सोसाऊ मला आवडते. ६ पण यांत माझी आई आहे. ७ ती मला माझे जिवाहून आवडते. ८ मुला! तूं मजबरोबर घरीं चल. ९ मी तिचे जवळ बोलतों. १० ते खास विचारितात. ११ लेंकरा! तुझें नांव काय? माझ्या दीनवाण्या मुला! १२ लोक मला जगृ ह्मणतात. १३ मुला! तूं मला त्या तुझे सोसाऊजवळ नेतोस? १४ हो, चल. १५ ही माझी दुसरी आई. १६ सोसाऊ! यांचीं आईबापें कोण आहेत व त्यांची काय अवस्था आहे? १७ ह्या मुलाचा बाप साळी आहे. १८ ह्याचें घर माझे शेजारीं आहे. १९ तो मोठा भला, निर्व्यसनी, उद्योगी व प्रामाणिक आहे. २० तीस वर्षांचे आंत ह्याचें वय आहे. २१ मी तुला तुरुंगांत घालितों. २२ मी त्याचे देण्याबद्दल आपलें घर गहाण ठेवितें. २३ पोटच्या पोराप्रमाणें या मुलावर माझी ममता.* २४ एक तूं संभाळ आणि एक मजपाशीं दे २५. त्याविषयीं मी भगवंताची सर्व प्रकारें ऋणी आहे. २६ आमच्या शेजारीं एक प्रामाणिक साळी आहे. २७ मी हरीच्या घरीं जातों, तूं येतोस का? २८ तिची अवस्था वाईट आहे.

1. He goes home. 2 They come from Poona. 3 Govindrao's horse is lame. 4 The sun's course marks the time of day. 5 She gives her book to my friend. 6 Clocks are a useful invention. 7 Râmâ reads that book in his school. 8 The cat's leg is sore. 9 There is a wound in his† arm. 10 The carpenter makes chairs, tables, and many other things. 11 Under the rule of ‡Queen Victoria, there is justice and mercy. 12 Sin is the cause of much woe. 13 A kid is the young of a goat. 14 God is good to all. 15 The cat is in the well. 16 That ox is his. 17 His son is cleverer than Govind. 18 Herbs are useful to men. 19 There is a picture in his book. 20 She goes from home to school in her carriage. 21 I tell that to my husband. 22 My kind neighbour! take good care of my children. 23 I am thankful to you. 24 I take both of these children to my house. 25 India is a country. 26 There are many languages and religions in the world. 27 We are indebted to the mercy of god for many good things.

---

* The verb असणें is often omitted.

† See Appendix note 1. ‡ व्हिक्टोरिया राणी.

Digitized by Google

LESSON XLIV.

ADVERBS. *

1. The Adverb limits or extends the notion of the verb, an adjective or another adverb; as:—तो अगदीं मूर्ख आहे he is quite foolish.

2. The adverb in आ agrees with the subject when the verb is intransitive, and with the uninflected object when the verb is transitive; as:—ती कागद वांकडा फाडते, she tears the paper in a crooked way; ती गाणें चांगलें गाते, she sings a song well; ती चांगली नाचते, she dances well.

अगदीं *ad.* quite.	आतां *ad.* now.
अतिशय *ad.* exceedingly.	आतांशीं *ad.* now-a-days.
अद्याप *ad.* yet.	अलीकडे *ad.* lately.
अस्पष्ट *ad.* indistinctly.	अस्वल *n.* a bear.
असा *ad.* in this way.	उठणें *v. n.* to get up.
आंगणें *n.* a compound.	उन्हाळा *m.* summer.
आज *ad.* to-day.	ऊबदार *a.* warm.
आजारी *a.* sick, ill. [play.	एकत्र *ad.* together.
आट्यापाट्या *pl. f.* a kind of	कदाचित *ad.* perhaps.

१ ते आंबे अगदीं वाईट आहेत. २ आतांशीं सर्व मुलें आट्यापाट्या खेळतात. ३ तो बैल अतिशय द्वाड आहे. ४ उन्हाळ्यांत लोकांचे ऊबदार कपडे नसतात. ५ एकदां† मला तें पुस्तक दे. ६ आमच्या चाकरांचीं मुलें आमच्या आंगण्यांत एकत्र खेळतात. ७ तो अगदीं अस्पष्ट बोलतो व वाचतो. ८ अलीकडे मी आजारी आहें. ९ आम्ही आट्यापाट्यांनीं असे खेळतों. १० आतांशीं गांवांत गरीब लोक अतिशय आहेत. ११ अद्याप तूं त्यांचीं मुलें संभाळतोस काय? १२ अशीं त्यांनां अद्याप कोण संभाळतो? १३ आज तुम्ही कोणता धडा लिहिता? १४ आजारी मनुष्याला अतिशय श्रम चांगले नाहींत. १५ एक उत्कृष्ट आंबा आपल्या वृद्ध आईला आज दे. १६ आतां तूं काय करतोस? १७ आतांशीं आम्ही एक नवें पुस्तक शिकतों. १८ अलीकडे तुम्ही शाळेंत जाता का? १९ आस्वलांचीं पोरें कशीं दिसतात? २० आम्हीं सहानां उठतों.

* See Appendix Note 6.

† Adverbs of frequency are formed by adding दां to numerals; as, एकदां once, दोनदां twice, पुष्कळदां many times.

Digitized by Google

२१ तूं काय उद्योग करतोस ? २२ पुण्यास आतांशीं उन्हाळा कसा आहे ? २३ मला एकदां एक गोष्ट सांगा. २४ या जगांत चांगले लोक एकदां जेवतात पण वाईट लोक दोनदां जेवतात.

1 You are quite young. 2 He is yet a boy. 3 Your good boy speaks indistinctly. 4 Why do you lead your dog in this way? 5 Which boys play in our compound nowadays? 6 Take my servant with you to your house today. 7 Is your mother ill to-day? 8 Do you give me that book now? 9 Now-a-days I take that medicine. 10 We get good milk lately. 11 The bear eats the flesh of smaller animals. 12 The children of the village get up and play together in summer. 13 What work do you do now-a-days? 14 Who wears warm clothes in summer? 15 I and my father do that work together. 16 We send our family with all our servants to Poona once in summer. 17 Perhaps she is the sister of the husband of my daughter. 18 The children of the village are quite innocent. 19 The children of our landlord do their lessons with a teacher lately. 20 The people now-a-days drink water of wells. 21 Mangoes are not wholesome for sick persons.

LESSON XLV.

काम *n.* work, transaction.
कांहीं *a.* some.
कुरतुडणारा *a.* gnawing.
केवळ *ad.* merely.
कोठें *ad.* where.
क्वचित् *ad.* seldom.
खबरदार *a.* strong.
खरा *a.* true.
खरोखर *ad.* truly.
गुंडाळणें *v. a.* to wrap.
चरबी *f.* fat.
च *ad.* an affix expressing certainty.
चहाणें *v. a.* to like.
चूक *a.* wrong.
जमणें *v. n.* to gather.
जवळ *p.p.* near.
जलद *ad.* fast.
जिकडे तिकडे *ad.* everywhere.
तबियती *a.* capricious.
वर्ग *m.* an order, a class.

१ आमचा चाकर तुमच्या मुलांना अद्याप चांगला चहातो. २ या उद्योगाहून दुसरा कोणता उद्योग तुला चांगला दिसतो ? ३ तो पुण्याहून येतो आणि हें काम करतो. ४ कांहीं कुरतुडणारे प्राणी द्राड नसतात. ५ आतांशीं ते आपल्या चाकरांना कोठें दुःख देतात ? ६ ब्राह्मणांत अगदीं क्वचित् प्रामाणिक

Digitized by Google

असतात. ७ नाहीं, ही अगदीं केवळ खोटी गोष्ट आहे. ८ सर्व लोकांत लुचे लोक आहेतच. ९ आ घराला खबरदारच दरवाजे घाला. १० खरीं माणसें देवाला सरोसर आवडतात. ११ खेड्यांमध्यें लोक आपलीं डोकीं जुन्या धोतरांनीं गुंडाळतात. १२ पुष्कळ लोक जनावरांची चरबी चांगल्या तुपावरोबर खातात. १३ तुमच्यापेक्षां तो मला अधिक चहातो. १४ आमच्या घरीं आतांशीं माणसें पुष्कळ जमतात. १५ आईजवळ पोथी आतांशीं वाचतों. १६ बैलांपेक्षां घोडे जलद चालतात. १७ आतांशीं गरीब लोक जिकडे तिकडे भीक मागतात. १८ तरी त्यांस अन्न नाहींच. १९ श्रीमंत लोकांचीं मुलें कचित् तबियती नसतात.

1 Some people only get work in summer. 2 On what purpose do you go to Poona. 3 Some women now a days do the work of men. 4 The mouse is a gnawing mischievous animal. 5 He merely goes to school and comes. 6 Where do you live with your children? 7 They seldom go to temples. 8 The crocodile is an exceedingly strong fish in fresh water. 9 Is the story of the crocodile and the elephant true? 10 Truly I tell you. 11 I am not the man. 12 You seldom wrap your books in cloth. 13 They bring the fat of animals instead of oil. 14 I like honest girls more than the clever ones. 15 You are wrong in your work. 16 Gather some flowers of the garden and give them to his sick mother. 17 The tiger runs faster than a horse. 18 The people get good water everywhere in villages. 19 The bears are capricious animals. 20 They are true friends of honest men. 21 The children gather together in our compound and play now-a-days together.

LESSON XLVI.

ताप *m.* fever.
तास *m.* an hour.
तेलकट *a.* oily.
तोंड *n.* mouth, face.
दरवाजा *m.* a door, a gate.
दुकान *n.* a shop.
दुष्ट *a.* surly.
नेहमीं *ad.* always.
परसूं *n.* a rear compound.
प्रकृति *f.* health.
प्रसंग *m.* an occasion.
प्रत्येक *a.* every.
पावसाळा *m.* the rainy season.
पुन्हा *ad.* again.

Digitized by Google

देश *m.* a country.
नळ *m.* a pipe.
निरुपद्रवी *a.* innocent.
पिंगट *a.* brown.
पुढें *ad.* before, afterwards.
फणस *m.* the jack.

१ ते पाप करतात. २ आम्ही दररोज एक तास खेळतों. ३ ती तेलकट वस्तू नाहीं; ती तूं हातांत घे आणि जा. ४ तोंडानें बोलतोस एक व हातानें लिहितोस एक. ५ तो दरवाज्यांत कोण आहे? ६ त्याच्या दुकानाचे दरवाजे अगदीं लहान आहेत. ७ दुष्ट चाकर राजाच्या दरवाज्यावर चांगला नाहीं. ८ ह्या देशांत गरीब लोक पुष्कळ आहेत. ९ अलीकडे पाण्याचे नळ शहरांत आणतात. १० तुमच्या गांवांत निरुपद्रवी लोक पुष्कळ नाहींत. ११ त्यांचे मुलगे नेहमीं आपल्या बागेंत एक तास खेळतात. १२ आमचें परसूं तुमच्या परसवापेक्षां मोठें आहे पण त्यांत दगड पुष्कळ आहेत. १३ अलीकडे माझी प्रकृति चांगली आहे पण आमच्या मुलांची चांगली नाहीं. १४ त्याच्यावर हा आजचा मोठाच प्रसंग आहे. १५ प्रत्येक मनुष्य पावसाळ्यांत छत्री घेतो का? १६ कोकणांत फणस पुष्कळ आहेत. १७ तेथें गरीब लोक फणसांवर पुष्कळ दिवस रहातात. १८ कठीण घडे पुन्हा पुन्हा वाच. १९ तुझा घाकटा भाऊ तुझ्यापुढें जातो!

1 Shut the gate of the garden. 2 The door of your shop is smaller than the gate of our garden. 3 The mouth of that river is deep. 4 The servant of the lady is surly. 5 The people of this country are innocent. 6 Our pipe seldom stops. 7 He always comes to me. 8 There is a well in his compound. 9 The health of my sister is good but that of her child is not good. 10 It is an occasion for you. 11 Show me every book. 12 Every boy is a child but every child is not a boy. 23 In the rainy season we live at Thana. 14 Many shrubs grow everywhere in the rainy season. 15 He comes to me again and again for that book. 16 Some bears are brown. 17 I like the brown colour. 18 He stands before me. 19 There is a river near our house. 20 It is seldom dry even in summer. 21 In summer we live more in Bombay than in Poona.

LESSON XLVII.

फार *ad.* much, very.
बरा *ad.* good, well.
बहुतकरून *ad.* generally.
मोलवान् *a.* valuable.
मौजेनें *ad.* wantonly.
लक्ष *n.* attention.

Digitized by Google

बाहेर *ad.* outside. [among.
मध्यें *p. p.* in, between,
मागें *ad.* behind.
मानवी *a.* human.
मात्र *ad.* only.
मुद्दाम *ad.* purposely.
मोठ्यानें *ad.* loudly.
लागणें *v. n.* to touch.
लांबी *f.* length.
लोंकर *f.* fur.
(लौकर) *ad.* early. [thing.
व्यर्थ *ad.* in vain, for no-
वडील *m.* father, an elder.
वेठ *f.* forced labour.

१ आज तूं केव्हां जातोस? २ आतां जातों, पहा. ३ तूं आपला घडा नेहमीं पेनानें कां लिहितोस? ४ तूं नंतर गुरुशीं शाळेंत काय करतोस? ५ रोज नळाचें पाणी आमचेकडे रात्रीं येतें. ६ तो अद्याप तोंडांतून वाईट शब्द काढतो. ७ घरामागें परसांत विहिरीजवळ फणसाचें झाड आहे. ८ तीं सर्व मुलें शाळेच्या बाहेर एकत्र जमतात आणि बहुतकरून आट्यापाट्यानीं खेळतात. ९ उन्हाळ्यांत मात्र मला फार तहान लागते. १० पावसाळ्यांत आमच्या आंगण्यामध्यें पाणी फार जमतें. ११ त्या दुकानांत नेहमीं एक बोलतात. १२ मी तापानें फार आजारी आहें. १३ त्याला आतांशीं काय होतें? १४ आमच्या परसावांत एक बैल रोज येतो आणि झाडें झुडपें मोडतो. १५ ते हाडानें खबरदार खरे. १६ तो रामापेक्षां जलद वाचतो. १७ ते मुलगे मौजेनें त्या गरीब मनुष्यावर आपला कुत्रा सोडतात. १८ हे मुलगे मात्र वर्गामध्यें आपल्या घड्याकडे लक्ष देतात. १९ आमच्या घराची लांबी पंचवीस हात आहे, तुमच्याची किती आहे? २० तें काम तुला चांगलें येतें.

1 The lad sits near the door. 2 He does his lessons again. 3 There is a book here. 4 Is your mother well now? 5 I am before you. 6 You are behind my brother. 7 Thou writest thy lesson in this way. 8 They keep their pens well. 9 The children play together. 10 Perhaps I am wrong. 11 It is so. 12 We ask merely one thing. 13 You read in vain. 14 You read indistinctly. 15 Her mother is very ill. 16 He is quite blind. 17 I tell you a story now. 18 I always go to school with my brother. 19 My father seldom speaks to me on such occasions. 20 Every man likes his village the best. 21 The hare belongs to the order of gnawing animals. 22 Its flesh is an article of food in England. 23 This kind of bear is very valuable to the people of cold countries. 24 They wrap themselves up in his warm fur and make gloves and caps of it. 25 They eat his flesh. 26 They melt his fat.

Digitized by Google

27 My brother learns his lessons outside the house. 28 The black bear of America is smaller than the brown. 29 In this way men reckon an hour or any other length of time. 30 Where do you stay? 31 The book is between the table and the door. 32 Why do you kill innocent creatures wantonly?

LESSON XLVIII.

वरता *ad.* above.	स्पष्ट *a.* clear.
वस्तु *f.* an article.	सर्वत्र *ad.* everywhere.
वृद्धापकाळ *m.* old age.	ससा *m.* a hare.
वांकडा *a.* crooked.	स्वतांचा *a.* own.
वितळविणें *v. a.* to melt.	स्वभाव *m.* nature.
शब्द *m.* a word.	स्वभावतः *ad.* by nature.
शिवाय *p.p* without.	हातमोजा *m.* a glove.
सकाळ *f.* morning.	आंत *p.p.* in, into.
सदां *ad.* daily.	आदळणें *v. a.* to dash.

१ तुमच्या वर्गांत मुलें फार बोलतात. २ हे पागोटें तुला बरें दिसतें. ३ बहुतकरून तो या वेळीं देवळांत जातो. ४ उन्हाळ्यांत घराच्या बाहेर आह्मीं निजतों. ५ कामधंद्यांत मी बाप भाऊ एक मानतों. ६ आज देवळामध्यें काय आहे? ७ दोन डोळ्यांच्या मध्यें काय असतें? ८ त्या पुस्तकामध्यें तुझी पोथी आहेच आहे. ९ माझ्या मागें पुष्कळ कामें आहेत. १० मानवी प्राण्याला दोनच पाय असतात. ११ ती त्याला दूध मात्र पाजित्ये. १२ ते त्या गाईला मुद्दाम येथें बांधतात. १३ त्याच्या वस्तु त्याला मोलघानच आहेत. १४ गरीब लोकांचीं मुलें सकाळीं लौकर उठतात आणि उद्योगास लागतात. १५ तो मुलगा आपला धडा स्पष्ट, जलद व मोळ्यानें वाचतो. १६ बरें, पाहूं तर खरें काय काम आहे; तुझी सदां कांहीं वेठ आहेच. १७ बाबा! ही झुडुपांवर लोकर कोण ठेवतें? १८ आह्मीं समुद्रावर दररोज (लौकर) जातों. १९ त्याच्याशीं व्यर्थ का बोलतोस? तो वेडा आहे. २० आमच्या बडिलांची प्रकृति अलीकडे बरी आहे, पण त्यांच्या वृद्धापकाळाकडे लक्ष द्या.

1 In the rainy season much water gathers behind our house. 2 There is a world above. 3 He generally goes to the country with his brother. 4 In summer people of Bombay generally sleep outside their houses. 5 The brown bear is by nature surly and capricious. 6 Human nature is

Digitized by Google

every where the same. 7 Your son is the tallest of all his good friends. 8 Among these papers, there is his book. 9 Her umbrella is behind the table. 10 I come here only for my friend. 11 We dig these pits purposely here. 12 Generally the ignorant people speak too loudly. 13 My book is more valuable to me than all your gold and silver. 14 Children generally kill innocent animmals wantonly. 15 Who pays (gives) more attention to the boys of his class than to his children? 16 The length of this table is four yards. 17 The fur of the animals is very useful to men and women. 18 My father gets up very early. 19 I send my children to school but in vain. 20 In vain you ask for money from me. 21 I get this book for nothing.

LESSON XLIX.

The Past Tense.*

Termination.

	Singular.	*Plural.*
1*st.*	*m.* लों.	
	f. लें *or* ल्यें.	लों.
	n. लें.	
2*nd.*	*m.* लास.	लां. (लांत, लेत).
	f. लीस.	लां. (ल्यात).
	n. लेंस.	लां. (लीत).
3*rd.*	*m.* ला.	*m.* ले.
	f. ली.	*f.* ल्या.
	n. लें.	*n.* लीं.

असणें To be.

Past Tense.

Singular.

1st होतों *m.* होतें or–त्यें *f.*–तें *n.*
2nd होतास *m.* होतीस *f.* होतेंस *n.*
3rd होता *m.* होती *f.* होतें *n.*

---

* See Appendix Note 5.

Digitized by Google

Plural.

1st होतों.
2nd होतां होतेत *n.* होत्यात *f.* होतीत.
3rd होते *m.* होत्या *f.* होतीं *n.*

When the transitive verb is used in the Past Tense it agrees with the uninflected object, but if the object be inflected it is put in the 3rd Person Neuter Singular. The doer is always put in the Instrumental Case, as:—त्यानें आपला धडा लिहिला, he wrote his lesson. वाघानें गाईला धरलें, the tiger caught the cow. Intransitive verb agrees with the doer as in present. (See lesson IX).

N. B.—The Transitive verb not unfrequently agrees with inflected objects, as:—वाघानें गोदीला काठीनें मारली.

आयुष्य *n.* life.
एकुलता *a.* only.
कडक *a.* hot, severe.
कळणें *v. n.* to be known.
कसा *ad.* how.
किनारा *m.* a coast.
कोन *m.* a corner.
खाऊ *m.* sweetmeat.
खिडकी *f.* a window.
गंगाभागीरथी *f.* an appellation for a widow.
गेला *a.* gone, last.
घालविणें *v. a.* to pass.
घुबड *n.* an owl.
चूक *f.* a mistake.
झोंकणें *v. a.* to throw.
टेंकडी *f.* a hill.
जोडा *m.* a pair.

१ आमचे चाकर त्यावेळीं घरांत होते. २ त्या चाकरानें तें पुस्तक माझ्यापुढें आदलें. ३ त्यांनीं दगड फेंकले आणि सर्व पक्षी मारले. ४ त्यानें सर्व आयुष्य वाईट कामांत गमावलें. ५ रामा त्याचा एकुलता एक मुलगा होता. ६ गेल्या वर्षी फार कडक उन्हाळा पडला. ७ ती गोष्ट आम्हांला केव्हांच कळली. ८ लहान खिडकींतून चोर कसा दिसला? ९ आमच्या किनाऱ्यांवर गेल्यासालीं पुष्कळ गलबतें फुटलीं. १० त्या खोलीच्या कोनांत ओल होतें. ११ लोकांचीं मुलें आपल्याकडे बसलीं; त्यांना कांहीं खाऊ दे. १२ खोलीमध्यें ऊन पडलें आणि तूं निजलास? १३ खिडकीमध्यें पक्षी बसले, त्यांना तांदूळ घाल. १४ गंगाभागीरथी काशीताईला तुमचे नमस्कार पोंचले. १५ या सणाचे दिवस तुम्ही मुंबईतच घालविले कां? १६ गेल्या रात्रीं घुबड

Digitized by Google

मी पाहिलें. १७ काल मी एक मोठी घूस पाहिली. १८ काल रात्रीं मी दुधाचे पांच पेले झोंकले. १९ काल मी आपला जोडा त्या टेंकडीवरून फेंकला. २० घुबडें रात्रीं दिसतात.

1 The bear entered the school quietly. 2 One ship dashed against the other and both broke away. 3 The dog barked but did not bite them. 4 He was the only son of his father. 5 The two hares ran into the garden. 6 The story is known to all. 7 How severe was the cold of that winter? 8 The ship reached the coast before the steamer. 9 The children ate much sweetmeat and fell sick. 10 His coat was in the corner of the room. 11 My children ate much sweetmeat and had been sick for three days. 12 The windows of your room were large and the thief broke one of them. 13 My brother reached Poona in four days. 14 They passed the whole summer with us in Bombay. 15 The children saw an owl on the tree and ran into the house. 16 How many mistakes did you see in that lesson? 17 The thieves threw large stones at us and ran away behind the hill. 18 We reached the hill and saw them every where. 19 They brought for me a pair of *dhotars* from Poona but did not ask for money. 20 I had fed him with food and clothing in vain for three or four days.

LESSON L.

तेव्हां *ad.* then.
दूर *ad.* away.
नंतर *ad.* afterwards.
नामांकित *a.* noted.
परंतु *conj.* but.
बारीक *a.* slender.
पहिल्यानें *ad.* first. [day.
प्रहर *m.* one eighth of a
पाऊस *m.* rain.
पाठविणें *v. a.* to send.
पुरता *a.* complete.
पोकळ *a.* hollow.
बाहुली *f.* a doll.
भांडणें *v. n.* to quarrel.
मराठा *m.* an inhabitant of Mahârâshtra.
मागून *p. p.* from behind.
मधमाशी *f.* a bee.
मावळा *m.* an inhabitant of the region along the eastern side of the Sahyâdri Range.
पर्यंत *p.p.* till. [Wâlmiki.
रामायण *n.* the epic of

Digitized by Google

१ त्यावेळीं मी घरांत नव्हतों. २ तें फूल कोमजलें परंतू अजून त्यापासून सुख होतें. ३ नंतर त्यानीं एक रुपया मोडला. ४ सर्वच नामांकित पुरुष मुत्सी नसतात. ५ परंतु त्याच्याशीं तूं ही गोष्ट बोललास का? ६ ही गोष्ट मी त्याजवळ बोललों व ती त्यानें ऐकली. ७ त्यानें मला पहिल्यानें हीच गोष्ट विचारली. ८ रामायण फार मोठा ग्रंथ आहे. ९ काल एक प्रहर पाऊस पडला. १० आपल्याला मी काल पांच उत्तम आंबे पाठविले. ११ तो त्याच्यापाशीं पुरता ग्रंथ नव्हता. १२ त्या पोकळ झाडांत पक्ष्यांनीं घरें बांधलीं. १३ बारीक पायांचीं जनावरें जलद धांवतात. १४ माझ्या बहिणीची बाहुली कोणी फोडली? १५ काल तूं माझ्याशीं भांडलास, आतां मी तुझी कोणी नव्हें. १६ मराठे लोकांच्या मागून इंग्रज लोक लढले. १७ तेथें मधमाशांनीं एक घाटें बांधलें. १८ मावळे लोक फार गरीब व प्रामाणिक होते. १९ रामायणासारखा मोठा ग्रंथ एक महिन्यांत कोणी वाचला? २० त्याच्या भावाला तूं काय देतोस? २१ हे आंबे कोणी कापले?

1 Where were you then? 2 He was then far away from home upon the yonder hill. 3 Afterwards I reached the school at nine. 4 Last year I saw many noted persons in Bombay. 5 I saw Anni Besant also. 6 I was in Poona till the 20th of December. 7 He ate the sweetmeat first and you the next and I the last. 8 I stopped for three hours in Poona and then reached in two days to Pandharpur. 9 Yet the rain was very heavy all the way. 10 I sent you three books yesterday, did you receive them in time? 11 In the last rainy season I read the complete epic work of Walmiki to my wife and children. 12 Her doll was hollow and it broke in her very way home. 13 The legs of his horse were very slender, was that a good or bad thing? 14 My daughter quarrelled with her brother for a new book. 15 I asked him for the complete work of Walmiki. 16 Is not Râmâyan the work of one man? 17 Your white horse was quite young. 18 His master fed him with food. 19 He spoke to him in many ways. 20 He stopped and looked for some time at a horse.

LESSON LI.

लहान *a.* little, small.
व्यायाम *m.* exercise.
शिवाजी *m.* the founder of the Maráthá dynasty.
सांडणें *v. a.* to lose.
सांपडणें *v.n.* to be found.
सहाय *n.* a help.
साल *n.* a year.

Digitized by Google

शेवट *m.* an end. [stand.
समजणें *v. a.* to under-
संध्याकाळ *f. m.* evening.
संपविणें *v. a.* to finish.
स्नायू *m.* a muscle.
स्वस्थ *ad.* quietly.
ही *ad.* even. [of Rámáyan.
वाल्मिक *m.* the author

१ काय! इतक्यांत ती तूं संपविलीस! २ सकाळच्या प्रहर दिवसापर्यंत तुला किती वेळ सांपडला? ३ बरें, आतां तर वेळ पुष्कळ सांपडला! ४ तूं पुढें जा, मी मागून हाच येतों; समजलास! ५ एक तास पुन्हा ती स्वस्थ बसली. ६ पुढें कामूनें आपली छडी खिडकींतून बाहेर झोंकिली. ७ जाईनें आपली बाहुली कोनांत आदळली. ८ शेवटी जाई बोलली. ९ चल, कामू मी तुझा घोडा धरतें. १० त्यानें तें काम चांगलें संपविलें. ११ रामा त्या दिवशीं घरीं होता. १२ शिवाजी मावळे लोकांच्या सहायानें लढला. १३ आह्मीं गेल्या वर्षी वाल्मिकीचें रामायण वाचलें. १४ नामांकित आलफ्रेड राजानें इंग्लंड देशाचें राज्य मिळविलें. १५ त्यानें आपल्या आयुष्याचे कांहीं दिवस मोठ्या सुखांत घालविले. १६ कांहीं वर्षांमागें तिला एक मूल सांपडलें. १७ माझ्या आईनें मला मारिलें. १८ त्याच्या बापाला ही गोष्ट कशी कळली? १९ मी एकच चूक पाहिली. २० दुकानावर पुष्कळ घोतरजोडे होते परंतु त्यांमध्यें चांगला एकही नव्हता.

1 The lad ran fast to the well and fell. 2 My cat bit the rat. 3 The dog bit them. 4 I saw a dog and six goats. 5 He saw me first. 6 I saw an owl at the well. 7 I saw the ship. 8 I sent it with the man. 9 He arrived in town. 10 She quarrelled with Bapu. 11 The lad fell on the ground. 12 John lost his bird on that hill. 13 Why did you learn your lesson yesterday? 14 The owl sat on the tree. 15 The sun was very hot. 16 The rain fell all night. 17 He broke my stick. 18 The man sat at the school-door. 19 The dog ran away. 20 The ship was near the coast. 21 The ox fell into the well. 22 The bees fed themselves on the flowers. 23 The bones of birds are hollow and thin and all their muscles slender. 24 Willy and Catherine were the only children of widow Burton. 25 Hari read his lesson loudly and well.

Digitized by Google

MARÂTHI ENGLISH PRIMER.

PART II.

LESSON I.

Irregular Verbs.

Some verbs undergo a change before the terminations of the past tense are applied to them, and hence they are called Irregular verbs, as:—

2nd Person, Impe. Sing.	*Past Tense, 3rd Person, Sing., m.*
ऊड *v. n.* fly.	उडला, उडाला.
उभ *v. n.* cease for a time.	उभला, उभाला.
कर *v. a.* do.	केला.
खण *v. a.* dig.	खणला, खटला.
खा *v. a.* eat.	खाल्ला.
गळ *v. n.* leak; drop.	गळला, गळाला.
गा *v. a.* sing.	गाला, गाइला.
घाल *v. a.* put; lay.	घातला.
घे *v. a.* take.	घेतला.
जळ *v. n.* burn.	जळला, जळाला.
जा *v. n.* go.	गेला.

जरा *ad.* a little.	पेंढी *f.* bundle of grass.
आधीं *ad.* first.	कोळसा *m.* coal.
आवाज *m.* voice.	धूर *m.* smoke.
गवत *n.* grass.	पाजणें *v.* to give to drink.

१ त्या झाडावरील सर्व पक्षी उडाले. २ चार तास पाऊस पडला, तो (अतां) कोठें जरा वेळ उभाला. ३ आधीं मी आपला घडा केला आणि (नि) मग आंबा खाल्ला. ४ त्यांनी विहीर आणखीं खटली, आतां पाणी पुष्कळ लागलें. ५ त्या झाडावरील आंबा सर्व गळला (गळ्ळा). ६ तो चांगलें गाला पण त्याचा आवाज बाईट होता. ७ गाईला गवत घातलें का? ८ विकत घेतलें आणि एक पेंढी घातली. ९ माझी काठी येथून कोणी घेतली? १० सर्व कोळसा जळला (जळ्ळा) आणि धूर अगदीं गेला.

Digitized by Google

1 The birds flew to the tree. 2 Did you do your lesson? 3 Did they dig a well in their field? 4 He ate his dinner and went to his work. 5 You took away my book from the table. 6 All the houses in the village are burnt. 7 My father went to (Punen) Poona yesterday. 8 His voice was very sweet. 9 Who put oil in this dirty lamp? 10 The children ate much sweet-meat in the morning.

LESSON II.

जीर *v. n.* soak into.	जिरला, जिराला.
झीज *v. n.* wear away.	झिजला, झिजाला.
तीड *v. n.* crack.	तिडला.
दड *v. n.* lie hid.	दडला, दडाला.
दीप *v. n.* be dazzled.	दिपला, दिपाला.
दे *v. a.* give.	दिला.
ध्या *v. a.* meditate.	ध्याला, ध्याइला. [poetical]
धू *v. a.* wash.	धुतला.
नीघ *v. n.* go out.	निघाला.
नीभ *v. n.* get out of.	निभला, निभाला.
नीव *v. n.* cool.	निवला, निवाला.

माजरी *f.* a female-cat.	अडणें *v. n.* to stop.
बाटली *f.* a bottle.	धाडा *m.* a palace.
सोंवळा *a.* pure, holy.	सडणें *v. n.* to rot.
तोफ *f.* a gun.	किरण *m.* a ray.
नीट *a.* neat.	बिबा *n.* a black-nut.
भूक *f.* hunger.	भेद *m.* difference.

१ पायावर काल बिबा घातला पण आज तो उडाला. २ तोफेच्या आवाजानें शेतांतील* सर्व पक्षी उडाले. ३ काशीनें यमीची वाहुली नीट केली.

* ल, चा, or ईल added to some case-post-positions turns them into adjectives and the nouns or pronouns with such adjectives become adjectives themselves, as; आंतला,-तील; कडला,-चा,-डील; शेतांतला,-तील,-कडचा etc. The flowers in the garden बागेंतील,-तली फुलें; The way to the house घरचा घराचा,-कडील etc. रस्ता. (see second book. Lesson VII.)

Digitized by Google

४ तिनें काठीचा घोडा केला आणि ती निघाली. ५ भास्कर! तूं श्लोक केला कारे? नानानें मघांच केला. ६ पोपटानें सर्व पेरू खाल्ला, त्यास कोणीं पाणी पाजलें का? ७ तूं इतका गळ्लास कशानें, तुला भूक का लागली? ८ तुझा भेद गळाला? भेद म्हणजे कायरे गल्या? ९ ती वाईट गाली. १० कालचा गवई बरें गाला, त्याचा आवाज मधुर आहे. ११ आई, आमच्या माजरीनें तीन पोरें घातलीं; तीं सारीं पांढरी आहेत. १२ Why did you take my pen? १३ शनवारचा वाडा केव्हां जळाला (जळ्ळा)? १४ घोडा कां अडला, पानें कां सडलीं व भाकर कां जळाली? १५ Suddenly he went into the room. १६ पाणी लौकर जिरलें or जिरालें, पण तेल? १७ आज १० वर्षांत पायरीचा दगड किती झिजाला or झिजला पहा! १८ The boy hid himself in the wood and called out many ugly names. १९ My eyes were dazzled by the rays of the Sun. 20 He gave me a piece of bread and a cup of water. २१ माझी आई आंग धुतली, ती सोंवळी आहे, ती आतां देवास निघाली. २२ पाऊस फार पडला, पण आमची आई बहुतकरून निभली. २३ भाकर निवली पण चहा निवाला का?

LESSON III.

पळ *v. n.* flee.	पळाला.
पी *v. a.* drink.	पियाला, प्याला.
(बघ) *v. a.* see.	(बघितला.)
बूड *v. n.* sink.	बुडला, बुडाला.
बूज *v. n.* start, be filled up.	बुजला, बुजाला.
भी *v. n.* fear.	भियाला, भ्याला.
भीज *v. n.* be wetted.	भिजला.
मर *v. n.* die.	मेला.
माग *v. a.* ask.	मागितला.
मा *v. n.* be held.	माला, माइला.
मीळ *v. n.* get; meet.	मिळला, मिळाला.

मण *m.* a maund.	घागर *f.* a pitcher.
मशाल *f.* a torch	अंतःकरण *n.* heart.

Digitized by Google

तांदूळ *m.* rice.
वाघ *m.* a tiger.
स्वार *m.* a rider.
पिशवी *f.* a bag.

१ हा खळगा कोणी बुजविला? २ त्यानें मला माझें नांव विचारलें. ३ इतके तांदूळ त्या भांड्यांत माले? ४ तुला आज चांगलें बक्षीस मिळालें. ५ सर्व मुलें आपापल्या घरीं पळालीं. ६ मी ह्या झाडाखालीं एक काल वाघ (बघितला), तो फार लहान होता. ७ मी सगळा भिजलों. ८ तिनें मला मुकें धोतर दिलें, तें मीं नेसलों. ९ त्या घागरींत सर्व तेल मालें? १० ही गोष्ट त्याच्या पोटांत आजपर्यंत कशी माली? ११ ही काठी मला रस्त्यांत मिळाली. १२ मी दूध पियालों or प्यालों.

1 The cat drank all the milk in the pot. 2 I saw him there. 3 Her heart sank within her. 4 The horse started and the rider fell down and died. 5 This bag held two maunds of rice. 6 My servents filled up all the pits in the yard. 7 He asked for two Ruppees from me. 8 I got this bird on that hill. 9. He saw me first. 10 I drank water.

LESSON IV.

मूर *v. n.* be absorbed.	मुरला, मुराला.
म्हण *v. a.* say.	म्हणाला, म्हटला.
ये *v. n.* come.	आला.
लप *v. n.* lie hid.	लपला, लपाला.
ले *v. a.* wear. [clothes.]	ल्याला, ल्याइला.
वीझ *v. n.* be extinguished.	विझला, विझाला.
वी *v. a.* bear..	वियाली, व्याली *f.*
वीर *v. n.* melt.	विरला, विराला.
सांग *v. a.* tell.	सांगितला.
हाण *v: a.* slay.	हाणला, हाटला.
हो *v. n.* be.	झाला.

रेशमी *a.* silk.	कढत *a.* hot.
मद्य *n.* wine.	हकिकत *f.* an account.
कविता *f.* poetry.	रोग *m.* a disease. [candy.
दिवा *m.* a light, a lamp.	साखर [खडी] *f.* sugar-

दादा *m.* an appellation of the eldest brother.

Digitized by Google

१ या रोगामुळें आमचा चाकरसुद्धां काल पळाला. २ The calf drank all the water in the big pot and died after two hours. ३ तुझें पुस्तक मी आमच्या पेटींत एकदां घातलें पण तें सांपडलें कोठें? ४ Where did your ship sink.? ५ तो मनुष्य पाण्यावर आला पण लागलाच पुन्हां बुडाला. ६ तो तेव्हां फार भ्याला. ७ राजा मला भियाला (भिव्याला), माझी टोपी देतो. ८ कालच्या पावसांत माझा रेशमी आंगरखा सारा भिजला. ९ आपण मेला (नि) आणि जग बुडाला. १० त्यानें मजपाशीं पुस्तक मागितलें पण तें माझ्याशीं नव्हतें.* ११ सारा मद्य त्या बाटलींत मावला का? १२ ती लेखणी मला रस्त्यांत मिळाली; ती मी दादाला दिली. १३ He got this lamb on that hill alone. १४ ती श्लोक म्हणाली पण तिनें श्लोक म्हटला. १५ मी कविता म्हटली पण मीं कविता म्हणालों not म्हणाली. १६ बाघ आला आणि आमच्या गोठ्यांत लपला or लपाला. १७ इतक्यांत दिवा कशानें विझाला or विझला? आंत तेल नाहीं का? १८ आमची गाय वियाली, तिचें वासरूं सुरेख आहे. १९ कढत दुधांत खडी-साखर विरली or विराली; थंड दुधांतली विराली काय? २० मी त्याला ती हकीकत सांगितली पण ती गोष्ट त्याला आवडली काय? २१ हें झाड, जार्जा! कोणी म्हणलें or म्हटलें? २२ तो फार लहु म्हाला आणि हळूच म्हणाला 'मी.' २३ हें तुला बरें दिसलें काय? नाहीं. तर मग तुझी चूक झाली.

LESSON V.

आगबोट *f.* a steamer.	गठ्ठा *m.* a bale.
आंडें *n.* an egg. [turn out.	गवई *m.* a songster.
उतरणें *v. a.* to take down, to	गाडा *m.* a cart.
एकंदर *ad.* altogether.	चहा *m.* tea.
एवढासा *a.* so small.	चुनकळी *f.* burnt and unslaked limestone.
काढणें *v. a.* to take out.	टिकणें *v. n.* to last.
किंवा *conj.* or.	जाळी *f.* a shrub.
केर *m.* worthless litter.	जास्त *a.* more.
कोंवळा *a.* tender.	वीणा *m.* the Indian lute.
दंगा *m.* a riot.	

* The negative particle न prefixed to होता the past tense of असणें changes हो to न्ह as; होतों, नव्हतों, होते नव्हते etc.

Digitized by Google

१ अलीकडे हिंदुस्थानांत दंगे फार झाले. ते कां वरें? २ विलायतची आगबोट काल आली काय? ३ The hen laid a golden egg on that day only. ४ भास्कर शिडीवर चढला, त्याला खालीं उतर. ५ तो आंबा अगदीं उतरला, त्याचा भातां काय उपयोग? ६ घड्याळाची गोष्ट त्याला विचारलीस आणि त्याचा चेहरा अगदीं उतरला, त्यानेंच चोरलें तें. ७ एका-एकीं (विणा) उतरला कशानें? ८ या विण्याचा आवाज मोठा गोड आहे. ९ हा विणा पेटींतून बाहेर कोणी काढला? १० We drink tea or milk in the morning. ११ या खोलीचा केर कोणी काढला? १२ कालच्या पावसानें खोलींतलें मीठ एकंदर विरलें. १३ वासरानें कोंवळें गवत मात्र खालें. १४ Yesterday we brought five carts of grass bales from Thânâ. १५ आमच्या गुरूजींनीं आम्हांला एक चांगली गोष्ट सांगितली. १६ त्या सावकारानें गरीब रोग्यांकरितां एक घागरभर चहा इस्पितळांत पाठविला. १७ The songster sang well but had no good voice. १८ त्या अविचारी राजानें चुनकळी विरविली आणि त्या चाकरास पाजली. १९ डाक्तरानें रोगी पेऱ्यांतून तपले काय? २० इस्पित-ळामध्यें बहुत रोगी मेले. २१ त्यानें पाटीवर चित्रें काढिलीं व तीं वरीं आलीं.

LESSON VI.

तसा *a.* like that.	**पैज** *f.* a bet, a wager.
तों *ad.* while.	**पैरा** *m.* a day labourer.
भिकारी *m.* a beggar.	**भटक्या** *a.* wandering.
पक्का *a.* perfect. [Poona.	**भात** *n.* paddy. [nothing.
पुणेकर *m.* an inhabitant of	**फुकट** *a.* gratis; for
पाडा *m.* a male calf.	**मग** *ad.* then.
पुरुषार्थ *m.* manliness.	**महला** *m.* district.

१ एकापेक्षां अधिक ससे त्या जाळींत होते. २ The rice was very good? ३ I want more rice like that. ४ Dâdâ gave me the book and extingnished the lamp. ५ What did you do then. ६ आमचा पाडा बुजाला आणि त्याच्या आंगावर गेला. ७ तूं तरीं पक्का पुणेकर आहेस. ८ त्याला तूं फसविलें, यांत काय पुरुषार्थ केला? ९ मी पैजेनें दूध प्यालों व मागून आजारी पडलों. १० हरीनें हें पुस्तक मला फुकट दिलें. ११ मी त्याच्याशीं इतका फुकट भांडलों, त्यानेंच उत्तर खरें होतें. १२ त्या कामांत तुमची सर्व मेहनत फुकट गेली; त्यानें तें घर दुसऱ्यालाच विकलें. १३ पैऱ्यानां मजुरी भात दिलें, पण तें त्यांना आवडलें

Digitized by Google

कोठें? १४ पहिल्यादिवशीं एक मणभर भात भिकाऱ्यांना वांटलें. १५ कोणत्या मोहल्यांत काल दंगा झाला? १६ एकंदर लोक शहरांतून बाहेरगांवीं गेले. १७ आज शाळेंत मुलें फार थोडीं कां आलीं वरें? दंग्यामुळें? १८ Where did the other boy go? You were two, were you not? १९ Where did you get this book? in my cupboard? २० शिपायाच्या हातून चोर कसा पळाला? २१ त्यानें उत्तर दिलें खरें पण तें चुकलें.

LESSON VII.

1 When a transitive verb in an English sentence has an intransitive verb with or without a noun as its equivalent in Marathi, its subject is put in the dative case and its object takes the place of the subject in Marathi as:—to like आवडणें; to feel, to think वाटणें; to remember आठवणें; to recollect स्मरणें.

I like her मला ती आवडते.

I feel happy मला सुख वाटतें.

I think so मला असें वाटतें.

He remembers it त्याला तें आठवतें.

Do you recollect it? तें तुला स्मरतें का?

2 If the subject and the object bear to each other the relation of the possessor and the possessed, the former takes the genetive as:—to have जवळ असणें.

I have a pen मजजवळ लेखणी आहे, or मला लेखणी आहे, or माझी लेखणी आहे. The dative case in such sentences marks the importance or necessity of the possessed.

3 The object assumes the genative in case it stands in that relation with the noun which may accompany the intransitive verb in the equivalent as:—to suspect संशय येणें, to owe देणें असणें, to cost किंमत पडणें, to want गरज असणें.

I suspect him मला त्याचा संशय येतो.

I owe him two Rs. मला त्याचे दोन रुपये देणें आहे.

The chair cost me 4 Rs. मला त्या खुरचीचे चार रुपये पडले.

She wants your help तिला तुझ्या मदतीची गरज आहे.

Digitized by Google

Note:—When such verbs have transitive equivalents, the subject undergoes no such change; as:—to like चहाणें.

I like her मी तिला चहातों. Man thinks मनुष्य विचार करतो.

माल *m.* goods.	**लादणें** *v. a.* to load.
मिठाई *f.* sweetmeat.	**लागलाच** *ad.* instantly.
एकदम *ad.* at once.	**वरात** *f.* a procession.
रगड *ad.* plentifully.	**सून** *f.* a daughter-in-law.
बाज *f.* a cot.	**सोमवार** *m.* Monday. [ty.
रुजणें *v.n.* to shoot [a grain.]	**आयासानें** *ad.* with difficul-

१ आमचा गडी पुण्याहून काल संध्याकाळीं निघाला आणि आज संध्याकाळीं तीस कोस घरीं आला. २ शेजारच्या घरीं एका पाहुण्यानें चोरी केली आणि पळाला, त्याला पोलिसानें लागलाच रस्त्यावर पकडला. ३ सर्व मुलांनीं दोन दोन कविता झटल्या पण मी तीन झटल्या. ४ पावसाचें सर्व पाणी दोन तासांत जमीनींत जिरलें or मुरलें. ५ तुमची बाज* कशानें तिडली? ६ घर बांधलें खरें पण तें एक पावसाळा टिकलें; आतां तें निभलें. ७ हें भात भिजलें व रुजलें, तें कोणी पाहिलें नाहीं; चाकर घातले शेता, (नि) आणि घर भरलें केरा. ८ दिवस भरला आणि पैरा उडाला. ९ पक्षी अगोदरच उडाला; तूं त्याला मारतोस काय? १० ससा जाळीमागें दडाला; तो कुत्र्यांनीं बाहेर काढला. ११ भाऊ! तुम्हीं उठतांना? तुमचा चहा निवाला. १२ चुनकळी काल थंड पाण्यांत टाकली पण ती चांगली विरली. १३ पाऊस उभाला, आतां मी जातों; एवढी घाई कां करतोस? १४ आगबोटींतून पोर पाण्यांत पडलें; तें लागलेंच बुडालें आणि तळास गेलें. १५ सगळा आंबा गळाला (गळ्ळा). आतां काय उतरतोस? १६ काल मुसलमान महल्यांत सात घरें जळालीं (जळ्ळीं), आग लौकर विझाली, तरी गरीब लोक फार मेले. १७ आज दोन वर्षांत घागर किती झिजली पहा. १८ काल आमच्या गाडी-पुढें वरातीच्या मशाली आल्या आणि आमचा घोडा दिपाला or दिपला व बुजाला. १९ शेजारचा हरी परवां गेला, तो आतां (अत्तां) आला; अलिकडे तो पक्का भटक्या झाला. २० तो काशीकर गवई आमच्या येथें परवां बरें गाला. २१ तें पोतें एवढेसें दिसलें पण त्यांत एक मण तांदूळ मावले. २२ आई! दादा आला आणि त्यानें आपणच सारें दूध घेतलें आणि प्याला. २३ काल मुलींना मार बसला, पण आज त्या तोंड धुतल्या आणि शाळेंत गेल्या.

* See Appendix, Note 8.

Digitized by Google

२४ आवाज निघाला तों पक्षी भ्याले आणि उडाले. २५ गाय व्याली, तिला पाडा झाला. २६ सून नव्हती तों म्यालें आणि पोर नव्हतें तों खालें. २७ गोविंदानें ही लेखणी मला फुकट दिली. २८ आज मी हस्ती (बघितला.) २९ गुरूजीनीं आम्हांला आज एक गोष्ट सांगितली. ३० सर्व शेतकऱ्यांनीं आपापल्या शेतांत विहीरी खटल्या. ३१ हें कोंवळें झाड कोणीं हांटलें? ३२ दिव्यांत जास्त तेल घातलेंस. ३३ त्यानें पैजेनें मिठाई खा, खा, खाल्ली, पण तसें केलें आणि मेला किंवा आजारी पडला; त्यांत पुरुषार्थ काय?

1 The bird laid six eggs. 2 I went to town. 3 Govind set out from Poona in the morning. 4 The ship got out of the rocks yesterday. 5 The rain fell all the night and the goods are all wet. 6 I gave him the plantain. 7 The other day, rain ceased for a time only. 8 The house leaked plentifully. 9 My horse started at the carts loaded with the bales of cotton. 10 My brother came to Bombay on Monday last and became ill. 11 She sang well last night. 12 His servant took two rupees from me. 13 The cat drank all the milk. 14 The mother washed the dirty hands of her children and took* them to church. 15 He gave his book to his sister. 16 I saw the dog after the rat. 17 She told the same story to her husband. 18 Your servant put some more oil in that lamp. 19 Her daughter did this work well. 20 The cat died at once. 21 The children ate much sweetmeat thist morning. 22 Who did this for you? 23 He asked me altogether three questions. 24 He loaded the horse with goods.

LESSON VIII.

Compound Verbs.

1. The idea which is expressed by a single verb in English has to be, or is idiomatically often expressed by a verb with a noun, an adjective, an adverb, or with a post-position; as, काम करणें, to work; नीट करणें, to mend; जवळ असणें, to have; मोडून टाकणें, to break off.

---

* To take नेणें. v. a. † आज सकाळीं.

Digitized by Google

2. The object of a Transitive verb, which has a verb and a noun as its equivalent in Marathi, is put in the Dative case if the idea expressed by the verb with a noun be that of *giving* or analogous to it; in the Genitive, if the idea be that of *doing;* and in the Locative, if the idea be that of *placing*; as, he paid me, त्यानें मला पगार दिला; he honoured him, त्यानें त्याचा मान राखला; do you believe me?* तूं माझ्यावर विश्वास ठेवतोस ?

अधिकार *m.* authority.	उपयोग*m*करणें *v. a.* to use.
अमल*m*करणें *v. a.* to rule.	एकाएकीं *ad.* suddenly.
दुष्काळ *m.* a famine.	कठीण *a.* difficult. [thank.
कल्याण *n.* well-being.	आभार*m*मानणें *v. a.* to
आज्ञा*f*पाळणें *v. a.* to obey.	कारभारी *m.* a minister.
इंग्रजी *a.* English. [to stun.	कोस *m.* two miles. [scold.
कानठाळे *m. pl.* बसविणें *v.a.*	खरडपट्टी*f*काढणें *v. a.* to
उडी*f*मारणें *v. a.* to jump.	खून*m*करणें *v.a.* to murder.
उपजीवन*n*करणें *v. a.* to maintain oneself.	खोटें*a*बोलणें *v. a.* to lie.
	गरज*f*असणें *v. n.* to want.

१ त्यानें त्या लोकांवर आपला कडक अधिकार दाखविला. २ बडोद्यास अद्याप गायकवाड सरकार अंमल करतात. ३ इंग्रज लोक थोड्या कामाबद्दल आभार मानतात. ४ फार आयासानें तूं हें पुस्तक मिळविलेंस, पण तें वाचलेंस का ? ५ आम्हीं देवाची व वडिलांची आज्ञा पाळतों. ६ इंग्रजी भाषा आम्हांला फार कठीण जाते. ७ तूं त्या टेबलावर उडी मारलीस ? ८ ते लोक आपलें उपजीवन कसें करतात ? ९ तें पुस्तक तूं आणलेंस पण अद्याप त्याचा एकदांतरी उपयोग केलास का ? १० त्या मनुष्याला ताप आला आणि एकाएकीं दोन तीन दिवसांत तो मेला. ११ वैद्यांचें यावर काहीं चाललें नाहीं ! १२ तो धडा मुलांनां थोडा कठीण गेला. १३ आईनें मुलाच्या कल्याणाकरितां श्रम घेतले. १४ शिवाजीनें आठ कारभारी ठेविले आणि राज्य चालविलें. १५ त्याप्रसंगीं तो राजा चार कोस पळाला. १६ पंतोजीनीं त्या मुलाची चांगली खरडपट्टी काढली, पण त्याचा कांहीं उपयोग नाहीं.

* As the English verbs admit of certain prepositions after them, so Marathi verbs require their objects in particular cases only, and that can be better learned in the course of study than by definite rules.

Digitized by Google

१७ गावांत चोरांनीं पुष्कळ लोकांचे खून केले. १८ हा मुलगा फार खोटें बोलतो. १९ मला एका चाकराची गरज आहे. २० आमच्या चाकरानें गाईला गवत घातलें, पण बैलाला घातलें नाहीं.

घाई *f.* haste.
घाला *m* घालणें *v. a.* to [surprise.
तोच *a.* the same.
तसदी/घेणें *v. a.* to take [pains.
चढणें *v. n.* to climb.
तिरस्कार *m* करणें *v. a.* to despise, to hate.
चांडाळ *m.* a heartless man.
त्याग *m* करणें *v. a.* to abandon.

1 The English people rule over many nations. 2 He thanked me for that. 3. Obey the Queen and all in authority under her. 4 They took him up out of the well with great difficulty. 5 They obeyed their master in school. 6 The English people were honest at that time. 7 The biggest boy jumped out of the window and informed the village. 8 Many animals maintain themselves upon grass only. 9 You wrote this lesson in haste. 10 Shivàji surprised the enemy at the foot of the hill. 11 The dog ran after the cat and it climed upon the nearest tree. 12 The heartless rich man showed no* mercy to the poor. 13 They took great pains for me at that time. 14 He did not abandon the work in his hand at his offer. 15 They did not despise him for his mischievous ways. 16 I did not use your pen. 17 But you did use my ink, did you not? 18 Suddenly he stopped and looked for some time at a horse on the other side of the street. 19 That was really a difficult lesson for those boys. 20 The king fought hard for the well-being of his people. 21 The gun stunned me and I did not hear the speaker. 22 Nana was a wise minister under the Peshvas. 23 That village was two miles away from Poona. 24 My master scolded his servants daily. 25 The thief also murdered the child in that house. 26 He wants a cap. 27 No, no you lie. 28 The whole grass in the village was green in that month. 29 He obeyed me for his well-being.

---

* For all negative particles, the Marathi equivalent is नाहीं and it being a verb must go with the principal verb, as, he showed no mercy त्यानें दया दाखविली नाहीं. He did not do it त्यानें तें केलें नाहीं.

Digitized by Google

LESSON IX.

धार्मिक *a.* pious.
कोश *m.* a dictionary.
दुःख*n*भोगणें *v. a.* to suffer.
भाग *m.* a part.
दोष*m*लावणें *v. a.* to censure, to blame.
परत*ad*येणें *v. n.* to return.
लक्ष्य*n* देणें *v. a.* to mind.
धनगर *m.* a shepherd.
नाहक *ad.* unjustly.
नांगी*f* मारणें *v. a.* to sting.
निर्दयपणा *m.* heartlessness.
निर्भयपणा *m.* fearlessness.
नीट*ad*करणें *v. a.* to mend.

१ मुलें घाईनें धांवलीं आणि पडलीं. २ चोरांनीं त्याच्या घरावर रात्रीं घाला घातला. ३ माणसें डोंगर चढतात आणि झाडावर कोण चढतात. ४ त्या चांडाळाचें तोंड तरी कोण पहातो? ५ या कामांत आपण आमच्याकरितां फार तसदी घेतली. ६ त्याचा मुलगा मेला आणि त्यानें आपल्या घरादाराचा त्याग केला; यांत आश्चर्य तें कोणतें? ७ अहो, त्यानें सर्वांचाच तिरस्कार केला मग घरादाराचासा काय? ८ त्याच मनुष्याला पुन्हां काम सांगा. ९ शत्रुशीं हत्तीपेक्षां तोफांचा अधिक उपयोग होतो. १० दुष्काळामध्यें गरीब लोक अधिक दुःखें भोगतात. ११ लोक दुष्काळाला अधिक भितात, का रोगाला? १२ दुसऱ्याला दोष लावणें कठीण का आपण स्वतां काम करणें कठीण? १३ धनगर मेंढरें पाळतात व रानांत रहातात. १४ तोच धार्मिक मनुष्य गरीब लोकांना काळजीनें औषध देतो. १५ चांडाळ धार्मिक लोकांचा तिरस्कारच करतो. १६ त्या लोकांनीं त्या धार्मिक स्त्रीचा तिरस्कार केला व तिचा नाहक त्याग केला. १७ या विंचवानें बरेच माणसांना नांगी मारली व आपण त्यास मारला. १८ मग आपण निर्दयपणा करतों काय? १९ त्याचा निर्दयपणा त्याचेचकडे परत येतो. २० तुझी लेखणी मीं एकदां नीट करतों तूं आतां परत करतोस का? २१ दुसऱ्याचे वाईट शब्द तुजकडे येतात? २२ आपले वाईट शब्द आपल्याकडे परत येतात.

1 The same boy wrote this lesson on the same day. 2 The invention of guns worked a great change in the world. 3 He suffered much in the famine. 4 They censured him for his mischievous ways. 5 The pious gentleman blamed the shepherd for his fault. 6 You censure me unjustly. 7 The scorpians sting any animal about them. 8 That was a good reward for his heartlessness. 16 My clerk mends the pens well for me. 17 Her

Digitized by Google

father returned from Poona yesterday at night. 18 The Police surprised the thief at the house of his companion. 19 Before the invention of gun-powder, they fought with elephants and camels on their side. 20 The goats jump from this to that rock quickly and eat the sweet grass on the hills. 21 It is defficult to jump from that window.

LESSON X.

पंत† *a.* Mr. [and sisters.
बहीणभावंडें *n. pl.* brothers
प्रजा *f.* a subject.
प्रवास*m***करणें** *v. a.* to travel.
प्रीति/करणें *v. a.* to love.
बंद*a***करणें** *v. a.* to shut.
बाजीराव *m.* Bâjirâv.
बायको *f.* a wife.
बेडूक *m.* a frog.
महिना *m.* a month. [road.
भररस्ता *m.* well frequented
मदत/करणें *v. a.* to help.
ममता/करणें *v. a.* to love.
मामलेदार *m.* a revenue and magisterial officer.
रक्षण*n***करणें** *v. a.* to save.
राज्य *n.* a kingdom. [cart.
बैलांची गाडी *f.* a bullock-

१ राजा प्रजेचें कल्याण इच्छितो काय? २ कृष्णाजीपंत काल पुण्यास बैलांच्या गाडींतून गेले. ३ या दिवसांत बैलांच्या गाडींतून हे लोक कसा प्रवास करितात? ४ बाजिरावाच्या राज्यांत प्रजा कशी सुखी होती आणि आतां कशी सुखी आहे बरें? ५ बायको मुलांचें प्रथम रक्षण कर आणि मग गरीबांची ममता कर. ६ बेडूक किडे खातात; ते गवत खातात काय? ७ धनगराच्या बायकोनें त्या राजाची खरडपट्टी काढली. ८ एक महिनाभर तुह्मीं आमच्या घरीं रहा. ९ माझ्या घराचा एक भाग मी विकला व दुसरा मजकडे आहे. १० लोकांच्या कामाकडे तूं लक्ष कां देतोस? ११ तुमचा होतो खेळ पण बेडकांचा जातो जीव. १२ मामलेदारानें त्या चोरास पकडलें व कडक शिक्षा दिली. १३ तो प्रामाणिक मनुष्य काल आमच्या घरीं आला आणि आजच मुंबईस गेला. १४ चोरांनीं तुमच्याघरावर दोन महिन्यापुर्वी घाला घातला पण आज त्यांनां पोलीसांनीं पकडलें. १५ त्या कामांत आह्मीं मामलेदारालाच दोष देतो. १६ त्याच कामांत तुह्मीं मामलेदारास दोष दिला. १७ त्या धनगराचाच त्या कामांत अपराध. १८ त्याच्या बायकोला ती गोष्ट मुळींच माहित नाहीं. १९ तुमच्याच घरांत उंदीर मरतात, का तुमच्या घरांतच उंदीर मरतात? २० त्या वेळीं लोकांनीं राणीला चांगला मान दिला

†This is affixed to the names of laymen.

Digitized by Google

व तिच्या चांगुलपणाची स्तुति गाइली. २१ या पुस्तकांत घडे फार मोठे आहेत काय? २२ कांहीं दिवसांनीं पंतोजीनें आपल्या विद्यार्थ्यांच्या हातीं कोश दिला. २३ तेणेंकरून त्यांस शब्दांची माहिती अधिक झाली.

1 Mr. Haripant loves the children of his brother like his own. 2 Everybody loves an honest man. 3 The brothers and sisters travelled out of Poona on the same day. 5 We shut the doors of our room at night. 5 A day is a part of a month. 6 Bájiráv helped his subjects generally. 7 His wife carved wood and maintained herself and her children. 5 Mind your own bussiness. 9 The Mamaledar helped the poor people in the village. 10 The people saved the Mamaledar from the mischievous elephant. 11 The whole is greater than its part. 12 The cruel man hated his wife and abandoned her on the road. 13 At that time the mischievous people threw stones at the Mamaledar. 14 The honest king abandoned his kingdom but kept his word. 15 I want a pen and a piece of paper. 16 Kind persons help the poor. 17 The poor people love their kind landlord. 18 Queen is the wife of a king. 19 We saw the same person yesterday at this place. 20 Suddenly he heard a dreadful sound.

LESSON XI.

लोखंडी रस्ता *m.*, a railway.
व्यर्थ *ad.* **दवडणें** *v. a.*, to waste.
विनाकारण *ad.*, without cause.
विरामचिन्ह *n.*, a stop. [plain.
विवरण *n.* **करणें** *v. a.*, to ex-
शरण *ad.* **जाणें** *v. n.*, to submit.
शहर *n.*, a city, a town.
शिरच्छेद *m.* **करणें** *v. a.*, to behead.
शिष्य *m.*, a pupil.
सत्पुरुष *m.*, a good man.
सरकार *n.*, a Government.
संरक्षण *n.* **करणें** *v. a.*, to protect well. [Harischandra.
हरिश्चंद्र *m.*, name of a king,
सांठा *m.* **करणें** *v. a.*, to store.
सात *a.*, seven. [one's word.
वचन *n.* **पाळणें** *v. a.*, to keep
साधन *n.*, means. [believe.
विश्वास *m.* **ठेवणें** *v. a.*, to
स्तुति *f.* **करणें** *v. a.*, to praise.

१ मी त्याचे आभार मानिले. २ त्यानें त्या कामांत मला दोष लावला ३ कारभाऱ्यांनीं गोविंदपंतांची मजपाशीं फार स्तुति केली. ४ इंग्रजसरकार

Digitized by Google

दुष्काळांत आपल्या प्रजेचें चांगलें संरक्षण करतें ? ५ बाजीराव सात महिन्यांनी मालकम् साहेबास शरण गेले. ६ त्या वेळीं लोकांनीं त्या सत्पुरुषास नाहक दोष लाविला. ७ तो द्वाड मुलगा एका आंब्याकरितां मोठ्या घाईनें झाडावर चढला आणि पडला. ८ बहीणभावंडांवर नेहमीं प्रीति करा, त्यांत तुमचें कल्याण आहे. ९ मूर्ख लोक भुतांवर विश्वास ठेवतात ? १० आम्ही आपल्या आईबापांवर प्रीति करतों. ११ आलफ्रेडनें फ्रेंच लोकांवर एकाएकीं रात्रीस घाला घातला. १२ आपण मजकरितां विनाकारण तसदी घेतां. १३ त्या धनगराच्या बायकोनें आलफ्रेडची निर्भयपणें खरडपट्टी काढली. १४ शत्रुकडील लोकांनीं शहरांतील बायकामुलांचा निर्दयपणें शिरच्छेद केला. १५ त्या दुष्ट चांडाळांनीं त्या गरीब सत्पुरुषांचा भररस्त्यांत खून केला. १६ साक्रेटिसानें आपल्या शिष्यांना सर्व कठिण गोष्टींचें विवरण केलें. १७ अशा प्रसंगीं मामलेदारानें आपल्या अधिकाराचा चांगला उपयोग केला. १८ आपल्या आईबापांची आज्ञा पाळा व त्यांवर ममता करा. १९ हरिश्चंद्र राजा मोठा धार्मिक व प्रामाणिक होता ; त्यानें राज्याचा त्याग केला व आपलें वचन पाळलें. २० मला त्या पुस्तकाची गरज आहे.

1 He mended my pen well. 2 I have a good book. 3 Sin is bad; I hate it. 4 Good men help the poor. 5 My servant shut the shop and returned home. 6 The boy had his slate. 7 The gun stuns me. 8 The ox lives on grass. 9 The frogs jumped into the lake. 10 A fool lies and a good man speaks the truth. 11 Good children obey their master and do their lessons. 12 A good scholar minds his stops. 13 The bees stung those wicked boys. 14 The ants store up food; they are not idle. 15 He did not work, and now suffers for it. 16 By means of railway, we travel very quickly. 17 We travel twenty or thirty kos in one hour on a railway. 18 In a bullock-cart, we hardly travel two kos in the same time. 19 Save money and use it well. 20 You wasted your time in school. 21 The English Queen ruled over many countries in all parts of the world.

LESSON XII.

Anomalous Verbs.

These Transitive verbs, like the Intransitive, agree, in the past tense, with their uninflected subject.

Digitized by Google

परीक्षा *f.* an examination.
उतरणें to pass.
ओकणें to vomit.
खेळणें to play.
चावणें to bite.
चुकणें to miss.
जेवणें to take meals.
समजणें to understand.
नंबर *m.* a number.
झोंबणें* to seize; lay hold of violently.
डसणें* to bite.
नेसणें to gird round the waist.
थुंकणें to spit.
पढणें to study.
पांघरणें to clothe, to cover.

१ गेल्या वर्षी तुमचा मुलगा परिक्षा उतरला ना? २ होय, त्याची परिक्षा गुदस्तां उतरली. ३ गेल्या आजारांतून तुमचा मुलगा एकदां उतरला, वरें झालें. ४ आई! यमी दूधच ओकली; तिला कांहीं औषध पाज. ५ काल तिनें औषधसुद्धां ओकलें. ६ मी एकदां गोविंदरावजींबरोबर बुद्धिबळें खेळलों व त्यांच्यावर स्वारी केली. ७ तुमचा बिटु आमच्या काशीला चावला. ८ तीं दोघें पोरटीं सारखींच आहेत; काशीनें काल बिटुला चावलें. ९ हरीनें गुळांतली मुंगी चावली. १० तो डोंगळा; पहा, मुंगीला चावला. ११ मी कविता चुकलों आणि माझा नंबर खालीं गेला. १२ तूं काल रस्ता चुकलास आणि वाळुकेश्वरीं गेलास. १३ अरे, तूं काल जेवणाला कसा चुकलास? १४ भात मागितलास पण सारा जेवलास† का? १५ गोविंदा, तूं माझ्या चित्राला झोंबलास कां वरें? तें आतां फाटलें ना हें! १६ त्या लंगड्या भिकाऱ्याला शेजाऱ्याचा कुत्रा डसला. बाबा! १७ गोपे! तूं काल काय नेसलीस; साडी का परकर? १८ दादा सुपारी थुंकला, किंवा दादानें सुपारी थुंकली? हीं दोन्ही वाक्यें बरोबर आहेत. १९ तो तुझी गोष्ट समजला, अथवा त्याला तुझी गोष्ट समजली. २० या दोन वाक्यांत बारिक भेद आहे. २१ नारायण पुष्कळ पोथ्या पढला, पण त्याची सारी पुस्तकी विद्या आहे. २२ अलिकडील मुलानीं गाडामर पुस्तकें पढलीं, पण त्यांची विद्या पुस्तकांतच राहली. २३ तो शालजोडी पांघरला, व त्यानें शालजोडी पांघरली; यांत काय फरक?

---

* These take the object in the dative case only.

† जेवणें is transitively used in case of भात only; पिणें is used in case of any drinkable and when any thing is eaten with the help of teeth खाणें is the proper word.

Digitized by Google

LESSON XIII.

भुलणें,* to become infatuated with.
मुकणें,* to lose.
विसरणें, to forget.
विसंबणें, to lose sight of.
कलाल *m.* a vendor of liquors.
हसणें *v. n.* to laugh, to ridicule.
शिकणें, to learn.
शिंकरणें, to blow the nose.
जत्रा *f.* a fair.
स्मरणें, to think upon, to remember.
अधम *a.* vile, *n.* vile.
शिवलीशी *a.* (a covert term for) menstruous.
शिवणें,* to touch.

१ तिला भुलला आणि पैशाला मुकला. २ खऱ्यांचा मुलगा तळ्यांत गेला आणि जिवाला मुकला. ३ मी आपलें पुस्तक शाळेंत विसरलों व तें गमावलें. ४ मनी तें गाणें आपल्या आईपाशीं एका दिवसांत शिकली. ५ नाना तिसरें पुस्तक शिकला, पण तें त्याला येतें का? ६ परंतु तुमचा चाकर जत्रेच्या गर्दीमध्यें मुलांना विसंबला का? ७ आकानें नाक शिंकरलें का? बाबा मी शिंकरलों, माझें पहा स्वच्छ आहे. ८ मी तुझ्या पिशवीला शिवलों तरी का? ९ अरे, तूं त्यावेळीं आपल्या वचनाला तरी स्मरलास का? मग असें कां बोलतोस? १० कलालाच्या दुकानीं दूध पियालास? ११ ही गोष्ट अद्याप तूं कोणाजवळ बोललास का? १२ नारायणानें एकच श्लोक म्हटला पण त्याला सर्व लोक हंसले. १३ अरे, अधमा! तुझी आई तुला व्यर्थ वियाली. १४ तूं बाघाला भितोस का मला भितोस? बघ, मलाच भियालास. १५ आज श्लोक शिकला आणि (नि) उद्यां विसरला, काय उपयोग? १६ आईनें माझा आंगरखा शिवला. १७ आई माझ्या आंगरख्याला शिवली. १८ तूं आज शाळेंत उशीरां कां आलास? माझी आई शिवलीशी आहे.

LESSON XIV.

एकटा *a.* alone.
अडाणी *a.* inexpert, rude.
अर्थ *m.* meaning.
अरण्य *n.* a forest.
एकादशी *f.* the eleventh day of a fortnight of a lunar month.
काका *m.* a paternal uncle.
कोणी *a.* some one.
काशिनाथ *m.* name of a man.
खंदक *m.* a ditch.
गिरणी *f.* a mill.
गोदी *f.* name of a girl.
अचल *f.* beginning.

* See Page 75 foot note.

Digitized by Google

घराणें *n.* a dynasty.	घोंटाळा *m.* confusion.
एवढा *a.* so much.	ठार *ad.* quite.
प्रवासी *m.* a traveller.	मीठ *n.* salt.
उशिरां *ad.* late.	तर मग *ad.* then.
कविता *f.* a verse.	तिसरा* *a.* third.

1 Formerly ignorant people believed in witches. 2 The Hindus were rude among the Europeans; such was the case with the Europeans too. 3 What meaning did you put upon his sentence. 4 A traveller missed his way in a forest on the banks of the Ganges and found himself alone at night. 5 एकादशीच्या घरीं शिरलास. 6 एवढ्या उशीरां तूं कां आलास? 7 I learnt the verse yesterday in the presence of my paternal uncle. 8 Some one took away my inkstand from the table. 9 Kashinath played Ravana on the stage a week ago. 10 A serpent bit a man in the mill near that ditch. 11 Godi ate simple rice with salt only. 12 She has made all a confusion in her work. 13 The serpent was killed on the spot. 14 Then who was the third man with you? 15 Râma Shâstri was the noted Chief Justice of his time. 16 Akabar was the best king of the Mogal dynasty. 17 Did he go to school alone? 18 So much rice was quite sufficient for me for the morning meal. 19 The serpent was quite dead at a stroke of his walking staff.

LESSON XV.

तेथच्या तेथें *ad.* then and there.	पाहुणा *m.* a guest.
थोरला *a.* great.	प्राण *m.* life.
धडाका *m.* a shock.	पूर्वज *m.* an ancestor.
राज्य *n.* करणें *v. a.* to reign.	पूर्णपणें *ad.* perfectly.

* The Cardinal numerals take वा to form the Ordinals, except the first four numbers, as, पांच (five)+वा=पांचवा (fifth); from एकुणीस (nineteen) onwards the Cardinals shorten the penultimate ई and lengthen their final vowel before taking the वा; as, एकुणिसावा (nineteenth). The first four Ordinal forms are:—पहिला (first) *m.*; दुसरा (second); *m.*; तिसरा (third) *m.*; चौथा (fourth) *m.*

Digitized by Google

नाटकगृह *n.* a theatre.	पेशवा *m.* Peshwa.
पडसें *n.* cold.	पोहरा *m.* a bucket.
परवां *ad.* the other day.	मूर्च्छा *f.* येणें *v. a,* to faint.
पाठ *ad.* करणें *v. a.* to learn by heart.	बंदीवान *m.* a prisoner.
पाटील *m.* a village officer.	बुद्धि *f.* intellect.
	भित्रेपणा *m.* cowardice.

1 Alexander the great conquered the whole world. 2 Wlliam Rufus died of the shock. 3 How did you forget your number in the class to-day. 4 We talked over the subject in the theatre but came to no conclusion. 5 Theatre was not the proper place for that purpose. 6 All the while I slept at night in the current of the wind and caught cold. 7 The other day some boys fainted in the *mandap* of the Matriculation Examination. 8 At noon, on one of the hot days of summer, a European traveller alighted from his horse near the cottage of a Patil and asked for some water. 9 The Patil gave him some cool water and a lump of sugar and a seat under his shed. 10 The children of the village officer learnt many English words from their guest. 11 He entertained them with funny stories. 12 Many Hindus showed more respect towards life at that time than some of the Europeans. 13 The ancestors of the Hindus and those of many European nations were the same at some ancient date. 14 Each boy held his musket perfectly like a soldier and away they marched—one, two—one, two. 15 They caught the thief then and there. 16 The women of the village drew water from wells by means of buckets for the guests. 17 The Patil at once made him a prisoner. 18 Some of the prisoners ran away from the prison but the sepoys arrested them soon after. 19 The cowardice of the man at the gate gave the whole city into the hands of the enemy. २० हरीनें आपली बुद्धि व्यर्थ घालविली; तो कालेजांत कांहीं शिकला का? २१ लहानपणीं तुमच्या मुलाची बुद्धि तीक्ष्ण होती, आठ दिवसांत त्यानें हें पुस्तक तयार केलें. 22 George the third of England reigned for more than fifty years. 23 Bâlâji was a good Peshava.

Digitized by Google

LESSON XVI.

मळविणें *v. a.* to make dirty.
मुक्त *a.* **करणें** *v. a.* to release.
मुळें *p.p.* on account of.
रडणें *v.n.* to cry.
राम *m.* an incarnation of Vishnu.
रे *int.* a particle of address.
व्यवहारिक *a.* worldly.
व्याकुळ *a.* overcome by.
शबरी *f.* name of a woman.
शहाणा *a.* wise.
सभा *f.* a meeting.
समूह *m.* a collection.
संहिता *f.* the Vedas.
साधा *a.* plain.
सिद्धांत *m.* a theorem.
सौंदर्य *n.* beauty.
हवालदार *m.* a police officer.
अखेर *f.* an end.
ज्ञान *n.* knowledge.

१ धडाक्याबरोबर तो रक्त ओकला आणि व्याकुळ पडला. २ हरी माझ्या पुस्तकाला झोंबला आणि मग तें मीं सोडलें. ३ रामचंद्र दोन्ही कविता चुकला, त्याला नंबर वर कसा दिला? ४ तुमचा पाहुणा अडाणीच दिसतो, तो अवलपासून अखेरपर्यंत भात जेवला. ५ पाटलाचा कुत्रा काल एका मनुष्याच्या पायांला डसला, त्याला हवालदारानें ठार मारलें (मारला). ६ तूं खेळला भुललास आणि मुलाला विसंबलास पण केवढा घोंटाळा हा! ७ माझी बहीण तिसरें पुस्तक दोन वर्षांमागें बाबाजवळ शिकली. ८ गोदी बाळाला शिवली, म्हणून तो रडतो. ९ सन १८१८ त पेशव्यांचें घराणें बाजीरावाच्या मित्रेपणामुळें अकस्मात् राज्यास मुकलें. १० गिरणींतील पुष्कळ मनुष्यें अविचारामुळें तेथच्या तेथेंच प्राणास मुकलीं. ११ तो श्लोकाचा अर्थ समजला पण तो श्लोक शिकला नाहीं. १२ तो तें त्या वेळीं स्मरला, पण करतो काय, पडला एकटा. १३ थोरले बाजीराव आपल्या पूर्वजांस स्मरले आणि शत्रूकडील बंदीवान त्यांनीं मुक्त केले. १४ तूं जेवलास? होय. काय जेवलास? १५ तें मी विसरलों. १६ तर मग तूं बुद्धीचा खंदक आहेस रे. १७ आमचा मुलगा काल परीक्षा उतरला म्हणून का आज अधीक्ष शहाणा? १८ कोणरे हा खेळ खेळला? हें काम सदूचें दिसतें. १९ शबरीनें बोरें चाखलीं आणि थुंकिलीं, तीं रामाला अधिकच आवडलीं. २० तो मला चावला तर मीं त्याला मारलें. २१ आई! आई! काशी औषध थुंकली, तिला पुन्हा दुसरें पाज. २२ तुमचे काका नवें धोतर नेसले व आमच्या घरीं लग्नास आले. २३ हरी माझें धोतर नेसला आणि तें त्यानें अगदीं मळविलें. २४ नारायण संहिता पढला खरा तरी त्याचें व्यवहारिक ज्ञान वाढलें का? २५ एवढा मोठा गृहस्थ साधेंच धोतर पांघरला आणि सभेस आला, तरी त्याला कोणी हंसला

Digitized by Google

का पहा! २६ बाळ नाक शिंकरला व रक्त पडलें; त्याच्या डोक्यावर पाणी घाल.

1 He vomited the milk. 2 The dog laid hold of the child. 3 The traveller missed his way in the forest and came late at night. 4 It is the 11th day of the lunar half, and the children made a simple meal of cooked rice. 7 I took* the children to the theatre yesterday. 8 Kashi forgot the bucket at the well, the other day, and somebody took it away. 9 She learnt her lesson yesterday in the afternoon. 10 Sadâshiva Râv Bhâu lost his life in the battle of Pânipat. 11 He understood the theorem perfectly well. 12 He remembered you at that time. 13 Bâlarâm forgot his slate at school in the morning. 14 I passed the Matriculation examination in the year 1871. 15 You played at chess in the afternoon with Kâshinâth. 16 My son studied the third book last year. 17 My daughter blew her nose, perhaps she caught cold.

LESSON XVII.

The Future Tense.

Terminations.

	† *Singular.*	*Plural.*
1*st p.*	एन, ईन.	ऊं.
2*nd p.*	शील.	आल.
3*rd p.*	एल, ईल.	तील.

1 Intransitive and Anomalous verbs take एन, एल, while Transitive and Intransitive verbs of one syllable take ईन, ईल;—as, मी निजेन, I shall sleep; तो निजेल, he will sleep; मी तें काम करीन; I shall do the work; तो तें काम करील; he will do the work; मी आपला धडा शिकेन, I shall learn my lesson; तो आपला धडा शिकेल, he will learn his lesson; मी तुला एक रुपया देईन व माझी बायको तुला भाकरीचा एक तुकडा देईल, I shall give you a rupee and my wife will give you a bit of bread.

2 The final ई or ए of a monosyllabic verb is changed to य; ओ to व् before आल; and ऊ is optionally changed to उव्

* To take नेणें v. a.

Digitized by Google

before the terminations beginning with a vowel as:— पी+आल=प्याल: दे+आल=द्याल: हो+आल=ह्याल. धुवीन, धुवील, धुवूं, धुवाल; or धुईन, धुईल, धुउं, धुभाव.

अरे *int.*, oh! [detestation.
अहारे *int.* of joy, pity, or
आपटणें *v. a.* to dash.
उद्यां *ad.* to-morrow. [country.
एतद्देशीय *a.* native of this
उपकार *m.* an obligation.
कायदा *m.* a law. [ment.
कारखाना *m.* an establish-
कांहींसा *ad.* somewhat.
गंजीफ *f.* a card (play).
अभ्यास *m.* करणें *v. a.*, to study.
जहाज *n.* a ship.
तवा *m.* an iron or earthern plate on which the cakes
तयार *a.* ready. [are baked.
दुखविणें *v. a.* to hurt.
धान्य *n.* corn. [healthy.
निरोगी *a.* without disease,
नावाडी *m.* a boatman.

The children will study in their own room. 2 Oh I shall not dash the animal on the ground. ३ आहारे! मग तें चित्र किती सुंदर दिसेल. ४ तो अडाणी सुतार आमची खुर्ची बिघडील. 5 Tomorrow we shall get a holiday. 6 You will place me under great obligation. 7 The natives of this country will fight on the side of the English. 8 Leave them alone for a time and they will break the law. 9 Will you employ them on your establishment. 10 We shall play at cards tomorrow in the aftermoon. 11 But he is somewhat ignorant of the play. 12 Will you come to the fair at night tomorrow? 13 Will you be ready, Nârâyan? we shall go to the meeting of school-masters in the Fort. 14 They will bake bread on the iron-plate. 15 You will hurt the cat. 16 The corn will grow in the fields and the birds will have plenty of food. 17 The boatman will take us across the river and we will pay him. 18 Will you recommend me to the doctor. १९ तुझी कोठें तरी इत्रेवर जा आणि तुझी निरोगी ह्याल. २० यंदां धान्याचा तोटा येईल काय? २१ गुदस्तां पाऊस चांगला पडला पण यंदां तसा पडेल काय? २२ मुला! तूं दूर उभा रहा, माझा हात दुखवशील.

LESSON XVIII.

पराजय *m.* करणें *v. a.* to defeat.
पाळणा *m.* a box of the turn-cross erected at fairs, a cradle.
फक्त *ad.* only, simply.
फोडणें *v. a.* to break.
बंदीखाना *m.* a prison.

Digitized by Google

पानगी *f.* dough spread over a leaf rolled up and thrown into the fire to be baked.
पेंढी *f.* a sheaf.
पेरणें *v. a.* to sow.
पेक्षां *p. p.* rather.
पोरगा *m.* a (naughty) boy.
पोषण *n.* supporting.
बाबा *m.* a title of reverence.
भक्ष्यासाठीं *m.* **फिरणें** *v. a.* to prowl.
भाकरी *f.* a cake of bread.
भाजणें *v. a.* to bake.
भरभराटीस *f.* **येणें** *v. n.* to flourish.
भूक *f.* hunger.
भोंवणें *v. n.* to be giddy.
मान *m.* a respect.

1 The Gurakhas will defeat the enemy in the battle. २ पाळण्यांत त्या मुलाला निर्जीव, मग तें लौकर निजेल. ३ पानगी निखाऱ्यांवर भाजील, ती तव्यावर चांगली भाजेल का? 4 They will tie a sheaf of corn to a post in the field for birds. 5 I am sick, who will now sow seed in my field? 6 I will rather go to school than remain at home all the while. ७ हा पोरगा आज गुरूजीच्या हातचा मार खचित खाईल. ८ काशिनाथपंत आपल्या भावाच्या मुलांचें पोषण करिल. ९ गोविंदा तुला जत्रेला फक्त नेईल, पण आणील कोण; रात्रीचा तूं खचित रस्ता चुकशील. 10 Walk carefully, otherwise, you will spilt the milk and break the earthen pot. ११ म्हातारे बाबा! या पावसांतून तुम्ही सुरक्षित घरीं कसे एकटे पोंचाल? 12 Now the wind is high and the ship will sink in no time. 13 कायहो! या तुमच्या रानांत रात्रीचे वाघ सुद्धां फिरतील व गुरें पकडतील; पण आम्ही त्यानां दिवसाखेरीज सोडूं तर. 14 After this rain, the crops will surely flourish. १५ या वेळीं मला कोणी एक भाकरीचा तुकडा व घोटभर पाणी देईल का? १६ असल्या विस्तवावरती भाकरी भाजेल का? १७ तुम्हानें तें काम होईल का? १८ राहूंदे तें, तुझी आईच भाकरी भाजील आणि तूं पाणी आण. १९ आई! आज मला शाळेंत भूक लागेल; मला तूं काय देशील. २० आधीं तूं आपला घडा कर, मग देईन कांहीं तरी. २१ तिसऱ्या मजल्यावरून माझे डोळे भोंवतात. 22 I shall pay respect to my master and soon return home.

LESSON XIX.

मुख्यत्वेंकरून *ad.* especially.
राजकीय *a.* royal.
राज्यव्यवस्था *f.* administration.
रेडा *m.* a buffalo.
रोहिला *m.* the Rohila (people).
सभोंवता *ad.* round.
समर्थ *a.* able.
स्वयंपाक (सैंपाक) *m.* dressing of food.
समुद्र *m.* a sea.
वेडावणें *v. a.* to mock.

Digitized by Google

वांचणें *v. n.* to sustain life.
वाडा *m* a fold, a palace.
विश्वासणें *v. a.* to trust.
वैद्य *m.* a physician. [settle.
वसविणें *v. a.* to inhabit, to
शिक्षा*f.***करणें** *v.a.* to punish.
स्वतंत्र *a.* independent.
हल्ला*m.***करणें** *v. a.* to attack.
हुकूम *m.* a command.
शिफारस*f.***करणें** *v. a.* to recommend.
क्षण *m.* a moment.

१ त्याचें पोषण कसें होईल? २ पण त्याचे प्राण तर वांचतील. ३ वैद्यबोवा, माझ्या मुलाला पहाल आणि औषध द्याल का? ४ मी तुमचे उपकार स्मरेन. ५ अरे देवा! त्यापेक्षां आतां मीच तुम्हांला सांगेन. ६ पण बाळ, तूं मुकेनें व्याकुळ होशील; असें होईलच. ७ आम्ही तुह्मांस स्वतंत्र करूं. ८ तुम्हांस बंदीखान्यांत टाकूं. ९ आपण गंजिफांनीं खेळूं. १० अहारे! लहान मुलींस तो खेळ काय शोभेल! ११ बरें तर ससा कुत्रा खेळशील? १२ जन्मेस निघालास पण पाळण्यांत वसशील (वश्शील) आणि तुझे डोळे भोंवतील; संभाळ हो. १३ तुझें पुस्तक मी उद्यां वाचीन आणि परत करीन. १४ तूं मला त्या तुझे सोसाऊ जवळ नेशील? १५ तो रामाला हें पुस्तक दाखवील. १६ रंगारी उद्यां तुझें पागोटें रंगवील. १७ हें औषध पी आणि तूं बरा होशील. १८ एक पाऊस पडला, आतां शेतकरी बीं पेरतील. १९ तो तें भांडें आपटील आणि फोडील. २० ते बंदुकीनें वाघाला ठार मारतील. २१ अडाणी नावाडी आपलें जहाज बुडवितील. २२ आपली आई तव्यावर भाकऱ्या भाजील आणि चुलींत पानगी भाजील. २३ तो घाणेरडा पोरगा तें धोतर मळवील. २४ ते मजशीं भांडतील. २५ शहरचीं मुलें त्याला वेडावतील. २६ मी तयार असेन; तूं येयें येशील का? २७ आम्ही आमच्या मित्राला उद्यां आमच्या घरीं बोलावूं. २८ ती स्वयंपाक करील आणि मग आपण सर्वजण जेवूं (जूं). २९ तो मुलगा आपल्या आईबापाच्या आज्ञा पाळील? ३० मी कायद्याचा अभ्यास करीन. ३१ तो तुला नाहक दोष देईल? ३२ तूं आमच्या मित्राला केव्हां मदत करशील? ३३ ते शूर रोहिले लोक आमचा एका क्षणांत पराभव करतील. ३४ कुत्रा तुझ्या हाताला चावेल. ३५ तो उद्यां लवकर शाळेंत जाईल.

1 He will hurt you. 2 I will go to the town. 3 I shall do that for them. 4 I will shut up the shop. 5 They will do this for me. 6 You will do that for me. 7 They will go by the best way. 8 The day will be fair. 9 Therefore we will speak the truth. 10 I will help you. 11 I will

Digitized by Google

go for him. 12 I will do that for them. 13 My servant will get an ox for you. 14 Will you give him money now? 15 In newly settled parts, the tiger will prowl round the villages and attack the cattle in their folds. 16 The buffalo will fight with a tiger. 17 I shall rather trust myself with them. 18 My dog Shag will walk before me. 19 She will talk to him this evening. 20 The corn is all in sheaves, shall we hurt it? 21 I shall punish you. 22 Who will wear this dress? 23 The sea will pay very little regard to his royal commands. 24 Will our country flourish under the native administration? 25 Our friends only will assist us. 26 I will recommend you to him for a place on his establishment. 27 I will stay with you for two days. 28 I will trust in God and he will help me.

LESSON XX.

THE HABITUAL PAST TENSE.

Terminations.

Singular.	*Plural.*
1*st p.* पं, ई.	ऊं*
2*nd p.* स, ईस.	आं.
3*rd p.* प, ई.	त, ईत.

1 The Anomalous and the Intransitive verbs of more than one syllable take the first set of terminations; the rest take the second, as—पड+एं=पडें, not पडीं, निजें, जाई, वाची, मारी.

2 The termination आं changes the final ई or ए, ओ, and ऊ, to य, व and उव्, respectively, in a verb of one syllable; as—दे+आं=द्यां; पी+आं=प्यां; हो+आं=व्हां; धू+आं=धुवां.

दुखणें *n.* a sickness.	कांठ *m.* a skirt.
आठ *a.* eight.	काम *n.* करणें *v. a.* to work.
आवडता *a.* favourite.	गांवकुरण *n.* a common.
आनंदानें *ad.* merrily.	गुदस्त *a. n.* last year.
झोंप *f.* sleep.	चरणें *v. n.* to graze.
उलट *ad.* बोलणें *v. a.* to contradict.	जण *m.* a person.

* See appendix note 5.

Digitized by Google

ऋतु *m.* a season.
कधींकधीं *ad.* sometimes.
कांकडी *f.* a cucumber.
स्नान *n.* **करणें** *v. a.* to bathe.
दर* *a.* every.
ठिकाण *n.* a place.

१ बाळपणीं† तो फार दुखणें सोशी. २ त्यावेळीं आठ महिने आह्मी आमचीं गुरें शेतावर ठेवूं. ३ गुदस्त सालीं तुमचा तो आवडता मुलगा शाळेंत येई का? 4 In this way things went on merrily every day during the year. 5 The servants always contradicted him in every thing. 6 That was the season for black-berries and we used to wander about over the hills for them. 7 Sometimes we were late at home and we were punished by our father. 8 Often the children ate cucumbers in the afternoon from the adjoining fields. ९ या नदीच्या कांठीं ते दोन वर्षांच्या मागें खेळत पण आतां त्यानीं हा गांव सोडला. 10 They used to work on his establishment for sometime past. ११ पूर्वी गांवकुरणामध्यें गुरें चरत पण आतां तें तरी आहे कोठें? 12 Last year, my children attended the high school every day for six months. 13 In my childhood, we grazed our cattle in the rainy-season every day. १४ आपण दोघे जण‡ उद्यां नव्या वाडीच्या जत्रेला जाऊं. १५ गुदस्तां आह्मी दोघी जणी संध्याकाळच्या दररोज आमच्या अंगण्यांत खेळूं व सकाळच्या शाळेंत जाऊं. १६ आका व मी दोघें जणें बाबांजवळ घरींच शिकूं, दादा मात्र शाळेंत जाई. १७ आमचा मुलगा लहानपणीं दिवसांतून सोळा तास झोंप घेई. १८ मुंबई पूर्वी चांगलें ठिकाण असे का वाईट? 19 My favourite dog and the cat played together every day in the parlour. 20 Last year we used to pass these days merrily.

LESSON XXI.

तरणा *a.* young.
दांत *m.* a tooth.
पूर्वी *p.p.* before. [Peshavás.
पेशवाई *f.* time or reign of

* This is prefixed to substantives to form adverbs as दररोज every day; दरघडी every moment.

† पण *n.* and पणा *m.* are added to substantives to form abst. nouns as:—बाळपण childhood, लहानपण youth, गरीबपणा poverty.

‡ जण *m. f. n.* (*pl.* जण, जणी, जणें, respectively) a person, a body an individual: The word requires a numeral prefix and to express two, three and four दोघे, तिघे, चौघे, are employed instead of दोन, तिन, चार.

Digitized by Google

देणें (पैसा) *v. a.* to pay.
धनी *m.* a master; an owner.
निमूटपणें or **णीं** *ad.* without grumbling; quietly.
मजुरी *f.* wages.
पंचतंत्र *n.* the name of a Sanskrit story book.
पान *n.* a leaf.
पालटणें *v. a.* to change.
नकल *f.* **करणें** *v. a.* to copy, to joke;—**होणें** *v. m.* to be extinct.
फराळ *m.* a repast.
बंड *n.* a mutiny.
भर *a.* full.
भराभर *ad.* quickly.
सूर्योदय *m.* the sunrise.

1 The young man received his pay monthly. 2 I paid the wages to my servants every day. 3 My children washed their faces and cleansed their teeth daily. 4 In the last month of May, I learnt one story in Panchatantra every week. 5 Our master visited his stable every evening. 6 Who copied this letter so well? 7 In Poona I had no clerk and my wife copied all my letters every day without grumbling. 8 In the months of April and May the leaves of trees in our garden fell every year. 9 All the Hindus changed clothes at every meal formerly. 10 In the time of the Peshwas did the Brahmanas bathe before day-break? 11 What did he give you for your repast yesterday? १२ अकबराच्या राज्यांत बंडाची धास्ति असे काय? १३ भर उन्हाळ्यांत आम्ही महाबळेश्वरीं थंडीनें मरूं. १४ लहानपणीं आम्ही हिरवे आंबे भराभर खाऊं, पण आतां एक तुकडा खा बरें. १५ दांत अगदीं कामांतून जातील. १६ हरीपंत मंडळीमध्यें रोज कांहीं तरी नवी नकल करी. १७ बाजिरावाच्या मागें, पेशव्यांचें घराणें अगदी नकल झालें काय? १८ आमचा मुलगा शाळेंत पुस्तकाचीं पानें फाडी. १९ इंग्रजांच्या राज्यांत आतां मनूच पालटला, त्याला तुम्ही काय कराल? २० अरे! हा मुलगा लहानपणीं भराभर वाची, आतांच याला काय झालें?

LESSON XXII.

भाषांतर *n.* translation.
भेटणें *v. n.* to meet; to visit.
भोजराजा *m.* name of a king.
वीस *a.* twenty.
वेल *f.* a creeper; a vine.
सत्तावन *a.* fifty-seven.

Digitized by Google

रविवार *m.* Sunday.	**सिंहासन** *n.* a throne.
वर्ष *n.* a year.	**सुद्धां** *ad.* also.
विक्रम *m.* name of a king.	**हौस** *f.* ardour.

1 We went to church on Sundays only in Poona. 2. In the garden, he hid himself generally under the leaves of a cucumber vine. 3 In the leaves of that vine he found a favourite repast. 4 He would invite me to the garden. 5 He would take the skirt of my coat between his teeth and pull it with all his force. 6 He visited me and I visited him almost daily. 7 We generally worked and played together. 8 I copied my letter again. 9 The young man contradicted his master every day. 10 I paid the man his wages monthly. 10 The sun shone and the birds sang in that place merrily in all the seasons of the year.

१ लहानपणीं मी शाळेंत निमूटपणीं जाई. २ दोन वर्षांमागें तो सातआठ तास निजे. ३ गेल्या वर्षी तूं दुखण्यांत फार रडस. ४ लहानपणीं आम्हीं ह्या नदींत पुष्कळ जण पोहूं (ऊं). ५ ह्या ठिकाणीं गांवकुरण असे आणि त्यांत गांवचीं सर्व गुरें चरत. ६ वीस वर्षांमागें आमच्या गांवांत वाघ भरदिवसा गुरें मारीत. ७ तुम्ह्या वयांत मी पंचतंत्राचें भाषांतर भराभर करीं. ८. पेशवाईंत ब्राह्मण सूर्योदयापूर्वी स्नान करीत. ९ भोजराजा विक्रमाच्या सिंहासनावर बसे आणि त्याची बुद्धि पालटे. १० सत्तावन सालच्या बंडामध्यें मीं पुण्याला असें; तूं कोठें असस? आमचा बाबा तेथेंच असे. २१ गुदस्तांपर्यंत तूं झोपेंत दांत खाईस. १२ ते मला कधीं कधीं भेटत. १३ तो आणि मी बहुतकरून एकत्र खेळूं. २४ त्यांना तें मूल फार आवडे. १५ तो आपलीं नवीं वस्त्रें मला नेहमीं हौसेनें दाखवी.

LESSON XXIII.

The Gerund, the Supine Forms, and the Infinitive Mood of Verbs.

1 णें is added to the root of a verb to form the Gerund, which is used as a verbal noun and declined like a neuter substantive in एं, as:—कर+णें=करणें करण्यास, करण्याचा, &c. अर्से करणें तुला योग्य आहे It is proper for you to do so.

Digitized by Google

2 ऊं is added to the root to form the Infinitive (as कर+ऊं=करूं) which is used to make up compound verbal forms, chiefly with the verbs इच्छिणें to wish; पाहणें to see; शकणें to be able; देणें to allow; लागणें to begin; as त्याला जाऊं दे let him go. हरि तें काम करूं इच्छितो Hari wishes to do that work. मी जाऊं शकेन I can go. तो मजशीं भांडूं लागला he began to quarrel with me.

3. The Supine forms are the Dative and Genitive cases of the Infinitive Mood, as :—मार+ऊं=मारूं, the Infinitive. मारूं+यास or याला=मारायास or मारायाला; मारावयास or मारावयाला (मारायस or मारायला), the Dative Supine. मारूं+याचा=मारायाचा or मारावयाचा (मारयचा), the Genitive Supine.

4. The Dative Supine expresses the sense of a purpose which is denoted by the Infinitive Mood in English, as :—तो मला मारायास or मारावयास धांवला, he ran to beat me; तुम्ही शिकावयास (शिकायला) येतां you come to learn; तुझे बरोबर यावयाला (यायला) मी सिद्ध आहें I am ready to come with you.

5. The Genitive Supine shows suitableness or requisiteness, as—तुला धडा करावयाचा (करायचा) आहेना? You have to prepare your lesson, have you not? एक भाड्यानें द्यावयाचें (द्यायचें) घर आहे there is a house to let; मी पुण्यास जावयाचा (जायचा) आहें I am to go toPoona; मला पुण्यास जावयाचें (जायचें) आहे I have to go to Poona; मी अद्याप जेवायाचा (जेवायचा) आहें I am yet to dine; मला अद्याप जेवायाचें आहे I have yet to dine.

अगत्य *n.* necessity.
अर्धा *a.* half.
आजरात्रीं *ad.* to-night.
आज *ad.* to-day.
आशा *f.* करणें *v. a.* to expect.
इच्छिणें *v. a.* to wish.
कर्तव्यकर्म *n.* कर्तव्य *n.* a duty.
कायदेशीर *a.* lawful.
त्रास *m.* देणें *v. a.* to tease.
थकणें *v. n.* to be tired.
निजावयास-जाणें *v. n.* to go to bed.
पसंत *ad.* करणें *v. a.* to choose.
पाणी *n.* पाजणें *v. a.* to water.
उपदेश *m.* करणें *v. a.* to advise.
फिर्याद *f.* a suit.

Digitized by Google

काल *ad.* yesterday.
घोडेवाला *m.* a groom.
टाळणें *v. a.* to avoid.
फिरावयास-जाणें *v. n.* to go to take a walk.
बेत *n.* **असणें** *v. n.* to intend.

1 You will feel the necessity of going to Poona by that time. 2 Will you give me half a sheet of paper to write? 3 We will go to the theatre to see the performance of Shákuntalá to night. 4 My uncle came from Poona today to see my father. 5 I expected to see him today. 6 We hope to see our uncle's wife today. 7 Do you wish to go to see the great exhibition at Calcutta next Christmas? 8 His master and his father too advised him to study harder for the examination. 9 It is the duty of children to obey their parents and master. 10 It is lawful to take care of your own things with least injury to others. 11 Yesterday we expected to see our friends to witness the marriage of my brother. 12 I shall send my groom to Máhim to procure the herb for you. 13 He purposely went to Bombay yesterday to avoid seeing me at the meeting. 14 He came here the other day simply to tease my poor old father. 15 I am tired now to go to Mahálaxumi on foot. 16 I chose my wife for her good sense. 17 We are told to go to bed before ten at night and to get up at five in the morning. 18 It is the duty of the gardener to water the trees in the garden. 19 I intend to go to Mahábaleshvar next summer. 20 It is a necessity with us in Bombay to go to take a walk on the sea-shore at least once a day. २१ अर्ध्या दिवसाची सुट्टी मिळण्याकरितां आपण उद्यां गुरुजीची विनंती करूं. २२ आज रात्रीं उपदेश करण्यास पाद्रीसाहेब येथें येतील; त्यांना आपण हा प्रश्न विचारूं. २३ तुमची शाळा एकदां पहाण्याची माझी इच्छा आहे. २४ आमच्या घोडेवाल्यानें आज एका माणसाजवळचे दारू पिण्यासाठीं पैसे घेण्याकरितां त्यास मारलें. २५ पोलिसाला टाळण्याकरितां तो रात्रींच घरांतून पळाला. २६ पाणी पाजण्यासाठीं विठूनें गाई गोठ्यांतून नदीवर नेल्या. २७ फिर्याद करण्याकरितां तो आजच मुंबईस गेला. २८ आठ दिवसांचे आंत परत येण्याचा त्याचा बेत आहे. २९ गरीब प्राण्यांना उगीच त्रास देणें चांगलें का? ३० घोड्याला पाणी पाजण्याकरितां आज तूं तळ्यावर येशील का?

Digitized by Google

LESSONS XXIV.

भाड्यानें देणें *v. a.* to let.
विद्या *f.* शिकविणें *v. a.* to educate.
योग्य *a.* proper.
यंदा *ad.* this year.
रमाबाई *f.* name of a woman.
बाई *f.* a lady.
लाजिरवाणा *a.* disgraceful.
व्याख्यान *n.* a lecture.
विकत घेणें *v. a.* to buy.
भोंक *n.* a hole.
शेत *n.* कापणें *v. a.* to reap.
समुद्र-किनारा *m.* a sea-shore.
साडेनऊ *a.* half past nine.
सारखा *p. p.* like.
सिद्ध *a.* ready.
सुखावह *a.* comfortable.
सुचवणें *v. a.* to suggest.
सुमारें *ad.* about.
सोपा *a.* easy.

1 I was invited* to dine at his house. 2 She does not like to hear such songs. 2 Let us go to see the ships in the harbour. 4 My father taught me to read and write. 5 I wish to hear the lecture to the end. 6 It is necessary to do so. 7 To do this work is easy. 8 This work is very easy to do. 9 The children are tired; they wish to go home. 10 He intends to learn Marathi. 11 It is easy to advise others. 12 Ramábái went even to England to educate herself. 13 He went early to school to avoid the wrath of his teacher. 14 She came here simply to tease me. 15 My daughter went yesterday to her uncle's to see him. 16 What do you intend to do now? 17 I intend to take a walk on the seashore. 18 Do you expect to pass the examination this year? 19 I suggested to him to go to his father's the other day, but he failed to do so. 20 How did you fail to come here? 21 The children were told to go to bed by their mother. 22 I expect to reach Poona at about half-past nine at night. 23 It is time for us to go home. 24 You were told to come. 25 They told my servant to do so. 26 It is the duty of

---

* It is not idiomatic to use the Passive construction in ordinary Marathi. The English sentence in the Passive construction should generally be rendered into Active construction in Marathi; while the Marathi Active sometimes into the English Passive, so as to suit the idiom; as, He was severely beaten, त्याला फार मारिलें; it is said that, &c., असें झणतात कीं, &c.

Digitized by Google

students to study. 27 It is the duty of parents to educate their children. 28 Some guests were to come to our house. 29 The groom took the horses to the river to water them. 30 Tell the tailor to sew up the hole in my coat.

१ तो इंग्रजी शिकण्यास इच्छितो. २ त्याची इंग्रजी शिकण्याची इच्छा आहे. ३ तें काम करावयाचें कठीण आहे. ४ तें काम करणें कठीण आहे. ५ तें काम करावयास कठीण आहे. ६ तुला तेथें जाणें (जावला or जायचें or जावयास) आवडतें काय? ७ बैलांचे गाडींतून प्रवास करणें फार सुखावह नाहीं. ८ चांगले मुलगे लबाडी बोलण्याचा तिरस्कार करतात. ९ गेल्या रविवारीं आमच्या घरीं पुष्कळ मित्र जेवावयास आले. १० तुला लिहावाचायाला (यला) कोणीं शिकविलें? ११ कुळंब्यांना लिहावाचायाला (यला) येणें ही मोठीच गोष्ट. १२ आपण शाळेंत वाचायाला शिकतों. १३ मला एक चांगला घोडा विकत घ्यावयाचा (घ्यायचा) आहे. १४ मला माझें शेत कापायाला (यला) मदत करशील का? १५ चला आपण आमच्या काकाला भेटाया (य) ला जाऊं. १६ भुतांवर विश्वास ठेवणें हें मूर्खपण आणि त्यांस भिणें हे काय? १७ अशी लाजिरवाणी गोष्ट करणें तुह्यासारख्या मुलास योग्य नाहीं. १८ आपल्याला वाचावयास (वाचायला) तिनें एक नवें पुस्तक काल घेतलें. १९ येथें भाड्यानें द्यावयाचीं (द्यायचीं) घरें पुष्कळ आहेत. २० तो काल जायाचा (जायचा) होता. २१ आह्मी उद्यां त्याचे घरीं जावयाचे (जायचे) आहों. २२ मला त्याच्यावर फिर्याद करावयाची (करायची) आहे. २३ उद्यां तुम्हांला सकाळीं शाळेंत जावयाचें (जायचें) आहे. २४ त्याला आतां कांहीं करावयाचें (करायचें) नाहीं. २५. मला त्याच्या मित्रांस आज जेवावयास (जेवायस) बोलावायाचें (बोलावायचें) आहे. २६ शेवटीं पेशव्यांना पळणें आलें. २७ नंतर तो जाऊं लागला पण मीं त्यास अडविलें.

LESSON XXV.

COMPOUND TENSES.

*The Indicative Mood.

1. Compound Tenses are made up with the aid of Auxiliary Verbs.

2. The Present Participle of a verb is formed by adding त to the root of an Intransitive, an Anomalous or a

* See Appendix Note 5.

Digitized by Google

Monosyllabic verb, and ईत to that of a Transitive verb; as—करीत, जात, पीत, खात, नेत, निजत, शिकत, वसत, शिवीत, मारीत, शिवत.

3. The Present Imperfect Tense is made up of the present participle or the present tense of the principal verb and the present tense of असणें; as—तो लिहीत आहे or तो लिहितो आहे, he is writing.

4. It indicates action in progress in the present time.

5. The Present Habitual is made up of the Present participle of the principal verb, and Habitual Present Tense of असणें*; as—तो लिहीत असतो he is in the habit of writing.

6. It indicates the habit of the agent in the present tense.

गप्पा *f.* तासणें,-मारणें *v. n.* to chatter.
खोली *f.* a room, an apartment.
आंग *n.* body, a side.
आतांच *ad.* just now.
उचलणें *v. a.* to pick up; to lift.
इकडून *ad.* from this place.
इतका *ad.* so much.
कशिदा *m.* an embroidered work.
काजवा *m.* a fire-fly.
खुशाल *a.* happy, comfortable.
आक्रोश *m.* करणें *v. a.* to cry bitterly.
केव्हांचा *ad.* long since.
गडबड *f.* a noise.
गृहस्थ *m.* a gentleman.
गालिचा *m.* सतरंजी *f.* a Persian carpet.

१ तीं मुलें अपराध करित आहेत. २ ती लहान मुलगी इतका आक्रोश कां करीत आहे? ३ माझी आई आंग धुते आहे. ४ आमचा चाकर भाजी आणायला बाजारांत आतांच जात आहे. ५ तो ह्यातारा मनुष्य दररोज सकाळीं थंड पाण्यानें विहिरीवर बाच वेळीं स्नान करीत असतो. ६ एवढीशी लहान मुलगी केवढी थोरली जड खुरची उचलीत आहे! ७ दरसाल हिंदुस्थानांतून पुष्कळ गहूं इंग्लंडांत नेत असतात. ८ आणखी इकडून कोणता जिनस तिकडे फार जात असतो? ९ आजपर्यंत युरोपांत इकडून इतका माल जात नसे. १० ती बाई खिडकीजवळ सकाळपासून काय करत्ये आहे (ती)? ११ ती आपल्या चोळीवर कशिदा काढत्ये आहे. १२ आजच्या रात्रीं कितीतरी काजवे चमकताहेत हे! १३ केव्हांपासून तूं आज आमचे घरीं जेवायला येतो आहेस, पण शेवटीं आज फावलें. १४ तूं आमच्या मुलांबरोबर पंचतंत्र

* See lesson XXIV Part. I.

Digitized by Google

वाचायला सकाळचा खुशाल येत जा.* १५ आपल्या खोलींत संध्याकाळचा तो इंग्रजी वाचीत बसतो.* १६ ते गृहस्थ केव्हांचे रस्त्यावर गप्पा ताशीत आहेत. 17 The Hindus are sitting on the carpet. 18 I always bathe in cold water either at the well or at the pipe. 19 Who are those making noise in my room? 20 Why do you always find fault with others? 21 Which side of the house is now being painted? 22 He always picks up a quarrel with his companions. 23 I am painting my room with my own hands. 24 She was trying to be comfortable but all was in vain. 25 The servant is taking the horses to the tank to water them. 26 My daughter is going to her husband for the marriage of her sister-in-law. 27 The master is now-a-days teaching us to read Persian. 28 I am expecting my brother from Bombay every moment for the thread-ceremony of his son. 29 We are generally working together for the public good. 30 He is now-a-days studying Marathi for his departmental examination. 31 He is learning to sing with a master.

LESSON XXVI.

चकचकणें *v. n.* to glitter.
चष्मा *m.* spectacles.
चळवळ *f.* a movement.
जवळचा *a.* next adjoining.
जोरानें *ad.* violently.
तुकडा *m.* a bit, a piece.
दंव *m.* dew.
दोरा *m.* a thread.
दौलतराव *m.* name of a man.
निर्लेप *a.* unsmeared.
पहाणें *v. n.* to look.
पोळी *f.* a cake.
बाजरी *f.* bajree (a corn).
मधुर *a.* sweet.

1 The fireflies are glittering in the trees. 2 That young boy is reading his book with spectacls. 3 They are playing at cards in the next room. 4 The poor man is eating a dry piece of bread. 5 The cruel man is dragging the poor girl violently to her husband's. 6 He is using

---

* जाणें and बसणें are often idiomatically used instead of असणें to form the compound tense with a peculiar force.

Digitized by Google

the thief at this time at least with a greatness of mind. 7 In winter the dew falls here every morning. 8 The tailor is sewing my coat with a strong thread. 9 Dowlatrao is now sleeping in the next adjoining room and you will not be able to see him just now. 10 What are you looking at, my boy? He is looking at your book. 11 The labouring Hindus eat cakes of Bajree in the morning and go to their work. 12 The dogs are barking night and day at every thing new. 13 The sweet tunes of the instrument are melting the hearts of men and women in the room. १४ त्या कोंपऱ्यामध्यें सकाळपासून काय चकचकत आहे तें? १५ माझा चष्मा मोडतो आहेस कीं काय? १६ किती चळवळ करतो आहेस हा? उगाच कां बसस ना. १७ तुझ्याजवळचा एक ग्रंथ मला वाचायला दे. १८ तूं लिहित आहेस पण जवळचा मुलगा काय करीत आहे? १९ काशिनाथ माझा अगदीं जवळचा नातेवाईक आहे. २० अताशीं तीं मुलें जोरानें अभ्यास करीत आहेत, त्यांची परिक्षा जवळजवळ येत चालली आहे. २१ मुलांनो! आपल्या इष्टमित्रांबरावर थोरपणानें वागत जा. २२ या शेतांना आम्ही पाणी घालीत नाहीं, तीं नुसत्या दंवानेंच वाढत असतात. २३ सूय तिकडे दोरा; मुलगी सासऱ्यां जात आहे; तिला जाउं द्या. २४ आम्ही एकादशीच्या दिवशीं निर्लेप अन्न खात असतों. २५ तो कुत्रा बाजरीची भाकर खात आहे; ती कांहीं तेलकट नाहीं आहे. २६ पोळी आणि भाकरीमध्यें काय फरक असतो बरें?

LESSON XXVII.

यत्न *m.* **करणें** *v. a.* to try.
मुळाक्षरें *pl. n.* the alphabet.
लबाडी *f.* a lie.
व्याज *n.* interest.
वांटा *m.* a share.
विचार *m* **करणें** *v. a.* to think.
वेत *m.* cane.
वेगळा *a.* aloof, separate.
वेणू *f.* name of a girl.
समोर *ad.* before, in front.
साबण *m.* soap.
सार्वजनिक *a.* public.
सांचलेला पैसा *m.* savings.
सांचलेला *a.* accumulated.
हजार *a.* a thousand.
हलका *a.* light.

1 I am speaking the truth now. 2 Govind always speaks the truth. 3 My father sometimes lays his savings at interest. 4 That little cat is trying to catch the big mouse. 5 All my pupils are reading their own books.

Digitized by Google

6 The cruel boy is dragging away the lamb from its mother. 7 What are you thinking about? 8 The child is crying bitterly for the sweetmeat. 9 Look here! the children are beating the poor cow for nothing. 10 I am writing a letter now to my brother. 11 Who is making the great noise in the next room? 12 Why are those birds picking up the bits of thread from my room? 13 Your son is washing his favourite dog with a piece of soap with his own hands. 14 His father is teaching him to sing. 15 The boys are running after the butterfly. 16 They are buying mangoes for their children. 17 He is drinking milk. 18 He never drinks wine. 19 Those naughty boys are ringing the school-bell violently. 20 The cat is running after the rat. 21 The tiger is prowling round the village. 22 You are telling me this lie to hide your fault. 23 They are going to sow bajree in the field. 24 She is showing me her doll. 25 The Hindus are trying to obtain a share in the government of their country. 26 The Mahomedans are keeping themselves aloof from public movements. 27 Why is this? 28 Some women in the house are chattering and others are making cakes. 29 The lad is running by the well. 30 He is mending a pen for the lad. 31 What is the man doing? 32 He is running on the shore. 33 The ox is standing in the field. 34 The dew is now falling.

१ तूं हलके लोक कोणास म्हणतो* आहेस? २ ते लोकांशीं थोरपणानें वागत नाहींत. ३ तर आतां तूं काय बोलत आहेस? ४ इकडून तो जातो आहे. ५ आमच्या समोर मुलें आपले धडे करीत आहेत; पण तीं आमच्या मागें करतील का? ६ तुह्मीं संध्याकाळीं केव्हां जेवित असतां? ७ संभाळा! तुह्मीं शेतांतून चालतां आहां; तो शेतकरी रागें भरेल. ८ मी तुह्मांशीं बोलत नाहीं. ९ बाबा! ते इतके लोक तेथें काय करीत आहेत (करताहेत)? १० ते घर बांधीत आहेत (बांधताहेत). ११ ते घरें बांधीत असतात. १२ दौलतराव त्या मोहरा गालिचावर मोजीत आहेत. १३ तुझा काका एक लांब पत्र लिहित आहे. १४ तूं खेळतो आहेस, (खेळतोएस) नाहीं का? १५ तो अद्याप मुळाक्षरेंच शिकत आहे (शिकतोए). १६ ती मुलगी कागद

*आहे, आहेस or आहेत is sometimes shortened to प, पस or पत respectively in converation as is shown in brackets below.

Digitized by Google

विकत घेते आहे (घेतेए). १७ तीं मुलें तळ्यांत केव्हांचीं पोंहत आहेत (पोहताहेत). १८ आमचा कुत्रा त्या गृहस्थाच्या आंगावर भुंकतो आहे. १९ तो दुष्ट मनुष्य आपल्या गाडीच्या बैलांना वेताच्या काठीनें फार मारतो आहे. २० तो पोलीसचा शिपाई तें सर्व पहातो आहे, पण कांहीं बोलत नाहीं. २१ चांगले मुलगे आपले धडे करीत आहेत (करताहेत) आणि तूं खुशाल खेळतो आहेस (खेळतोएस). २२ ते वाईट मुलगे तळ्यांतील बेडकांना दगड मारीत आहेत (मारिताहेत). २३ तूं माझ्या जवळ आपला अपराध लपवितो आहेस. २४ त्या मांजरीचें दुसरें पोर मरतें आहे. २५ रोज सकाळीं ते पागोटीं रंगवीत असतात. २६ आज काजवे फार चकचकत आहेत (चकचकताहेत); लौकर पाऊस पडेल. २७ पक्षी काय मधुर गात आहेत! (गाताएत)! २८ तूं आपल्या मुलाला जेवावयाला (जेवायला) पाठवतो आहेस का? २९ वेणू आपल्या आईच्या चोळीवर दुसरे प्रकारचा कशिदा काढते आहे. ३० आधीं तो चष्मा लावतो आहे, आणि (नि) मग वाचील. ३१ काय पण मुलगा पत्र वाचतो आहे! हजार चुका केल्या(न).

LESSONS XXVIII.

The Past Tense.

*1. The Past Imperfect is made up of the present participle of the principal verb and the past tense of the verb असणें; as, तो आपला धडा वाचीत होता he was reading his lesson.

2. It indicates an action begun in past time and in progress, but not finished.

3. The Past Habitual is made up of the present participle and the past habitual tense of असणें; as, तो सकाळीं रोज आपला धडा वाचीत असे† he used to read his lesson every day in the morning.

4. It shows the habit of the agent in the past time.

अहो *intj.* sir!
आटपाट *f.* children's play, touching hand and then running behind one another, to touch on the back.
खोत *m.* the renter of a village.
कांहीं *a.* some.
खरेदी *f.* **करणें** *v. a.* to purchase.
कोंबडी *f.* a hen.
गवत *n.* **कापणें** *v. a.* to mow.

* See Appendix Note 5. † See lesson XX Part II.

Digitized by Google

ईर्षा *f.* emulation. [another.
एकमेक *a.* each other, one
उबवणें *v. a.* to incubate.
कांठ *m.*, तीर *n. m.* a bank.
कपडा *m.* a garment.
कापड *n.* cloth.
पीक *n.* crop.
चिरणें *v. a.* to saw. [place.
तिकडे *ad.* towards that
गहूं *m.* wheat. [compare.
तुलना *f* करणें *v. a.* to
दाणा *m.* a grain.
दासी *f.* a maid-servant.
ढांकूड *n.* timber.

1 Well, sir, were you not speaking aloud in the class? no sir, I was not. 2 But you were quarrelling with each other, were you not? 3 We were playing on the banks of the adjoining river. 4 The mad man was tearing his garments. 5 The kind merchant was bringing clothes for that poor mad man. 6 Some men were purchasing some sweetmeat for him to eat. 7 The dog was running at the cat. 8 Formerly we used to pay rent to the Village-Khota, now we pay it directly to Government. 9 My servants were going to mow grass on the yonder hill, but I told them not to do so. 10 The wheat crops were being gathered at that time. 11 They did not buy planks but they used to saw timber at home for their house. 12 The birds were picking grains in the field. 13 Shakuntalá was walking here and there in the garden with her maid-servants. १४ अहो बाबा! ते लोक कशाचा खेळ खेळत होते ते? १५ कां बरें? ते कांहीं आटपाट धरीत नव्हते, ते काम करीत होते. १६ इतका ईर्षेनें कोणाशीं वाद करित होतास? १७ काय कोंबड्याच अंडीं उबवीत असतात? १८ सर्व पक्षी तसेंच करीत असतात. १९ लहानपणीं आम्ही या तळ्याच्या कांठीं एकमेकांची आटपाट धरीत असूं. २० आमचे चाकर फार दिवसांपासून त्या नदीच्या तीरावर चार* नेहमीं कापीत असत; त्यांनां तुम्ही आतांच कां अडवूं लागलां? २१ तुमचा बाबा काल नवे कपडे

* *N. B.*—The palatal and the dento-palatal sounds of च, छ, ज and झ should be carefully learned from the mouth of a native teacher as a different sound changes the meaning of some words and in others, it becomes a vulgar pronunciation, as:—चार *p.* four. चार *d. p.* green grass. जपणें *p.* to dwell on. जपणें *d. p.* to wait and watch patiently. जग *p.* the universe. जग *d. p.* live. जरा *p.* old age. जरा *d. p.* a little, चरण *p.* fort, चरण *d. p.* pasture.

Digitized by Google

कोणाकरितां विकत घेत होता तो? २२ माझी आई माझ्याकरितां कापडाची एक बाहुली शिवीत होती. २३ आम्हीं आमचा मुनीम कांहीं घोडे विकत घेण्याकरितां मुंबईस पाठवित होतों पण—. २४ तुमच्या घोडेवाल्याची मुलगी कोंबड्यांस दाणा घालीत होती. २५ तिची आई बाजारांत पाहुण्याकरितां कांहीं कोंबड्या खरेदी करीत होती. २६ तो मोची आजपर्यंत आमचे जोडे शिवीत असे, पण आतां तो आंधळा झाला. २७ खोताचीं मुलें सुद्धां हौशीनें नांगर धरीत असत व गवत कापीत असत. २८ गेल्या हिंवाळ्यांत आम्ही गहूं खात असुं, पण अलिकडेच बाजरी खाऊं लागलों. २९ मागें जिकडे तिकडे चांगला पाऊस पडत असे; आतांच त्याला काय झालें? ३० नमीत होती विधत्रा शिवाला ॥ मसूरडाळी जडली कपाळा ॥ १ ॥

LESSON XXIX.

दिवाणखाना *m.* a hall.	**पुण्यभूमि** *f.* a holy place.
दूधवाली *f.* a milk-woman.	**पेढी** *f.* the seat of a shroff.
नासणें *v.a.* to waste, to spoil.	**फळी** *f.* a board, a shelf.
निराळा *a.* else, different.	**फेरीवाला** *m.* a pedler.
परिणाम *m.* effect, consequence.	**बाजार** *m.* a market.
परीट *m.* a washerman.	**बाजू** *f.* a side.
प्रार्थना/करणें *v. a.* to pray.	**भीक/मागणें** *v. a.* to beg.
मालविणें *v.a.* to extinguish.	**मलमल** *f.* muslin.
सोबती *n.* a companion.	**राबणें** *v. a.* to till.
पिंजारणें *v. a.* to card.	**माग** *m.* a loom.
	मादक *a.* intoxicating.

1 They were playing at chess in the hall yesterday in the morning with their companions. 2 The milk-woman brought us milk in the morning and evening every day for the last 10 years. 3 These children were spoiling the water in the well by swimming. 4 I was talking about a different person with your friend at that time. 5 The washerman was praying to god to have mercy on him and save his children from destruction. 6 The poor women in the towns used to card wool and obtain money to buy necessaries of life. 7 But those of a village used

Digitized by Google

to gather wild fruits. 8 They were making a pilgrimage to the holy land of Mecca in Arabia. 9 On the last Sunday I was arranging my books on the shelf. 10 He was going to the shroff's to pay the sum of money. 11 A pedler was wandering about the market till night-fall but was not able to sell any of his goods. 12 Several persons were clinging to the sides of the wreck. 13 He was begging alms from door to door. 14 I was buying some muslin to make a coat for my youngest son. 15 Some people were sowing wheat and others were tilling their fields for some other crops. 16 A weaver was making cloth on a loom. 17 The holyman was advising the people not to take anything intoxicating. 18 He was running down the street to extinguish the lamps. १९ आमचे बाबा आतां दिवाणखान्यामध्यें पत्र लिहीत होते. २० कालपर्यंत आमची दूधवाली आमचे घरीं दूध घालीत होती आणि आज बारली! २१ ती गाय वियाली; तिचें दूध चार दिवस नासत होतें. २२ मी करीत होतों एक आणि त्याचा परिणाम झाला निराळाच. २३ आमची परटीण दर रविवारीं येत असे; अताशींच तिला काय झालें. २४ तारुण्यामध्यें तो फार पैसा नाशीत असे, अलिकडे तो मोठा मारवाडी होत चालला आहे. २५ इतके दिवस मी तुझी शाळेंत जाण्याविषयीं प्रार्थना करीत होतों पण तूं ऐकत नसस, आतां त्याचीं फळें भोग. २६ आमच्या पेढीच्या शेजारीं काल कोण गवताच्या पेंड्या रचीत होता तो? २७ काल दोन प्रहरीं सारी बाजार पेठ जळत होती पण बचावली. २८ एका गलबताच्या बाजूस एक लहान मूल एका फळीवर तरंगत होतें. २९ काल तुम्हीं हरशेटच्या पेढीवर काय करीत होतां? ३० आम्ही आपला हिशेब तपाशीत होतों.

LESSON XXX.

राजपुत्र *m.* a prince.	**विणणें** *v. a.* to weave.
लग्नाच्या हेतूनें स्नेह करणें *v. a.* to court.	**वेडा** *a.* mad.
लोणी *n.* butter.	**शेत** *n.* a field.
वास *m* **घेणें** *v. a.* to smell.	**शेंपटी** *f.* a tail. [shaving.'
वाळविणें *v. a.* to dry.	**श्मश्रु** *f.* the hair of the face;
	स्वस्त *a.* cheap.

Digitized by Google

विकणें *v. a.* to sell.
विझविणें *v. a.* to put out.
विटीदांडू *m.* bat and ball (play).
दर *m.* rate.
हजामत *f* करणें *v. a.*, to shave.
सामान *n.* furniture.
सेवा *f* करणें *v. a.* to serve.

1. The students were comparing the 20th with this lesson. 2. The washerman was washing the clothes of the people in the city. 3 The milk-woman was selling the butter at a very low rate. 4 He was folding the turban for me yesterday. 5 The man was tearing his clothes. 6 I was praying to God. 7 They were buying linen. 8 Many maid-servants were serving the lady in her apartment. 9 The prince was at that time courting the daughter of his mother's friend. 10 A maid-servant was standing by her side. 11 The daughter of that gentleman was going to school in the morning. 12 She was plucking the fruit in her father's garden. 13 The wife of my servant was mowing grass for the cattle. 14 They were tilling the field for the wheat-crop. 15 His servants were sowing the seed in the field. 16 I was drying my clothes on the banks of the river yesterday. 17 We were bathing in the river. 18 They were drinking intoxicating liquor to forget their sorrows. 19 She was sweeping the boards of the great hall with a short broom. 20 The children were, with all their might, pulling the tiger by his tail. 21 I was thinking of going home. 22 Hari and Rama were quarrelling with their companions in the class. 23 I was saying something else. 24 My servant was extinguishing the lights in the adjoining room. 25 You were wasting the paper and ink. 26 I was visiting the holy places in India. 27 The children are disturbing me greatly.

१ आमचे बाबा तुमचे आईबापांवर फार ममता करीत असत. २ तो माझे बापाशीं कांहीं बोलत होता खरा. ३ आम्ही ईर्षेनें नदीच्या कांठीं एकमेकांची आटपाट धरीत होतों. ४ मुलांना शिकविण्याकरितां गुरुजी तें पुस्तक वाचीत होते. ५ तूं बोलत होतास. ६ ती कोंवडी आंदीं उबवीत होती. ७ तो त्या दुकानांत पुस्तकें विकीत होता. ८ तीं मी विकत घेत होतों

Digitized by Google

९ मुलें बागांत विटीदांडू खेळत होतीं. १० तो फुलांचा वास घेत होता. ११ मी आंबा खात होतों. १२ लिहिण्याकरितां ते लेखण्या नीट करीत होते. १३ आम्ही भाकर खात होतों. १४ ती बाई एका फेरीवाल्याजवळून आपल्या मुलीकरितां एक लुगडें खरेदी करीत होती. १५ तो न्हावी मागच्या रविवारी खोताशी गोष्टी बोलत होता व एका आंगास हजामत करीत होता. १६ मी श्मश्रु करीत होतों. १७ रामा न्हावी माझी श्मश्रु करीत होता, त्यानें मला रडविलें. १८ गिरणीमध्यें कांहीं बायका कापूस पिंजारीत होत्या आणि कांहीं कापड इकडून तिकडे व तिकडून इकडे आणीत व नेत होत्या. १९ मुली लिहीत होत्या आणि सर्व मुलगे मोठ्यानें वाचीत होते. २० कोष्टी मागावर कापड विणीत होते. २१ तो सुतार बाजारांत विकण्याकरितां कांहीं खुरच्या व पेट्या करीत होता. २२ कांहीं लोक घर विझवीत होते व कांहीं सामान बाहेर काढीत होते. २३ शेतकरी शेतांत दाणे पेरीत होते. २४ लांकडें कोण चिरीत होते? २५ हा शिंपी गुरस्तां मुंबईत कपडे शिवीत असे आणि आतां भीक मागतो आहे. २६ अहो! तो दारू पीत असे, त्याचा हा परिणाम.

LESSON XXXI.

*The Past Tense—*continued.*

1. The Perfect Tense is made up of the past tense of the principal verb and the verb असणें.

2. It is termed Present Perfect, Pluperfect, or Future Perfect according as the verb असणें is in the Present, Past, or Future Tense; as, मी घर बांधलें आहें I have built a house; मी घर बांधलें होतें I had built a house; मीं घर बांधलें असेल I may have built a house.

3. The Perfect Tense expresses an action that took place in the past time, and if the effect of such an action continue up to the present time, the Present Perfect is used; but if it does not, the Pluperfect; as, तो शाळेंत गेला आहे he has gone to school; तो शाळेंत गेला होता he had gone to school.

---

* See Appendix, Note 5.

Digitized by Google

4. The Future Perfect expresses doubt of the action having taken place; as, तो शाळेंत गेला असेल he may have gone to school.

5. *N. B.* An English tense is sometimes rendered by a different Marathi tense; as, तो काल पुण्यास गेला आहे he went to Poona yesterday; त्याची ती परीक्षा उतरली he has passed that examination; तूं कोठें गेला होतास? where have you been? तूं येथें कां बसला आहेस? why have you been sitting here? or, why are you sitting here? मला सभेस बोलावलें आहे I am invited to the meeting; I have been invited to the meeting; असें म्हणतात कीं, &c., it is said that, &c.; असें झटलें आहे कीं, &c., it has been said that, &c.; तो बैल शेतांत उभा आहे the ox is standing in the field.

अडचण *f.* a difficulty.
अनुभवास *m* **येणें** *v. n.* to experience.
अन्याय *m.* a fault, an injustice, a wrong.
अप्रामाणिकपणानें *ad.* dishonestly.
आरंभ *m* **करणें** *v. a.* to commence.
आरोप *m* **ठेवणें** *v. a.* to accuse.
आंगठी *f.* a ring.
आज्ञा *f* **मोडणें** *v. a.* to disobey.
दागिना *m.* an ornament.
उत्तम *a.* nice, excellent.
उधळणें *v. a.* to squander.
उलकंडणें *v. a.* to spill.
कधीं *ad* **नाहीं** *v. n.* never.
कबूल *ad* **करणें** *v. a.* to consent; to agree.
किमतीचा *a.* worth.
खलाशी *m.* a sailor.
ग्रंथ *m.* a literary work, a book.
चिंता *f.* anxiety.
चोरी *f.* a theft.
डावा *a.* left.
पूर्वी *p. p.* ago; formerly.

1 I have escaped out of the difficulty very fortunately. 2 He has experienced the thing in Poona last cold-season. 3 You have committed a fault in his eyes. 4 They have done you no injustice in that matter. 5 What wrong have I done to you in the affair. 6 They have taken money from me dishonestly. 7 They have not yet returned it. 8 My son has commenced to learn sanskrit with a pandit. 9 He had been accused of murder before the first

Digitized by Google

class magistrate. 10 Whom have you accused of stealing your ring before the Police constable? 11 He was yesterday punished for dis-obeying the order of a magistrate. 12 He has been an excellent house-servant upto this time; but now he is accused of stealing a coat from my house by the Police. 13 We have not yet dismissed him because of his previous good conduct. 14 He has squandered all the property of his father and is now begging from door to door for bread. 15 Who has spilt the tea on my table and spoiled all my papers? 16 I have never seen the sea or a ship. 17 He has consented to teach sanskrit to my sons. 18 At last he has agreed to give her ornaments worth Rs. 5000 at her marriage. 19 The sailors must have threatened to throw the captain into the sea and return. 20 When have you written this work? I would have published it long ago. 21 He had lifted this chair with his left hand alone several times before this day. 22 They have committed the theft in the merchant's house in broad day-light and they have been rightly punished. २३ तें सर्व कुटुंब गेल्या वर्षी या दिवशीं मोठया अडचणींत पडलें होतें. २४ ही गोष्ट मागेंच माझ्या अनुभवास आली होती २५ मी काय तुझा अन्याय केला आहे? तूं कां मला उगाच शिव्या देतो आहेस? २६ रशियन लोकांनीं हिंदुस्तानांत पुढें पाय टाकण्यास आरंभ केला आहे काय? २७ आमच्या चाकरावर चोरीचा आरोप ठेवला होता, पण मामलेदारानें आतां त्याला मुक्त केला आहे. २८ तुमच्या सोनाराला मी एक सोन्याची आंगठी करण्यास आज्ञा केली आहे. २९ मी आज साऱ्या दिवसांत वर्गाच्या बाहेर गेलों नाहीं. ३० आमच्या मुलाविषयीं मला मोठी चिंता पडली होती. ३१ त्यानीं गुदस्तां हजार रुपये किंमतीचें घर बांधलें आहे. ३२ चोरीचा माल तुझी आपल्या घरांत लपवून ठेविला आहे. ३३ तुमच्यावर चोरीचा आरोप आला नाहीं काय?

LESSON XXXII.

डौल *m* **घालणें** *v. a.* to pretend.
तेल *n.* oil.
तुरुंगांत *m* **घालणें** *v. a.* to [imprison.
प्राचीन *a.* ancient.
पुस्तकालय *n.* (*lit.* **पुस्तक**, a book; **आलय**, a house),

Digitized by Google

दर्शनm**घेणें** *v. a.* to see.
धैर्य *n.* fortitude, courage.
नेसविणें *v. a.* to dress.
क्षमा *f* **करणें** *v. a.* to forgive.
परांची *f.* a scaffold.
प्रवास *m.* a travel.
बातमी *f.* news. [a library.
पूर्वीचा *a.* former.
भट्ट *a.* appellation affixed to the name of a Brahman learned in Vedas.
भर *m.* fulness, height.

1 I have bought oil at the rate of Rs. 5 a maund 2 This man had been imprisoned two years ago for a theft. 3 Have you never seen a negro up to this time. 4 That ornament had been bought for Rupees ten and is now pledged with a marwadi for Rs. 5 only. 5 She has never shown such fortitude before. 6 Courage has been looked upon as an ornament in a young man. 7 Godi had dressed her doll in green and red colour for her younger sister. 8 My father had forgiven our servant for the first fault but yesterday we gave him over to the Police for the second theft. 9 They had raised up a scaffold all round their house. 10 I have seen a tiger many times in my travels through India. 11 Many poets had flourished in all countries in ancient times. 12 Now-a-days many libraries have been opened but there have been no poets or philosophers, why is this? 13 Formerly there had been many men of learning but few means. 14 Now there have been many universities but not as many philosophers. 15 The universities have produced cheap news-papers but no men of great learning. 16 Have the universities produced any Vakhbattas, Paninis, Bhâskarâchâryas or Shankarâcharyas, Kalidâs, or Gautamas? no, no, no. १७ काय! मोठा पंडिताचा डौल घातला आहेस? १८ गुदस्तां मी पंढरीचें दर्शन घेतलें होतें. १९ त्या चोराला न्यायाधीशानें तुरुंगांत टाकण्यास सांगितलें होतें पण तो कालपासूनच पळाला आहे. २० तुमच्या बायका पूर्वी कशाचे दागिने घालीत होत्या? २१ मागच्या बायका पैळ्याचे दागिने हौसेनें घालीत असत. २२ अहिल्याबाई होळकरणीनें मोठया धैर्यानें व शहाणपणानें रघुनाथराव पेशव्यांस उत्तर पाठविलें होतें. २३ तुला एकवार क्षमा केली आहे, आतां तूं येथून जा. २४ प्राचीन काळीं शीक लोकांनीं आपलें नांव हिंदुस्थानभर गाजविलें होतें. २५ देवाला वस्त्रें नेसविलीं होतीं, पण तीं काल रात्रीं

Digitized by Google

कोणी चोरानें नेलीं. २६ तें सामान देवळाला परांच्या बांधण्याकरितां ठेविलें होतें पण मग काल गोविंदपंताच्या घरच्या लग्नाचा मंडप घालण्याकरितां दिलें आहे. २७ तुम्हाला मणभर साखरेला काय पडलें होतें? २८ मी त्याच्या पाशीं पांच रुपये एक मणाकरितां दिले आहेत. २९ त्यांतून त्यानें परत काय आणलें आहे? आठ आणे बहुतकरून आणले असतील.

LESSON XXXIII.

राग *m.* anger.
मजला *m.* a story (of a [house).
मनाई/करणें *v. a.* to stop, to prohibit, to forbid.
महादजी *m.* name of a man.
मालमत्ता *f.* an estate.
मामा *m. a.* maternal uncle.
वर्जad करणें *v. a.* to abstain.
वारस *m.* an heir. [der.
व्यर्थad खर्चणें *v. a.* to squan-
व्यापारी *m.* a merchant.
सण *m.* a holiday. [name.
द्वारकानाथ *m.* a man's
शिडी *f.* a ladder. [name.
विश्वासराव *m.* a man's
समाईक *a.* joint. [discover.
शोधून काढणें *v. a.* to
सुस्वर *a.* melodious.
हजार *a.* a thousand.
हवेली *f.* a large building.

1 I have lost my way. 2 I have made you joint heirs of my garden. 3 You have forgotten it. 4 He has chosen good books from the shelf. 5 The mother has dressed her children in their holiday clothes. 6 He has not yet come. 7 Your servant has just gone out. 8 Sadáshiva has painted a nice picture. 9 The fruit has fallen upon a stone and is broken to pieces. 10 The woman has stolen the ornament from my box in the house. 11 Hari has broken the slate of his companion. 12 The gentleman has found many ancient works in his father's library. 13 Many mistakes must have been discovered in his work. 14 They must have been writing the work long since. 15 Where has your master concealed those ornaments? 16 He must have experienced many difficulties of this sort during his travels in India. 17 Your sister has spilt the oil on the table. 18 They must have accused him of theft. 19 She has forgiven me this fault. 20 My

Digitized by Google

teacher told me that story. 21 What have they given you for your box? 22 Who gave you that news? 23 Has he forgotten your former faults? 24 I burnt my left leg in a hurry in fire. 25 His father had left him an estate worth Rs. 10,000, but he squandered it all. 26 The washerman has torn my new coat. 27 The wicked boys have caught the poor birds in their nests. 28 He has dishonestly made much money. 29 The enemy imprisoned the prince in the heat of anger. 30 The honest man has been assisted in his distress by many merchants in the city. 31 She never showed such a fortitude before.

१ तूं कोठें गेला होतास? २ गुरुजी, मी बाहेर गेलों होतों. ३ गोविंदा खालीं होता. ४ मी सर्व वेळ वरती पडत होतों. ५ गोविंदा मुलींसंगतीं खेळायास गेला होता. ६ तसा तूं कां गेला नाहींस (नाहीं गेलास)? ७ मी गेलों होतों, पण त्या माझ्याशीं चांगल्या वागल्या नाहींत. ८ कोणे एके दिवशीं द्वारकानाथभट्ट बाजाराचे रस्त्यानें चालला होता. ९ तेथें एक मोठी हवेली बांधीत होते. १० तें काम दुसरे मजल्यापर्यंत चढलें होतें. ११ त्यास परांच्या केल्या आहेत व त्यांवर शिड्या लावल्या आहेत. १२ बाबा! तीं माणसें कशाचा (कसचा) खेळ खेळत आहेत? १३ महादजी खोत बाहेर दरवाज्याशीं आला असेल. १४ मीं त्याशीं बोलणें वर्ज केलें आहे. १५ तूं आज्ञा पाळण्याचा डौल मात्र घातला आहेस. १६ तो कधीं कधीं (बधीं or मधीं) बापाची आज्ञा मोडीत असतो. १७ मी तुझे भावाचा काय अन्याय केला आहे? १८ आमचे बापास तुमचे बापाचा फार राग आला असेल. १९ आमचे बापानें आम्हांस तुमचें दर्शन घ्यावयाची (घ्यायची) किंवा तुम्हांशीं बोलावयाची मनाई केली आहे. २० आपला बाबा आणि आई चिंतेत पडलीं आहेत. २१ तुमचा बाबा आमचे बाबावर रागावला आहे. २२ आमचे आईला ती आंगठी विश्वासराव मामांनीं दिली असेल. २३ आम्ही सर्वांना सोडलें आणि तुझ्यामागून आलों आहों. २४ त्या खलाशांनीं गलबतें भरलीं आहेत. २५ जत्रेंत आम्हांला पुष्कळ मुलें भेटलीं होतीं. २६ तूं आपलीं पुस्तकें कोठें ठेविलीं होतींस? २७ मीं तुझाला पूर्वी कधीं पाहिलें नाहीं. २८ मुलांनीं आपले घडे चांगले तयार केले असतील. २९ त्यानें आपलें काम कालच संपविलें आहे. ३० त्या चोरानें ते दागिने आपल्या एका मित्राचे खोलींत लपविले होते. ३१ अद्याप त्याचें जेवण झालें नसेल. ३२ मीं असलें सुस्वर गाणें पूर्वी कधींच ऐकिलें नव्हतें (नवतें).

Digitized by Google

LESSON XXXIV.

The Future Tense.*

1. The future imperfect is made up of the present participle of the principal verb and the future tense of असणें; as, मी हरीच्या घरीं तुझी वाट पहात असेन I shall be waiting for you at Hari's.

2. It expresses an action in progress in the future time; as, आपण या वेळीं उद्यां वाट चालत असूं We shall be travelling to-morrow at this time.

3. It expresses probability or doubt in the present time; as, आमची आई आतां आमची वाट पहात असेल Our mother must (or might) be waiting for us now.

4. When the continuity of action is to be expressed emphatically, the verb बसणें is used instead of असणें; as, उद्यां मी सारा दिवस लिहीत बसेन I shall be writing the whole day to-morrow.

कीर्तन *n.* celebrating the praises of God with music and singing.
कोंकण *n.* the Konkan.
खचीत *ad.* for certain.
गंगा *f.* name of a woman.
बाळ्या *m.* name of a boy.
वाट/पहाणें *v. a.* to wait.
तयार*a*करणें *v. a.* to prepare.
नाश*m*करणें *v. a.* to destroy.
शिव्या/देणें *v. a.* to abuse.
सासरें *n.* the house of a woman's father-in-law.

1. You will be walking the whole day to-morrow. 2 We shall be writing our lessons at that time. 3 But what will you be doing? 4 Govinda will be doing that work in the afternoon. 5 My servant will be mowing grass for the next fifteen days. 6 They will be waiting for you in the library. 7 We shall be preparing our lessons at night. 8 Perhaps your guests are going to Satara with your father. 9 They must be abusing me. 10 Your cattle must be destroying the corn in the next field.

* See Appendix, Note 5.

Digitized by Google

१ उद्यां ह्या वेळीं आमच्या वर्गाची परीक्षा होत असेल. २ आपण आमच्या घरीं बुद्धळें खेळत बसूं. ३ आमचा बाळ्या पुढल्या वर्षी शाळेंत जात असेल. ४ तूं दोनप्रहरीं जेवीत असशील, नाहीं का? ५ आमचे इकडे लोक आतां भातें पेरीत असतील. ६ उद्यां एवढ्या वेळास गंगा आपल्या सासऱ्यां जात असेल. ७ आमच्या सासूबाई आतां काय करीत असतील बरें? ८ आजपासून आठ दिवसांनीं रामाच्या देवळांत हरिकीर्तन होत असेल. ९ हा पाऊस कोंकणांत खचीत पडत असेल. १० ते गृहस्थ तुझी त्या ठिकाणीं केव्हांची वाट पाहत बसले असतील. ११ असा आतां सर्व दिवस पाऊस पडत असेल का?

LESSONS XXXV.

The Prospective Tense.*

1. The future participle of a verb is formed by adding णार to the root as खाणें to eat, खाणार, निजणें, to sleep, निजणार.

2. The prospective tense is made up of the future participle of the principal verb and असणें.

3. It is either present, past, or future prospective, according as the verb असणें is in the present, past, or future, as तो गाणार आहे He is going to sing; तो गाणार होता He was going to sing. तो गाणार असेल He will be going to sing.

4. It indicates the intention or probability of the agent to do the act expressed by the principal verb; as, मी तुझ्याकडे उद्यां येणार आहें I am going to come to yours to-morrow.

5. The future prospective, like the future imperfect, expresses a doubt or uncertainty; as; तुझी आई तुला खाऊ देणार असेल Your mother must be going to give you sweetmeat.

अंमळad आधीं *ad.* a little earlier.
आजोळ *n.* house of one's mother's father.
आर्जवn करणें *v.a.* to beseech.
इतःपर *ad.* henceforward.

---

* See Appendix, Note 5.

Digitized by Google

इतिहास *m.* a history.
कड *f.* the hollow above the hip.
कादंबरी *f.* a novel, a fabulous story.
कुस्ती *f.* wrestling.
खातें *n.* department.
गोठा *m.* a cowpen.
घडणें *v. n.* to take place.
दमविणें *v. a.* to tire.
डांक *f.* mail.
चतुर्मास *m.* the four months [of rain.
जमाबंदी *f.* revenue.
तपासणें *v. a.* to revise, to examine.
तोड/करणें *v. a.* to settle, to compromise.
कचेरी *f.* an office.
दिपवाळी (दिवाळी) *f.* the great Hindu holidays.

1 I am going to begin Sanskrit a little earlier to-day. 2 We are going to pass this May-vacation at the house of our maternal grand-father in Bombay. 3 The class master was going to keep a strict eye over your son since that day. 4 I shall not be going, father, to Haripunt to read Persian henceforward. 5 They are going to read history to-morrow in the afternoon. 6 My son will be going to accompany his mother to Mahâlaxumi at that time. 7 My father must be going to his office on this Sunday, perhaps. 8 He was going to read one of the Scott's novels during the Divâli holidays. 9 The Collector of Poona was going to offer him a place in the Revenue department. 10 The mail train will be going to start for Calcutta on Saturday in the afternoon. 11 I am going to examine your slates just now. 12 They were going to compromise the suit between themselves out of court. 13 The house was about to take fire, but the green trees protected it. १४ ती अमळ तुझ्या आधीं देवास जाणार होती. १५ एवढ्याशा कामा करितां आह्मी त्या नीच मनुष्याचें आर्जव करणार होतों काय? १६ त्यांचीं सर्व मुलें येत्या दिवाळीला आपल्या आजोळीं जाणार आहेत. १७ इतःपर आह्मी असली गोष्ट कधींही कबूल करणार नाहीं. १८ कचेरी मध्यें तुला इतिहासाची कधींच गरज लागणार नाहीं. १९ आतां तूं मोठा झालास, तुला आतां कोण वरें कडेवर घेणार आहे? २० तूं आपला सारा वेळ कादंबरी वाचण्यामध्यें घालवणार असशील! २१ आम्ही आमच्या काका बरोबर आज कुस्त्या पहावयास जाणार आहों. २२ शेवटीं तो पोष्ट खात्यामध्यें चाकरी धरणार आहे. २३ त्या पुस्तकाची मला उद्यां गरज लागणार होती पण तें तू आतां ने. २४ या घाणेरड्या गोठ्या मध्यें कोण दे

Digitized by Google

बाबा वाचायला बसणार आहे. २५ असें कसें घडेल. २६ येत्या चातुर्मासांत आम्ही ठाण्यास रहाण्याला जाणार आहों. २७ सर्वांत जमाबंदी फार महत्वाचें खातें. २८ विलायतची डांक केव्हां सुटणार आहे? २९ त्याचा मी आतांच तपास करणार होतों. ३० कालची पोथी मग आपण केव्हां तपासणार आहां? ३१ तुमच्यांमध्यें आट्यापाट्याच्या खेळांत मला कोण दमविणार आहे? ३२ तुम्हीना! दिवाळीचे लाडू खाण्यांत मला दमवाल.

LESSON XXXVI.

धका *m.* a mound, a wharf.
नारायण *m.* name of a man.
नेहमींचा *a.* usual.
पाऊस *m* **पडणें** *v. n.* to rain.
भाग, अध्याय *m.* a chapter of a book.
भागवत *n.*, name of a book.
मत *n.* an opinion.
मक्तेदार *m.* a contractor.
मेहेरबानी *f.* a favour.
युक्ति *f.* a plan, a contrivance.
लांबलचक *a.* lengthy, prolix.
वारा *m.* wind.
लिलांव *n.* an auction.
विकत आणणें *v. a.* to buy.
वैद्यशास्त्र *n.* medicine.
स्वतां *ad.* personally.
सासुरवाड *f.* house of one's father-in-law.
सुटी *f.* a holiday.
सोंग *f.* a disguise, a character.
हमजेखान *m.* name of a Mohomedan.

1 I am going to write a letter to Mr. Vásudeva this afternoon. 2 Yesterday I was going personally to see the contractor to settle that affair. 3 She is going to England next year to study medicine. 4 I was about to fall into the well. 5 What are they going to tell me about him? 6 My uncle was going to send me to the theatre yesterday, but my father did not like it. 7 He is going to recommend me to the Collector for a place in the Revenue department. 8 My servant was going to come this morning, but it rained very hard and he did not come. 9 This horse is going to be sold by auction. 10 They have been going to build a house for the last six months. 11 When are you going to give me that novel to read? 12 She has been going to tell me that story for several days. 13 He was himself going to be killed on that occasion. 14 You will

Digitized by Google

be about to go to your office at this time to-morrow, will you not? 15 He was going to return from America by the next mail steamer. 16 I was going to invite my friends to dine with us to-day. 17 What are you going to do now? 18 My father will be going to take a walk on the sea-shore this evening with me and my uncle. 19 I shall be going to take a walk a little earlier than usual. 20 He will find no time to talk to anybody after supper. 21 Some guests will be going to come to your house after that time. 22 Is the marriage of your daughter going to take place this year? 23 But I am not going to do you the favour. 24 I shall find no time to read your lengthy letter. 25 He is going to place you under great obligation. 26 We are going to get a holiday the day after to-morrow. 27 They must be going to revise the last two chapters of the history of Greece. 28 They will be going to read the Bhágávat during the next four monsoon months (चतुर्मास).

१ आमचा मामा पुढल्या वर्षी काशीस जाणार आहे. २ तें मूल आतां धक्क्यासरशीं पडणार होतें. ३ आह्मांला तुह्मी तुळशीतलाव पहायाला केव्हां नेणार आहां? ४ इतःपर आह्मी या कामाकरितां त्याच्या घरीं जाणार नाहीं. ५ रामजी उद्यां हमजेखानाबरोबर कुस्ती मारणार आहे. ६ आपण येथें आणखी किती दिवस राहणार आहां? ७ गोपाळ नारायणाच्या दुकानावर मी पुस्तकें विकत आणण्यास जाणार आहें. ८ एवढ्या मोठ्या मुलाला आतां कडेवर उचलून कोण घेणार? ९ चार रुपयांच्या खालीं मी तुला हें पुस्तक देणार नाहीं. १० मी त्याच्याच मताप्रमाणें चालणार होतों. ११ असलें घाणेरडें काम कोण करणार आहे? १२ तर मग गोठ्यांत गाय कोण बांधणार होता? १३ ते आज दोन प्रहरीं घरीं राहणार आहेत. १४ येत्या दिपवाळीला आह्मी पुण्यास आजोळीं जाणार आहों. १५ यंदा तुह्मी आपल्या मुलाला सासुरवाडीस पाठविणार आहां का? १६ आज दोन वर्षें तो तें पुस्तक लिहिणार आहे. १७ मी आमच्या दादाला एक पुस्तक पाठविणार होतों पण अद्याप त्याचें पत्र नाहीं. १८ असल्या द्वाड मुलाच्या वाऱ्यास मी जाणार? १९ तूं आपला धंदा कालरात्रीं शिकणार होतास ना? २० तो आंगरखा माझे आंगांत होणार नाहीं. २१ आतां शिंपी तो पुन्हा नीट करणार आहे. २२ आतां कसलें सोंग येणार आहे? २३ तुमचें नवें टेबल केव्हां तयार होणार? २४ मी आतां तीच युक्ति योजणार आहें. २५ तो अशी गोष्ट

Digitized by Google

कबूल करणार नाहीं. २६ मी समजलों; तूं मला दमविणार आहेस. २७ त्याला जाऊंदे; ऊमाच्या वेळीं त्याची फार गरज लागणार आहे. २८ तो माझें आर्जव करणार आहे; पण मी त्याचें ऐकणार नाहीं. २९ तो माझ्या मतानें चालणार नाहीं. ३० मला आई ती गोष्ट सांगणार होती. ३१ इतःपर मी ही गोष्ट विसणार नाहीं. ३२ काशी मला आपलें पुस्तक दाखविणार आहे. ३३ तो त्या कादंबरीचें मराठींत भाषांतर मजकरितां करणार आहे.

LESSON XXXVII.

The Defective Verbs.

1 पाहिजे (to be wanted), नको (to be not wanted), आहे (is), and (its negative) नाहीं are used as Principal as well as Auxiliary verbs.

2 पाहिजे and नको hardly undergo any change in conjugation. They always take the agent in the Dative case; as, तिला तें पुस्तक पाहिजे, she wants the book.

3 Present, Past and Future forms of असणें are, however, used after them to make up the tenses, as:—

मला पुस्तक पाहिजे आहे, or नको आहे.	I want, or, I do not want the book.
तिला पुस्तक पाहिजे होतें, or नको होतें.	She wanted, or did not want, the book.
त्यांना पुस्तक पाहिजे असेल, or नको असेल.	They may want, or, may not want, the book.

4 As an Auxiliary, पाहिजे follows the past tense and नको the infinitive of the principal verb and takes the subject in the Dative, Instrumental or Nominative; as, मला or (मीं) तें पुस्तक दिलें पाहिजे,* I must give that book; तूं तें पुस्तक देउं नको,† do not give that book; त्याला or त्यानें गेलें पाहिजे, or तो गेला पाहिजे, he must go.

---

* With the principal verb, the doer follows the rule of that verb also. See Lesson 8 Part II Art. 2 and Lesson 12 Part 11 Art. 1.

† This is mostly used in the 2nd person imperative.

Digitized by Google

5 पाहिजे expresses necessity, while नको denotes no necessity of the action denoted by the principal verb being performed by the doer.

6 They are also joined to the Dative Supine of the principal verb to express the propriety or otherwise respectively; as, त्याला जायाला (जायला) पाहिजे, he should go; त्याला जायाला (जायला) नको, he need not go.

7 As an Auxiliary, नाहीं is used to mark the mere negation of an idea as well as to express the compound tenses of the principal verb; in both cases, the principal verb has the same form; as—

Assertive.	*Negative.*
मी लिहितों. I write. मी लिहित आहें.‡ I am writing.	मी लिहित नाहीं. I do not write; I am not writing.
मी लिहिलें. I wrote. मी लिहिलें आहे ‡ I have written.	मी लिहिलें नाहीं. I did not write; I have not written.
मी लिहिणार आहें.‡ I am going to write; मी लिहिन. I will write.	मी लिहिणार नाहीं. I am not going to write; I will not write.

अपराधी *a.* faulty.
अप्रबुद्ध *a.* dull.
इलाज *m.* a remedy.
उसनाघेणें *v. a.* to borrow.
रान *n.* weed.
करवंद *n.* a blackberry.
कवाड *n.* a gate.
उगाच *ad.* without cause.
उघडणें *v. a.* to open.
उपाशीं *a.* fasting.
गोड *n.* a sweet thing.
गोमांस *n.* beef.
चिंता/असणें *v. n.* to matter.
चाकू *m.* a pen-knife.

---

‡ In colloquial language, this आहे is sometimes retained in the negative sentence with नाहीं, in order to distinguish the compound tense; as, मी लिहीत नाहीं आहे. I am not writing.

Digitized by Google

कुलूप *n.* a padlock.
कैदी *m.* a prisoner.
कोंपरा *m.* a corner.
कांहीं*a.*नाहीं *v. n.* nothing.
चौकट *f.* a frame.
जगविणें *v. a.* to save.
जीव *m.* a life.
ठसा *m.* a print.

1 I am not at fault. 2 He does not want such a dull boy to do that work. 3 Do not make use of that remedy to improve him. 4 Do not punish children without cause. 5 You ought to open the box for him. 6 Rámá may not be fasting during the whole day. 7 The merchants must often borrow money to carry on their business. 8 They are not gathering blackberries for their mother, but for themselves. 9 We were going to open the gate of the garden. 10 The prisoner was going to run away from the hands of the Police. 11 They were, therefore, going to keep him under lock and key. 12 In a corner of the garden, the children will be going to play in the afternoon. 13 My uncle need give him nothing but two Rupees. 14 You must be going to choose the sweet things only but they are not generally wholesome. 15 He did not buy beef; no Hindu will ever eat beef. 16 Just so, I was going to say the same thing. 17 Krishnajipunt must have taken my penknife to mend his pen from the drawer of my table. 18 Well he may have taken; what does it matter? 19 Do not take away the picture from the room, you will break its frame. 20 You must save the life of your fellow-creatures. 21 Are these not the foot-prints of your younger brother? २२ तूं अपराधी असला पाहिजेस. २३ गोविंदराव-जींची मुलगी अप्रबुद्ध नाहीं. २४ त्याच्याबद्दल मी कांहीं इलाज केला नव्हता. २५ डगाच एखाद्याच्या पाठीस लागूं नको. २६ त्यांच्या कारकुनाला राव-साहेबांचीं सर्व पत्रें उघडलीं पाहिजेत. २७ उपाशीं रहाण्याचें त्याला काय कारण असलें पाहिजे. २८ कायगो! हा दागिना तूं उसना घेतला असशील? २९ बहूतकरून या महिन्यामध्यें रानांत पुष्कळ करवंदें पिकूं लागलीं पाहिजेत. ३० त्या बागेचें कवाड तूं किंवा मीच उघडलें पाहिजे असेल? ३१ काशी-रावानें त्याला कुलूप घातलें असलें पाहिजे. ३२ त्या कैद्यांना मोकळें सोडूं नको, त्यांना बेडया घातल्या पाहिजेत. ३३ तुमचा बैल आमच्या बागेच्या कोपऱ्यांत उभा आहे, तो कांहीं खात नाहीं. ३४ तुला माझा चाकू उघां

Digitized by Google

संध्याकाळच्या आंत दिला पाहिजे. ३५ पलीकडच्या दाराची चौकट फार ठेंगणी झाली आहे, ती जरा उंच केली पाहिजे. ३६ प्रत्येकाला आपला जीव पाहिजेच असतो. ३७ तो जगविण्यास कोण यत्न करणार नाहीं बरें! ३८ तुमच्या बोलण्याचा त्याच्या मनावर चांगलाच ठसा उमटला पाहिजे. ३९ गोड गोड म्हणून किती खायचें! त्याला कांहीं तरी बरा असली पाहिजे. ४० तुला गोमांसाची शपथ कोणी कशाकरितां घातली? ४१ या चाकूनें नानाला आतां ही लेखणी केलीच पाहिजे.

LESSON XXXVIII.

डौल *m.* an empty display.
तसबीर *f.* a picture.
नातू *m.* a grandson.
निर्भयपणें *ad.* securely.
पायरी *f.* a step.
प्रेतसंस्कार *m.* funerals.
पेंडसे *m.* a surname.
बाकीचा *a.* remaining.
मिरवणें *v. n.* to parade.
राव *a.* a title of honour affixed to the names of persons, chiefly of soldiers and clerks.
रिकामा *a.* empty.
लावणें *v. a.* to apply.

1 Govind is not making an empty display of his learning. 2 Sadáshiva does not make an empty display of his learning. 3 You must paint a good picture of your mother and keep it in a corner of your room. 4 Her grandsons have not seen her. 5 You must keep that picture securely fastened on the wall of your room. 6 Govindràо must have gone to perform the funerals of his mother. 7 I must prepare my remaining lesson tomorrow. 8 What must be the difference between steps and stairs. 9 He must be parading in his new dress before his companions. 10 Take away the weed from your fields and the crops will flourish. 11 Do not bring empty pots from the well. 12 He must have done so in his childhood. 13 You must apply this rule in your own case also. 14 Kashiràо must make a good soldier. १५ तूं असे उगाच रिकामे डौल मिरवूं नको. १६ ती कोंपऱ्यांतली तसबीर नानाफडणवीसांची असली पाहिजे. १७ आह्मांला पुढच्या सालाकरितां घाल्य

Digitized by Google

विकत घेतलें पाहिजे. १८ आपणाला नातु शिकवायाला नको. १९ तिला निर्भयपणें खोलींत गेलें पाहिजे होतें. २० कोणताही विषय पायरी पायरीनें शिकला पाहिजे. २१ प्रत्येक मुलाला वडिलाचा प्रेतसंस्कार केलाच पाहिजे. २२ उद्यां मला बाकीचा वेळ पेंड्याच्या घरीं घालविला पाहिजे. २३ सज्जनांच्या घरीं पंगतीभेद नसला पाहिजे. २४ लग्नाची वरात तुझाला मिरवलीच पाहिजे. २५ माळ्याच्या मुलींनीं बागेंतील सर्व रान उपटलें असेल. २६ राव ही पदवी विशेषेंकरून मराठ्यांचीच असली पाहिजे. २७ मी तुमच्या घरीं रिकामा खात नाहीं. २८ रिकामें भांडें उचमळलें पाहिजे. २९ त्यानें लहानपणीं असल्या खोड्या केल्या नाहीं. ३० तो लहानपणीं संस्कृत शिकला नाहीं. ३१ तुम्हांला पुढच्या वर्षी नारळीचीं रोपें बागेंत आणखी लाविलीं पाहिजेत. ३२ त्या डोंपरावर तुम्हांला अद्याप औषध लावलें पाहिजे. ३३ तोच नियम याही ठिकाणीं आम्हांस लावला पाहिजे. ३४ येत्या दसऱ्यापासून आमच्या मुलाला आतां शाळेस लावला पाहिजे. ३५ दुःखावर विवा चांगला लागला पाहिजे. ३६ तुझे शब्द त्या वेळीं त्याच्या मनाला फारच लागले असतील. ३७ तुमचा कलमी आंबा यंदा मुळींच लागला नाहीं. ३८ काल आणखी दोन माणसें वरच्या आळीस लागलीं आहेत. ३९ आज आमच्या गवळ्याची म्हैस लागली नाहीं, तिचें कालच वासरूं मेलें. ४० त्याला एकदां काम करूं लागलें पाहिजे, मग तो थांबणार नाहीं.

LESSON XXXIX.

वाटणें *v. n.* to think.	**स्वच्छ** *a.* clean.
वात *f.* a wick.	**संभवनीय** *a.* probable.
वाढविणें *v. a.* to increase.	**समाधान न करणें** *v. a.* to
वारंवार *ad.* often.	**सरळ** *a.* straight. [satisfy.
शब्द *m.* a word.	**संवय** *f.* a habit. [man.
शरम *f.* shame.	**सभ्य गृहस्थ** *m.* a gentle-
शाई *f.* ink. [punish.	**हिंवाळा** *m.* the winter.
शिक्षा *f* **करणें** *v. a.* to	**हुकूम** *m.* an order.

1 You were not then reading. 2 The women in that corner are not working. 3 Those girls are not injuring the plants in your garden. 4 Were they not dancing in the school-hall? 5 Do not keep company with bad people. 6 The husbandman was not tilling the ground for a crop of

Digitized by Google

wheat. 7 It is necessary for the eldest son to attend to the funeral rites in honour of his dead parents; the rest need not take a part in it. 8 They never borrowed such a large sum of money from me before. 9 Bála! come here and sit in this room to study your lessons, and do not leave it for two hours on any account. 10 I have no reason to find fault with your grandson. 11 He is not often idle. 12 You are not, however, satisfied with him. 13 You are not ignorant of his habit of lying. 14 I do not rely upon his words. 15 He does not listen to you. 16 They did find many blackberries in the field. 17 Oh! it does not matter much. 18 We shall not hurt the corn in his field. 19 Besides, the farmer will not see us. 20 The farmer's seeing us or not makes no difference. 21 Is not the farmer himself coming this way? 22 George's story did not seem to him a very probable one. 23 He, however, did not wish to punish the boy. 24 Not only were there no prints of the cow's feet, but the gate was securely fastened by a chain and padlock. 25 I did not steal your corn; I would not do it for the world. 26 The farmer did not let him go. 27 George hung his head and made no answer. 28 She said nothing more that day. 29 Stop! Stop! do not add to your fault. 30 Does not God see you everywhere? 31 I had no courage. 32 Do you not believe me, mother? 33 I am speaking nothing but the truth now. 34 He will not tell a lie even to save his life. 35 He thought it better not to speak to him just then. 36 I will never tell a lie again. 37 There was not a happier family in the village than that of widow Burton. 38 Willy and Catherine did not come home to be idle. 39 Not a weed was to be seen there. 40 In the winter, too, they were not in want of employment. 41 Things in this world do not go on smoothly. 42 Oh Willy! will not Mrs. Benson buy these things? 43 Mrs. Benson had not only bought all his boxes, but had given him an order for some picture frames.

१ वारा वाहत नाहीं. २ हरी त्याच्या घरीं काल गेला नव्हता (नवता). ३ तूं आजपासून आमच्या वराची पायरी चढूं नको. ४ त्यानें माझा अंगरखा

Digitized by Google

फाडला नाहीं, परंतु मळवला तर खरा. ५ त्या वेळीं आमचा कुत्रा भुंकत नव्हता. ६ मला पैसा मिळत नाहीं व खावयास मुलें आठ आहेत. ७ तर मग तीं उपाशीं मरत नाहींत? ८ मी त्याचे पाटीकडे पहात नाहीं. ९ येथें तुला या मुलांशीं भांडायाला (भांडायला) कोणी बोलावलें नाहीं. १० मी बाजारांत पेंडश्यांच्या दुकानीं जाऊं नको का? ११ बाबा! मला एक टोपी पाहिजे; माझी सांडली नाहीं पण फाटली आहे. १२ आमचा गडी कोणाच्या पैशाला हात लावणार नाहीं. १३ आजपर्यंत त्यानें असलें काम कधीं केलें नाहीं. १४ त्यानें दिव्यांत वात घातली नाहीं आणि आहे ती जळत नाहीं. १५ आम्हीं तीं कधीं फळें खाणार नाहीं. १६ तुम्ही तीं आतां खात नव्हतां का? १७ कृष्णाजीपंतांकडून भागवताची पोथी आण जा. १८ आतां ती ते वाचीत नसतील. १९ हिंदू लोक गोमांस खात नाहींत. २० मला कादंबऱ्या वाचणें आवडत नाहीं. २१ चाकरानें अद्याप दुकान उघडलें नाहीं; तूं तें उघडूं नको. २२ तुम्ही आपल्या मित्रांनां कधीं विसरूं नका. २३ ते आतांशा अभ्यास चांगलासा करीत नाहींत. २४ सदाशिवपंत अद्याप पुण्याहून आले नाहींत. २५ त्या कैद्यानें अपराध केला नाहीं. २६ हें पाणी स्वच्छ नाहीं; तूं मला दुसरें आणीत नाहींस काय? २७ माझ्या हाताशीं पैसा नाहीं. २८ लहानपणींच मी आपल्या मुलींचें लग्न करणार नाहीं. २९ तुमचे पाहुणे इतक्यांत जाणार नव्हतेना? आणि (नी) आतां बरे गेले? ३० मी तुझा चाकू घेतला नाहीं. ३१ त्याच्या बायकोला गोड आवडत नाहीं. ३२ माझ्या दवतींत कालपासून शाई नाहीं. ३३ हें चाकर माणसांच्या लक्षांत येत नाहीं. ३४ सर्व मुलें अद्याप आलीं नाहींत. ३५ त्या गरीब बाईला उगाच मारूं नको. ३६ काशीरावाला काम करायला नको. ३७ त्याला त्यावेळीं शाळेंत गेलें पाहिजे. ३८ तुमच्या जिभेला हाड नाहीं, आणि तुमच्या चाकरांस शरम नाहीं. ३९ सभ्य मनुष्यास असले शब्द शोभत नाहींत. ४१ आम्हाला तसले रिकामे डोल भिरवायला नकोत. ४२ मला तें लग्नास जाणें नको, आणि तीं बायकांचीं घाणेरडीं बोलणीं ऐकायाला (आयकायला) नकोत. ४३ आपला मुलगा कांहीं अप्रबुद्ध नाहीं; पण तो अभ्यास करीत नाहीं.

Digitized by Google

Note 1.

Declension of Pronouns.

	मी I.		तूं Thou.	
	Singular.	*Plural.*	*Singular.*	*Plural.*
Nom.	मी	आह्मी.	तूं	तुह्मी.
Acc.	मी	आह्मी.	तूं	तुह्मी.
Instr.	म्यां or मीं मजशीं	आह्मीं. आह्मांशीं.	त्यां or तूं तुजशीं	तुह्मीं. तुह्मांशीं.
Dat.	मला मजला	आह्मांला-स.	तुला तुजला	तुह्मांला-स.
Abl.	मजहून	आह्मांहून.	तुजहून	तुह्मांहून.
Gen.	माझा *m.* माझी *f.* माझें *n.*	आमचा *m.* आमची *f.* आमचें *n.*	तुझा *m.* तुझी *f.* तुझें *n.*	तुमचा *m.* तुमची *f.* तुमचें *n.*
Loc.	माझ्यांत	आह्मांत. आमच्यांत.	तुझ्यांत.	तुह्मांत. तुमच्यांत.

तो He, ती She, तें It.

	Singular.			*Plural.*		
	m.	*f.*	*n.*	*m.*	*f.*	*n.*
Nom.	तो	ती	तें.	ते	त्या	तीं.
Acc.	तो	ती	तें.	ते	त्या	तीं.
Instr.	त्यानें-नें त्यांशीं त्याजशीं	तिनें-णें तिशीं तिजशीं	त्यानें-नें. त्यांशीं. त्याजशीं.	त्यांनीं-नीं, त्यांशीं त्यांजशीं	the same as masculine.	
Dat.	त्याला त्याजला त्यास	तिला तिजला तिस	त्याला. त्याजला. त्यास.	त्यांला, त्यांजला, त्यांस. त्यांना.		
Abl.	त्याहून त्याजहून	तिहून तिजहून	त्याहून त्याजहून.	त्यांहून त्यांजहून.		
Gen.	त्याचा *m.* त्याची *f.* त्याचें *n.*	तिचा *m.* तिची *f.* तिचें *n.*	त्याचा *m.* त्याची *f.* त्याचें *n.*	त्यांचा *m.* त्यांची *f.* त्यांचें *n.*		
Loc.	त्यांत त्याच्यांत	तींत तिच्यांत	त्यांत. त्याच्यांत.	त्यांत त्यांच्यांत.		

Digitized by Google

जो *m.* who, जी *f.* who, जें *n.* who.

	Singular.			*Plural.*			
	m.	*f.*	*n.*		*m.*	*f.*	*n.*
Nom.	जो	जी	जें.	Nom.	जे *m.*	ज्या *f.*	जीं *n.*
Acc.	जो	जी	जें.	Acc.	„	„	„
Instr.	ज्यानें-यें / ज्यानीं	जिनें-यें / जिणी	ज्यानें-यें. / ज्यानीं.	Instr.	ज्यांनीं णीं	The same as [masculine.	
Dat.	ज्याला / ज्यास	जिला / जिस	ज्याला. / ज्यास.	Dat.	ज्यांला / ज्यांस.		
Abl.	ज्याहून	जिहून	ज्याहून.	Abl.	यांहून		
Gen.	ज्याचा *m.* / ज्याची *f.* / ज्याचें *n.*	जिचा *m.* / जिची *f.* / जिचें *n.*	ज्याचा *m.* / ज्याची *f.* / ज्याचें *n.*	Gen.	ज्यांचा *m.* / ज्यांची *f.* / ज्यांचें *n.*		
Loc.	ज्यांत	जींत	ज्यांत.	Loc.	ज्यांत.		

हा *m.* this, ही *f.* this, हें *n.* this.

	Singular.			*Plural.*			
					m.	*f.*	*n.*
Nom.	हा *m.*	ही *f.*	हें *n.*	Nom.	हे	ह्या	हीं.
Acc.	„	„	„	Acc.	„	„	„
Instr.	ह्यानें-यें / ह्यांनीं	हिनें-यें / हिणी	ह्यानें-यें. / ह्यांनीं.	Instr.	ह्यांनीं-णीं / ह्यांणी.	The same as [maculine.	
Dat.	ह्याला / ह्याजला, / ह्यास	हिला / हिजला, / हीस	ह्याला, / ह्याजला, / ह्यास	Dat.	ह्यांला / ह्यांजला, / ह्यांस		
Abl.	ह्याहून / ह्याजहून	हिहून / हिजहून	ह्याहून / ह्याजहून	Abl.	ह्यांहून, / ह्यांजहून		
Gen.	ह्याचा *m.* / ह्याची *f.* / ह्याचें *n.*	हिचा *m.* / हिची *f.* / हिचें *n.*	ह्याचा *m.* / ह्याची *f.* / ह्याचें *n.*	Gen.	ह्यांचा *m.* / ह्यांची *f.* / ह्यांचें *m.*		
Loc.	ह्यांत	हींत	ह्यांत.	Loc.	ह्यांत	„	„

Under inflexional changes हा and हें are often changed to वा, as, वानें or ह्यानें, and ही to इ, as, इनें or हिनें.

Digitized by Google

कोण ? who?			काय ? what?		
	Sing.	*Pl.*		*Sing.*	*Pl.*
Nom. & Acc.	कोण	कोण.	Nom. & Acc.	काय	काय
Instr.	कोणी / कोणाशी	कोणीं / कोणांशीं.	Instr.	कशानें / कशाशीं	कशांनीं. / कशांशीं.
Dat.	कोणाला-स-कोणांला.		Dat.	कशाला-स	कशांला-स.

कोणता which one.

Singular.	*Plural.*
Nom.&Acc. कोणता*m.* कोणती*f* कोणतें *n.* [शीं *f.* कोणत्यानें *n.*	कोणते *m.* कोणत्या *f.* कोणतीं *n.* कोणत्यांनीं-शीं The same as
Instr. कोणत्यानें-शीं*m.* कोणतीनें-	masculine.

Note 2.

TABLE OF CASE TERMINATIONS AND POSTPOSITIONS

The Nominative and Accusative cases have no terminanations or postpositions.

Singular.	*Plural.*	*Postpositions.*
Instr. नें, शीं by, with	नीं, शीं=with, against.	कडून, करून, करवीं, अवळून हारें.
Dative स, ला to	स. ला, ना.	पाशीं, अवळ, प्रत to, करितां, साठीं, अर्थ, स्तव for.
Ablative ऊन from हून from or than	The same as [singular.	पासून, अवळून from, पेक्षां, परीस, than.
Genitive चा*m.* ची*f.* चें *n.* of	The same as [singular.	None.
Locative ईं, यां in	The same as [singular.	आंत, मध्यें in, विषयीं, संबंधी about.
Vocative, the crude-form.		अरे, रे, हे, अजी, अगा, गा*m.n.O*; अगे, गे अगो, अजी *f.O.* *Singular.* अहो, अजी*m. f. n. O.* Plural.

Digitized by Google

NOUNS DECLINED.

MASCULINE.

वाघ A tiger.

	Singular.	*Plural.*
Nom.	वाघ.	वाघ.
Acc.	वाघ,	वाघ.
Instr	वाघानें-शीं.	वाघांनीं-शीं.
Dat.	वाघास-ला.	वाघांस-ला-ना.
Abl.	वाघाहून.	वाघांहून.

	Singular.	*Plural.*
Gen.	वाघाचा*m.*	वाघांचा*m.*
	ची*f.* चें*n.*	ची*f.* चें*n.*
Loc.	वाघांत.	वाघांत.
Voc.	वाघा.	वाघांनों.

घोडा A horse.

	Singular.	*Plural.*
Nom.	घोडा	घोडे.
Instr.	घोड्यानें-शीं.	घोड्यांनीं-शीं.
Voc.	घोड्या.	घोड्यांनो.

साळी A weaver.

	Singular.	*Plural.*
Nom.	साळी.	साळी.
Instr.	साळ्यानें-शीं.	साळ्यांनीं-शीं.
Voc.	साळ्या.	साळ्यांनों.

नारू Guineaworm.

	Singular.	*Plural.*
Nom.	नारू.	नारू.
Instr.	नारूनें-शीं. नारवानें-शीं.	नारूंनीं-शीं. नारवांनीं-शीं.
Voc.	नारू, नारवा.	नारूंनों, नारवांनों.

टाहो Cry of certain birds.

	Singular.	*Plural.*
Nom.	टाहो.	टाहो.
Instr.	टाहोनें-शीं.	टाहोंनीं-शीं.
Voc.	टाहो.	टाहोंनों.

Feminine.

संगत Society.

	Singular.	*Plural.*
Nom.	संगत.	संगती.
Instr,	संगतीनें-शीं.	संगतींनीं-शीं
Voc.	संगती	संगतीनों.

लाट A wave.

	Singular.	*Plural.*
Nom.	लाट.	लाटा.
Instr.	लाटेनें-शीं	लाटांनीं शीं.
Voc.	लाटे.	लाटांनों.

माता Mother.

	Singular.	*Plural.*
Nom.	माता.	माता.
Instr.	मातेनें-शीं.	मातांनीं-शीं.
Voc.	माते.	मातांनों.

नदी A river.

	Singular.	*Plural.*
Nom.	नदी.	नद्या.
Instr.	नदीनें-शीं.	नद्यांनीं-शीं.
Voc.	नदी.	नद्यानों.

Digitized by Google

बायको A woman.

	Singular.	*Plural.*
Nom.	बायको	बायका.
Instr.	बायकोनें-शीं.	बायकांनीं-शीं.
Voc.	बायको,	बायकांनों.

जळू Leech.

	Singular.	*Plural.*
Nom.	जळू.	जळवा.
Instr.	जळवेनें-शीं. / जळूनें-शीं.	जळवांनीं-शीं.
Voc.	जळवे, जळू.	जळवांनों.

काईल A boiler.

	Sing.	*Plural.*
Nom.	काईल.	कायली.
Instr.	कायलीनें-शीं.	कायलींनीं-शीं.
Voc.	कायली.	कायलींनों.

बी A seed.

	Sing.	*Plural.*
Nom.	बी.	बिया.
Instr.	बियेनें-शीं.	बियांनीं-शीं.
Voc.	बिये.	बियांनों.

Neuter.

फूल A flower.

	Sing.	*Plural.*
Nom.	फूल.	फुलें.
Instr.	फुलानें-शीं.	फुलांनीं-शीं.
Voc.	फुला.	फुलांनों.

मोतीं Pearl.

	Sing.	*Plural.*
Nom.	मोतीं.	मोत्यें.
Instr.	मोत्यानें-शीं.	मोत्यांनीं.
Voc.	मोत्या.	मोत्यांनों.

भसूं A tear.

	Sing.	*Plural.*
Nom.	भसूं	भस्वें
Instr.	भस्वानें-शीं.	भस्वांनीं-शीं.
Voc.	भस्वा.	भस्वांनों.

गुरूं A cattle.

	Sing.	*Plural.*
Nom.	गुरूं.	गुरें.
Instr.	गुरानें-शीं.	गुरांनीं-शीं.
Voc.	गुरा.	गुरांनों.

भांडें A pot.

	Sing.	*Plural.*
Nom.	भांडें	भांडीं.
Instr.	भांड्यानें-शीं	भांड्यांनीं-शीं.
Voc.	भांड्या.	भांड्यांनों.

कऊल A tile.

	Sing.	*Plural.*
Nom.	कऊल.	कवलें.
Instr.	कवलानें-शीं.	कवलांनीं-शीं.
Voc.	कवला.	कवलांनों.

Digitized by Google

Note 3.

There are about 290 feminine nouns ending in अ that are declined like लाट and the rest like संगत (*vide* Note 2). Of the former class, the following are of frequent occurrence in the language :—

अटक Impediment.
अवस The day of new moon.
आत Father's sister.
आंब A particular acid.
ईंट A brick.
ईद Any Mahomedan festival.
उणीव Deficiency.
ऊब Heat of closeness.
कड Edge.
कणीक Wheaten flour.
कंबर / कमर } The waist.
करप Victuals burned in dressing.
कांच Glass.
काव A red earth.
कुमक* Assistance.
कुळीक A violent vomiting and purging.
कैद Imprisonment.
खरूज* The itch.
खाट A sleeping cot.
खारीक The fruit of the date tree.
खूण An indication.
खेप A journey to and from, a trip.
गंजीफ A single card of a pack.
गप Common report, news.
गरज Need, want.
गुंज A small plant bearing a red and black berry.
चिंच The tamarind tree, its fruit.
चीज A thing, a fine thing.
चीप A slab of stone, a chip.
चीर A crack, slit, rent.
चुणूक Sample, smack.
जांग } The thigh.
जांघ } The groin.
जीभ The tongue.
झडप A stoop, swoop, bound.
झीज Waste, wear, rubbage.
झोप-झोंप Sleep.
टांग A low term for the leg.
टीक A cluster of pearls or diamonds.
टीच A span measured by the thumb and forefinger.
टीप Taking a number in order to tax. A manner of stitching.
डांक A disposition along a road to convey the post or travellers.
डांग A whole plantain-leaf. A crook of a bamboo.
ढेंग A stride.
तजवीज* Investigating, prudence.
तरफ Side, a lever.
तलफ An ill habit.
तवसाळ A kind of rice.
तहान Thirst.
तसीम A share.
ताज A bamboo-pole.
तान A tune.
तान्ह Thirst.
तांब Rust of iron.
तार A wire.

Digitized by Google

तारीख A day of the month; date.
तालीम Instruction.
तिडीक A sharp and shooting pain.
तीट* A mark made with soot on the forehead of children.
तेरीज The grand total.
तोफ A great gun.
दाढ A molar tooth.
दुरव A kind of grass, sacred to Ganapati.
नजर Sight, a present.
नणंद A sister of one's husband.
नथ A nose-jewel.
नाव A boat.
नीज Sleep.
पचाज Supercilious airs and ways.
पश्चिम The west.
पहांट The period of six घटिका before sunrise.
पाच An emerald.
पुनव The day of full moon.
पूर्व The East.
पेठ An emporium.
पैज A bet, wager.
फुंक A quick blast with the mouth.
फौज An army of troops.
बाग A garden, a band.
बाज A bedstead.
बीज The second day of the waxing moon.
बात Idle talk, empty speech.
बोंब The cry uttered by bellowing and at the same time beating the mouth with the hand.
भांग Hemp, Cannabis sativa.
भाष A promise.
भिक्षाळ The begging of alms by a young Brahmin during the ceremony of his investiture with the sacred thread.
भीक Alms.
भीड Respect, regard.
भुज The whole arm.
भूक Hunger.
भोवंड, भोवळ Giddiness.
मसक A leathern water-bag carried under arm.
मसूर A sort of pulse.
मात A term at chess, checkmate, exploit.
मान The neck.
माव A scar.
माळ A garland, a rosary.
मेंग Slough of a snake.
मोट A load, the bucket of a bullock draw-well.
मोहोर (properly मोहर) A gold coin, mohur; blossom.
मोहीम A military expedition, a compaign.
मौज A play, a diversion.
रकम An item an article.
रयत A subject.
राख Ashes, a kept woman.
रांग A rank, a row.
रांड A widow always with a contemptuous implication; a courtesan.
रीघ Entrance by force.
रेघ A line.
रेंव Fine gravel or sand.
लव The hair of the body, down.

Digitized by Google

लवंग A clove, its tree.
लाख Sealing wax, lac.
लांच A bribe.
लाज Shame, modesty.
लाट A wave.
लात A kick.
लांव A hideous and hateful woman.
लाळ Saliva, spittle.
लीख A nit.
वस्त A trinket.
वहाण A sandal.
वाट A road, a path, a way.
वाफ Vapour, steam.
वांबळ* Dull weather.
वांव A fathom. [Europe.
विलायत A foreign country, esp.
वीज Lightning.
वीट A brick.
वेंग Embrace.
वेण A throe.
वेळ Time, space of time.
भाक-ख A pot-herb.
शाल* A shawl. [ment.
शाळ A house or an apart-
शिंक A sneeze.
शिलक* Balance in hand.
शीव A boundary.
शीर A vein, an artery.
शेज A bed or bedding.
शेंद An empty cocoanut-shell.
शेंप A tail.
शेंस The spot or stripe of दही and कुंकूं mixed and daubed on the forehead.
सकाळ Early morning.
सडक A rope, a cord. A made road.
सदर (Eminent) the highest court of law.
समीध A stick, a span in length of pure trees to kindle sacred fire.
सहाण A grindstone, a levigating slab.
साखर Sugar.
सांज The evening.
सांड A female camel.
साण A grindstone.
सांव A muscle or sinew.
सींव A boundary, a border, a limit.
सुज Swelling.
सून A daughter-in-law.
सोंड Trunk of an elephant.
हांक A call, a loud cry after.
हांव Vehement, earnest desire.

N. B.—The words in the list marked with an asterisk are declined both ways.

Digitized by Google

Note 4.

The numbers are thus written and pronounced.

1	१ एक.	35	३५ पस्तीस.	71	७१ एकाहत्तर.
2	२ दोन.	36	३६ छत्तीस.	72	७२ बाहत्तर.
3	३ तीन.	37	३७ सदतीस.	73	७३ त्र्याहत्तर.
4	४ चार.	38	३८ अडतीस.	74	७४ चौऱ्याहत्तर.
5	५ पांच.	39	३९ एकुणचा०	75	७५ पंच्याहत्तर.
6	६ सहा.	40	४० चाळीस.	76	७६ शाहत्तर.
7	७ सात.	41	४१ एकेचाळीस	77	७७ सत्याहत्तर.
8	८ आठ.	42	४२ बेचाळीस.	78	७८ अठ्याहत्तर.
9	९ नऊ.	43	४३ त्रेचाळीस.	79	७९ एकुणऐंशी.
10	१० दहा.	44	४४ चव्वेचा०	80	८० ऐंशी.
11	११ अकरा.	45	४५ पंचेचाळीस	81	८१ एक्यायशी.
12	१२ बारा.	46	४६ शेचाळीस.	82	८२ ब्यायशी.
13	१३ तेरा.	47	४७ सत्तेचा०	83	८३ त्र्यायशी.
14	१४ चवदा.	48	४८ अठ्ठेचा०	84	८४ चौऱ्यायशी.
15	१५ पंधरा.	49	४९ एकुणप०	85	८५ पंचायशी.
16	१६ सोळा.	50	५० पन्नास.	86	८६ शायशी.
17	१७ सतरा.	51	५१ एकावन्न.	87	८७ सत्यायशी.
18	१८ अठरा.	52	५२ बावन्न.	88	८८ अठ्यायशी.
19	१९ एकुणीस.	53	५३ त्रेपन्न.	89	८९ एकुणनव्वद.
20	२० वीस.	54	५४ चौपन्न.	90	९० नव्वद.
21	२१ एकवीस.	55	५५ पंचावन्न.	91	९१ एक्याण्णव.
22	२२ बावीस, बेवीस.	56	५६ छपन्न.	92	९२ ब्याण्णव.
23	२३ तेवीस.	57	५७ सत्तावन्न.	93	९३ त्र्याण्णव.
24	२४ चोवीस.	58	५८ अठ्ठावन्न.	94	९४ चौऱ्याण्णव.
25	२५ पंचवीस.	59	५९ एकुणसाठ.	95	९५ पंचाण्णव.
26	२६ सवीस.	60	६० साठ.	96	९६ शाण्णव.
27	२७ सत्तावीस.	61	६१ एकसष्ट.	97	९७ सत्याण्णव.
28	२८ अठ्ठावीस.	62	६२ बासष्ट.	98	९८ अठ्याण्णव.
29	२९ एकुणतीस.	63	६३ त्रेसष्ट.	99	९९ नव्याण्णव.
30	३० तीस.	64	६४ चौसष्ट.	100	१०० शंभर.
31	३१ एकतीस.	65	६५ पांसष्ट.	101	१०१ एकशें एक.
32	३२ बत्तीस.	66	६६ सासष्ट.	102	१०२ एकशें दोन.
33	३३ तंतीस. तेहतीस.	67	६७ सदसष्ट.	200	२०० दोनशें.
34	३४ चवतीस, चौतीस.	68	६८ अडसष्ट.	300	३०० तीनशें.
		69	६९ एकुणहत्तर.	1,000	१,००० हजार.
		70	७० सत्तर.		

10,000 १०००० दहा हजार. 10,00,000 १०००००० दहा लाख.

1,00,000 १.०००० लाख. 1,00,00,000 १.०००००० कोटी.

Digitized by Google

Fractions.

$\frac{1}{4}$	·।· पाव.	$2\frac{3}{4}$	२॥। पावणेतीन.	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$ एकद्वितीयांश.
$\frac{1}{2}$	·॥· अर्धा.	$3\frac{1}{4}$	३। सवातीन.	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$ एकतृतीयांश.
$\frac{3}{4}$	·।॥· पाऊण.	$3\frac{1}{2}$	३॥ साडेतीन.	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$ एकचतुर्थांश.
$1\frac{1}{4}$	१। सव्वा.	$3\frac{3}{4}$	३॥। पावणेचार.	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{5}$ एकपंचमांश.
$1\frac{1}{2}$	१॥ दीड.	$4\frac{1}{4}$	४। सवाचार.	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$ एकषष्ठांश.
$1\frac{3}{4}$	१॥। पावणेदोन.	$4\frac{1}{2}$	४॥ साडेचार.	$\frac{1}{7}$	$\frac{1}{7}$ एकसप्तमांश.
$2\frac{1}{4}$	२। सवादोन.	$4\frac{3}{4}$	४॥। पावणेपांच.	$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{8}$ एकअष्टमांश.
$2\frac{1}{2}$	२॥ अडीच.			$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{10}$ एकदशांश.

These numerals generally take आ in the crude form, but दोन, तीन and चार are changed to दोहों, तिहीं and चोहों, and when they refer to persons they assume दोघे, तिघे, चौघे for masculine, -घी for feminine, -घे for neuter.

Note 5.

INDICATIVE MOOD.

Intransitive Verb.

बसणें, to sit.

Present Tense.

	Sing.		*Plural.*	
1.	मी बसतों *m.* मी बसत्यें *f.* मी बसतें *n.*	I sit	आह्मी बसतों. *m.f.n.*	We sit.
2.	तू बसतोस *m.* तू बसत्येस *f.* तू बसतेंस *n.*	Thou sittest.	तुह्मी बसतां. *m.f.n.*	You sit.
3.	तो बसतो *m.* ती बसत्ये *f.* तें बसतें *n.*	He, she, it sits.	ते बसतात *m.* त्या बसतात *f.* तीं बसतात *n.*	They sit.

Past Tense.

	Sing.		*Plural.*	
1.	मी बसलों *m.* मी बसल्यें *f.* मी बसलें *n.*	I sat.	आह्मीं बसल्यें. *m.f.n.*	We sat.

Digitized by Google

	Sing.		*Plural.*	
2.	तू बसलास *m.* तू बसलीस *f.* तू बसलेंस *n.*	Thou sattest.	तुह्मी बसलां or बसलेत *m.f.n.*	You sat.
3.	तो बसला *m.* ती बसली *f.* तें बसलें *n.*	He, she, it, sat.	ते बसले *m.* त्या बसल्या *f.* तीं बसलीं *n.*	They sat.

Future Tense.

	Sing.		*Plural.*	
1.	मी बसेन *m. f. n.*	I shall sit.	आह्मी बसूं *m.f.n.*	We shall sit.
2.	तू बसशील *m.f.n.*	Thou wilt sit.	तुह्मी बसाल *m.f.n.*	You will sit.
3.	तो *m.* ती *f.* तें *n.* बसेल	He, she, it, will sit.	ते *m.* त्या *f.* तीं *n.* बसतील	They will sit.

Habitual Past.

Sing.	*Plural.*
1. मी बसें *m. f. n.* I used to sit.	आह्मी बसूं *m. f. n.* We used to sit.
2. तू बसस *m.f.n.* Thou usedest [to sit.	तुह्मी बसा *m. f. n.* You used [to sit.
3. तो *m.* ती *f.* तें *n.* बसे He, she, it, used to sit.	ते *m.* त्या *f.* तीं *n.* बसत They used to sit.

Present Imperfect Tense.

	Sing.		*Plural.*
1.	मी बसत बसतों आहें *m.* मी बसत बसत्यें आहें *f.* मी बसत बसतें आहें *n.*	I am in the act of sitting.	आह्मी बसत बसतों आहों *m. f. n.* We are in the act of sitting.
2.	तू बसत बसतो आहेस *m.* तू बसत बसत्ये आहेस *f.* तू बसत बसतें आहेस *n.*	Thou art in the act of sitting.	तुह्मी बसत बसतां आहां *m. f. n.* You are in the act of sitting.
3.	तो बसत बसतो आहे *m.* ती बसत बसत्ये आहे *f.* तें बसत बसतें आहे *n.*	He, she, it, is in the act of sitting.	ते बसत बसतात आहेत *m.* त्या बसत बसतात आहेत *f.* तीं बसत बसतात आहेत *n.* (बसतील). They are in the act of sitting.

Digitized by Google

Past Imperfect Tense.

	Sing.		*Plural.*	
1.	मी बसत होतों *m.* मी बसत होत्यें *f.* मी बसत होतें *n.*	I was in the act of sitting.	आह्मी बसत होतों *m. f. n.*	We were in the act of sitting.
2.	तू बसत होतास *m.* तू बसत होतीस *f.* तू बसत होतेस *n.*	Thou wast in the act ot sitting.	तुह्मी बसत होतां *m. f. n.*	You were in the act of sitting.
3.	तो बसत होता *m.* ती बसत होती *f.* तें बसत होतें *n.*	He, she, it was in the act of sitting.	ते बसत होते *m.* त्या बसत होत्या *f.* तीं बसत होतीं *n.*	They were in the act of sitting

Future Imperfect Tense.

Sing.	*Plural.*
1. मी बसत असेन *m. f. n.* I shall be sitting.	आह्मी बसत असूं. *m. f. n.* We shall be sitting.
2. तूं बसत असशील *m. f. n.* Thou wilt be sitting.	तुह्मी बसत असाल. *m. f. n.* You will be sitting.
3. तो *m.* ती *f.* तें *n.* बसत असेल. He, she, it, will be sitting.	ते, *m.* त्या, *f.* तीं *n.* बसत असतील. They will be sitting.

Presnt Perfect Tense,

	Sing.		*Plural.*	
1.	मी बसलों आहें *m.* मी बसल्यें आहें *f.* मी बसलें आहें *n.*	I have sat.	आह्मी बसलों आहों *m. f. n.*	We have sat.
2.	तू बसला आहेस *m.* तू बसली आहेस *f.* तू बसलें आहेस *n.*	Thou hast sat.	तुह्मी बसलां आहां *m. f. n.*	You have sat.
3.	तो बसला आहे *m.* ती बसली आहे *f.* तें बसलें आहे *n.*	He, she, it, has sat.	ते बसले आहेत *m.* त्या बसल्या आहेत *f.* तीं बसलीं आहेत *n.*	They have sat.

Pluperfect Tense.

	Sing.		*Plural.*	
1.	मी बसलों होतों *m.* मी बसल्यें होतें or होत्यें *f.* मी बसलें होतें *n.*	I had sat.	आह्मी बसलों होतों *m. f. n.*	We had sat.

Digitized by Google

	Sing.		*Plural.*	
2.	तू बसला होतास *m.* तू बसली होतीस *f.* तू बसलें होतेंस *n.*	Thou hadst sat.	तुह्मी बसलां होता तुह्मी बसले होतेत *m. f. n.*	You had sat.
3.	तो बसला होता *m.* ती बसली होती *f.* तें बसलें होतें *n.*	He she, it had sat.	ते बसले होते *m.* त्या बसल्या होत्या *f.* तीं बसलीं होतीं *n.*	They had sat.

Future Perfect Tense.

	Sing.		*Plural.*	
1.	मी बसलों *m.* मी बसल्यें *f.* मी बसलें *n.*	असेन, I shall have sat.	आह्मी बसलों असूं *m. f. n.*	We shall have sat.
2.	तू बसला *m.* तू बसली *f.* तू बसलें *n.*	असशील Thou wilt have sat.	तुह्मी बसलां बसले असाल *m. f. n.*	You will have sat.
3.	तो बसला *m.* ती बसली *f.* तें बसलें *n.*	असेल He, she, it, will have sat.	ते बसले *m.* त्या बसल्या *f.* तीं बसलीं *n.*	असतील They will have sat.

Present Prospective Tense.

	Sing.	*Plural.*
1.	मी बसणार आहें *m. f. n.* I am going to sit.	आह्मी बसणार आहों *m. f. n.* We are going to sit.
2.	तू बसणार आहेस *m. f. n.* Thou art going to sit.	तुह्मी बसणार आहां *m. f. n.* You are going to sit.
3.	तो *m.* ती *f.* तें *n.* बसणार आहे. He, she, it, is going to sit.	ते *m.* त्या *f.* तीं *n.* बसणार आहेत They are going to sit.

Past Prospective Tense.

	Sing.		*Plural.*	
1.	मी बसणार होतों *m.* मी बसणार होत्यें *f.* मी बसणार होतें *n.*	I was going to sit.	आह्मी बसणार होतों *m. f. n.*	We were going to sit.
2.	तू बसणार होतास *m.* तू बसणार होतीस *f.* तू बसणार होतेंस *n.*	Thou wast going to sit.	तुह्मी बसणार होतां *m. f. n.*	You were going to sit.
3.	तो बसणार होता *m.* ती बसणार होती *f.* तें बसणार होतें *n.*	He, she, it, was going to sit.	ते बसणार होते *m.* त्या बसणार होत्या *f.* तीं बसणार होतीं *n.*	They were going to sit.

Digitized by Google

Future Prospective Tense.

	Sing.	*Plural.*
1.	मी बसणार असेन *m. f. n.* I may be going to sit.	आह्मी बसणार असूं *m. f. n.* We may be going to sit.
2.	तू बसणार असशील *m. f. n.* Thou mayest be going to sit.	तुह्मी बसणार असाल *m. f. n.* You may be going to sit.
3.	तो *m.* ती *f.* तें *n.* बसणार असेल He, she, it, may be going to sit.	ते *m.* त्या *f.* तीं *n.* बसणार असतील They may be going to sit.

INDICATIVE MOOD.

TRANSITIVE VERB.

कापणें, to cut.

Present Tense.

	Sing.		*Plural.*	
1.	मी कापतों *m.* मी कापत्यें *f.* मी कापतें *n.*	I cut.	आह्मी कापतों *m. f. n.* We cut.	
2.	तू कापतोस *m.* तू कापत्येस *f.* तू कापतेस *n.*	Thou cuttest.	तुह्मी कापतां *m. f. n.* You cut.	
3.	तो कापतो *m.* ती कापत्यें *f.* तें कापतें *n.*	He, she, it, cuts.	ते कापतात *m.* त्या कापतात *f.* तीं कापतात *n.*	They cut.

Past Tense.

	Sing.				
1. मी त्यां 2. तूं त्वां* 3. त्यानें *m. n.* तिनें *f.*		*m.*	*f.*	*n.*	I, thou, he, she, it.
	Sing. †	कापला.	कापली.	कापलें.	
Plu. 1. आह्मीं. 2. तुह्मीं. 3. त्यांनीं.	*Plu.*	कापले	कापल्या.	कापलीं.	We, you, they.

cut.

* In the past, 2nd person singular optionally takes स.

† In the present, past and future tenses, प before a long syllable is optionally changed to पि.

Digitized by Google

Future Tense.

	Singular.	*Plural.*
1.	मी कापीन *m. f. n.* I shall cut.	आह्मी कापूं. *m. f. n.* We shall cut.
2.	तू कापशील *m. f. n.* Thou wilt cut.	तुह्मी कापाल *m. f. n.* You will cut.
3.	तो *m.* / ती *f.* / तें *n.* कापील. He, she, it, will cut.	ते *m.* / त्या *f.* / तीं *n.* कापतील. They will cut.

Habitual Past Tense.

	Singular.	*Plural.*
1.	मी कापीं *m. f. n.* I used to cut.	आह्मी कापूं *m. f. n.* We used to cut.
2.	तू कापीस *m. f. n.* Thou usedest to cut.	तुह्मी कापा *m. f. n.* You used to cut.
3.	तो *m.* ती *f.* तें *n.* कापी He, she it, used to cut.	ते *m.* त्या *f.* तीं *n.* कापीत They used to cut.

Present Imperfect Tense.

	Singular.	*Plural.*
1.	मी कापीत-कापतों आहें *m.* / मी कापीत-कापत्यें आहें *f.* / मी कापीत-कापतें आहें *n.* I am cutting.	आह्मी कापीत-कापतों आहों *m. f. n.* We are cutting.
2.	तू कापीत-कापतो आहेस *m.* / तू कापीत-कापत्ये आहेस *f.* / तू कापीत-कापतें आहेस *n.* Thou art cutting.	तुह्मी कापीत-कापतां आहां *m. f. n.* You are cutting.
3.	तो कापीत-कापतो आहे *m.* / ती कापीत-कापत्ये आहे *f.* / तें कापीत-कापतें आहे *n.* He, she, it, is cutting.	ते कापीत-कापतात आहेत *m.* / त्या कापीत-कापतात आहेत *f.* / तीं कापीत-कापतात आहेत *n.* They are cutting.

Digitized by Google

Past Imperfect Tense.

	Singalar.		*Plural.*
1.	मी कापीत होतों *m.* मी कापीत होत्यें *f.* मी कापीत होतें *n.*	I was cutting.	आह्मी कापीत होतों *m. f. n.* We were cutting.
2.	तू कापीत होतास *m.* तू कापीत होतीस *f.* तू कापीत होतेंस *n.*	Thou wast cutting.	तुह्मी कापीत होतां *m. f. n.* You were cutting.
3.	तो कापीत होता *m.* ती कापीत होती *f.* तें कापीत होतें *n.*	He, she, it, was cutting.	ते कापीत होते *m.* त्या कापीत होत्या *f.* तीं कापीत होतीं *n.* They were cutting.

Future Imperfect Tense.

1. मी कापीत असेन *m. f. n.* I shall be cutting. — आह्मी कापीत असूं *m. f. n.* We shall be cutting.
2. तू कापीत असशील *m. f. n.* Thou wilt be cutting. — तुह्मी कापीत असाल *m. f. n.* You will be cutting.
3. तो *m.* ती *f.* तें *n.* कापीत असेल He, she, it, will be cutting. — ते *m.* त्या *f.* तीं *n.* कापीत असतील They will be cutting.

Present Perfect Tense.

		m.	*f.*	*n.*
1.	मीं त्यां *Sing.* तूं त्वां *Sing.*	*Sing.* कापला आहे.	कापली आहे.	कापलें आहे.
2.	त्यानें *m. n. Sing.* तिनें *f. Sing.*			
3.	आह्मीं. *Plu.* तुह्मीं. *Plu.* त्यांनीं *m. f. n. Plu.*	*Plu.* कापले आहेत	कापल्या आहेत.	कापलीं आहेत.

Pluperfect Tense.

		m.	*f.*	*n.*
1.	मीं, त्यां *Sing.* तूं, त्वां *Sing.*	*Sing.* कापला होता.	कापली होती.	कापलें होतें.
2.	त्यानें *m. n. Sing.* तिनें *f. Sing.*			
3.	आह्मीं *Plu.* तुह्मीं *Plu.* त्यांनीं *m. f. n. Plu.*	*Plu.* कापले होते.	कापल्या होत्या.	कापलीं होतीं.

Digitized by Google

Future Perfect Tense.

Sing.		*Sing.*
1. मीं,	म्यां *m.f.n.*	कापला असेल *m.*
2. तूं,	त्यां *m.f.n.*	कापली असेल *f.*
3.	त्यानें *m. n.* / तिनें *f.*	कापलें असेल *n.*
Plural.		*Plural.*
1. आह्मीं *m. f. n.*		कापले असतील *m.*
2. तुह्मीं *m. f. n.*		कापल्या असतील *f.*
3. त्यांनीं *m. f. n.*		कापलीं असतील *n.*

Prospective.

Present Tense.

Sing.	*Plural.*
1. मी कापणार आहें *m.f. n.* I am going to cut.	आह्मी कापणार आहों *m. f. n.* We are going to cut.
2. तू कापणार आहेस *m. f.n.* Thou art going to cut.	तुह्मी कापणार आहां *m. f. n.* You are going to cut.
3. तो *m.* ती *f.* तें *n.* कापणार आहे He, she, it, is going to cut.	ते, *m.* त्या, *f.* तीं, *n.* कापणार आहेत. They are going to cut.

Past Tense.

Singular.		*Plural.*	
1.	मी कापणार होतों *m.* / मी कापणार होत्यें *f.* / मी कापणार होतें *n.* — I was going to cut.	आह्मी कापणार होतों *m. f. n.*	We were going to cut.
2.	तू कापणार होतास *m.* / तू कापणार होतीस *f.* / तू कापणार होतेंस *n.* — Thou wast going to cut.	तुह्मी कापणार होतां *m. f. n.*	You were going to cut.
3.	तो कापणार होता *m.* / ती कापणार होती *f.* / तें कापणार होतें *n.* — He, she, it was going to cut.	ते कापणार होते *m.* / त्या कापणार होत्या *f.* / तीं कापणार होतीं *n.*	They were going to cut.

Future Tense.

Singular.	*Plural.*
1. मी कापणार असेन *m.f.n.* I may be going to cut.	आह्मी कापणार असूं *m. f. n.* We may be going to cut.
2. तू कापणार असशील *m. f. n.* Thou mayest be going to cut.	तुह्मी कापणार असाल m. *f. n.* You may be going to cut.
3. तो *m.* ती *f.* तें *n.* कापणार असेल He, she, it, may be going to cut.	ते *m.* त्या *f.* तीं *n.* कापणार असतील They may be going to cut.

Digitized by Google

Note 6.

Class.	Pronouns.	Adverbs.				
		Time.	Place.	Manner.	Quantity.	Condition.
Relative.	जो who.	जेव्हां when.	जेथें where.	जसा *m.* as.*	* जितका *m.* * जेवढा *m.* as much.†	जर If, जरी though.
Demonstrative.	तो that, हा this.	तेव्हां then, एव्हां now	तेथें there, तिकडे thither, एथें here, इकडे hither.	*तसा so *असा such	*तितका *तेवढा that much† *इतका,† *एवढा this much	तर ther, तरी still.
Interrogative.	कोण who	केव्हां कधीं when.	कोठें where.	*कसा how	*कितका *केवढा किती how much.†	

Note 7.

POSTPOSITIONS DENOTING—

Time: आंत in; पुढें, नंतर, वर after; पर्यंत until; अगोदर, पूर्वी before,

Space: आंत, ठायीं in; मध्यें in, between; बाहेर out; पाशीं, समीप, सन्निध, जवळ near; पुढें, समोर before; मागें behind; खालीं under; वर on; अलिकडे on this side; पलिकडे beyond.

Motion to or from a place: कडे at, towards; पर्यंत पावेतों till; वरून from above; खालून from below; पासून from.

Instrumentality: करून, करवीं, द्वारां, द्वारें, हातीं by or through.

And others: खेरीज, शिवाय, विना, वांचून without; बदल, ऐवजी instead of; समान, सारखा, प्रमाणें like; जवळ, पाशीं near; भोंवतीं around; साठीं for; विषयीं about; बरोबर, सह, संगतीं, सहित, सहवर्तमान with; विरुद्ध, उलट, उलटें against; सुद्धां together with.

* See notes on Adverbs, lesson XLIV Part I.

† One in का refers more to quantity in measure while in ें shows bulk as एवढा हत्ति. इतकें पाणी or तेल. एवढा भात or इतका भात.

Digitized by Google

अंकुश *m.* an iron rod hooked at the end.
अखेर *f.* an end.
अगत्य *n.* necessity.
अगदीं *ad.* quite,
अडचण *f.* a difficulty.
अडणें *v. n.* to stop.
अडवणें *v. a.* to stop.
अडाणी *a.* ignorant, mannerless.
अंतःकरण *n.* heart.
अतिशय *ad.* exceedingly.
अंथरुण *n.* a bed.
अद्याप *ad.* yet.
अधम *a.* vile *n.* vile.
अधिक *a.* more.
अधिकार *m.* authority.
अनुभवास *m.* येणें *v. n.* to experiance.
अन्न *n.* food.
अन्याय *m.* a fault, an injustice, a wrong.
अपराध *m.* a fault.
अपराधी *a.* faulty.
अप्रबुद्ध *a.* dull. [ly.
अप्रामाणिकपणानें *ad.* dishonest-
अफू *f.* opium.
अब्रू *f.* reputation.
अभ्यास करणें *v. a.* to study.
अंमल *m.* rule. [earlier.
अंमळ *ad* **आधीं** *ad.* a little
अरण्य *n.* a forest.
अर्ज *m.* a petition.
अर्थ *m.* meaning.
अर्धा *a.* half.
अरे *int.* oh.
अलीकडे *ad.* recently, lately.
अवल *f.* beginning.
अवस्था *f.* state.
अविचारी *a.* thoughtless.
असणें *v. n.* to be.
असा *ad.* in this way.
अस्पष्ट *ad.* indistinctly.
असूं, आसू *n.* a tear. [testation.
अहारे *int.* of joy, pity, or de-
अहो *int.* sir.
अज्ञानी *a.* ignorant.
आई *f.* the mother.
आकाश *n.* the sky. [bitterly.
आक्रोश *m* **करणें** *v. a.* to cry
आंखूड *a.* short.
आंग *n.* body, a side.
आंगणें *n.* a compound.
आगबोट *f.* a steamer.
आंगठी *f.* a ring.
आंगरखा *m.* a coat.
आज *ad.* to-day.
आजरात्रीं *ad.* to-night.
आजारी *a.* sick, ill.
आजोळ *n.* house of one's mother's father.
आटपाट *f.* children's play touching hand and then running behind one another to touch on the back. [play.
आट्यापाट्या *pl. f.* a kind of
आठ *a.* eight.
आंडें *n.* an egg.
आणणें *v. a.* to bring.

Digitized by Google

आतां *ad.* now.
आतांच *ad.* just now.
आतांशीं *ad.* now-a-days.
आंत *p. p.* in. into.
आदळणें *v. a.* to dash.
आंधळा *a.* blind.
आधीं *ad.* first, before
आनंदानें *ad.* merrily.
आपटणें *v. a.* to dash.
आंबा *m.* a mango.
आभार *m* मानणें *v. a.* to thank.
आभारी *a.* thankful.
आयासानें *ad.* with difficulty.
आयुष्य *n.* life.
आर्जव *n* करणें *v. a.* to beseech.
आरोप *m* ठेवणें *v. a.* to accuse.
आरंभ *m* करणें *v, a.* to commence.
आवडणें *v. n.* to be pleasing.
आवडता *a.* favourite.
आवाज *m.* voice, sound.
आशा *f* करणें to expect, to hope
आस्वल *n.* a bear.
आज्ञा *f* पाळणें *v. a.* to obey.
आज्ञा *f* मोडणें *v. a.* to disobey.

इकडून *ad* from this place.
इंग्रजी *a.* English.
इच्छिणें *v. a.* to wish.
इतका *ad.* so much.
इतःपर *ad.* hence forward.
इतिहास *m.* history.
इलाज *m.* a remedy.
ईर्षा *f.* emulation.

उगाच *ad.* without cause.
उघडणें *v. a.* to open.
उघडा *a.* exposed, without cover.
उचलणें *v. a* to pick up, to lift.
उठणें *v. n.* to get up.
उडणें *v. n.* to fly.
उडविणें *v. a.* to fly.
उडी *f* मारणें *v. a.* to jump.
उतरणें *v. a.* to take down, to turn out, to pass.
उत्कृष्ट *a.* excellent.
उत्तम *a.* nice, excellent.
उत्तर *n.* an answer.
उथळ *a.* shallow.
उदार *a.* generous.
उंदीर *m* a mouse.
उद्यां *ad.* to-morrow.
उद्योग *m.* work.
उद्योगी *a.* industrious.
उधळणें *v. a.* to squander.
उन्हाळा *m.* summer.
उपकार *m.* an obligation.
उपजीवन *n* करणें *v. a.* to maintain oneself.
उपदेश *m* करणें *v. a.* to advise.
उपयुक्त *a.* useful.
उपयोग *m* करणें *v. a.* to use.
उपाशी *a.* fasting.
उबवणें *v. a.* to incubate.
उमणें *v. n.* to cease for a time.
उलकंडणें *v. a.* to spill.
उलट *ad* बोलणें *v. a.* to contradict.
उल्हासी *a.* gay.
उशिरां *ad.* late.
उसना *a* घेणें *v. a.* to borrow.
ऊन *a.* warm.
ऊबदार *a.* warm.

ऋणी *a.* indebted.
ऋतु *m.* a season.

एक *a.* one.
एकटा *a.* alone.
एकत्र *ad.* together.
एकदम *ad.* at once.
एकंदर *ad.* altogether.
एकमेक *a.* each other, one another.

Digitized by Google

एकाएकीं *ad.* suddenly.
एकुलता *a.* only.
एतद्देशीय *a.* native of this country.
एवढा *a.* so much.
एवढासा *a.* so small.
एकादशी *f.* the eleventh day of a fortnight of a lunar month.
ऐकणें *v. n.* to hear.
ओकणें *v. n.* to vomit.
ओठंगणें *v. n.* to lean.
ओथंबणें *v. n.* to hang down from weight.
ओढणें *v. a.* to pull, to drag.
औषध *n.* medicine.
कऊल कौल *n.* a tile.
कचेरी *f.* an office.
कठिण *a.* difficult.
कदाचित् *ad.* perhaps.
कड *f.* the hollow above the hip.
कडक *a.* severe.
कडे *p.p.* toward.
कढत *a.* hot.
कथा *f.* a story, a tale.
कधीं कधीं *ad.* sometimes.
कधीं *ad* नाहीं *v. n. ad.* never.
कपडा *m.* a garment.
कबूल *ad* करणें *v. a.* to consent, to agree.
करडूं *n* a kid.
करणें *v. a.* to do, to make.
करवंद *n.* a black berry.
कर्तव्यकर्म *n* कर्तव्य *a.*, a duty.
कलाल *m.* a vendour of liquors.
कल्पना *f.* invention.
कल्याण *n.* well-being.
कवाईत *f.* a parade.
कवाड *n.* a gate.
कविता *f.* poetry.
कशिदा *m.* an embroidered work.
कसा *m.* a tie, *ad.* how.
कळणें *v. n.* to be known.
कळविणें *v. a.* to inform.
काईल *f.* a pan.
काका *m.* a paternal uncle.
कागद *m.* a piece of paper.
काजवा *m.* a fire-fly.
काठी *f.* a stick.
काडू *m.* an earth-worm.
काढणें *v. a.* to take out.
कादंबरी *f.* a novel, a fabulous story.
कान *m.* an ear.
कानठाळे *m. pl.* बसविणें *v. a.* to stun.
कापड *n.* cloth.
कापणें *v. a.* to cut, to mow.
कापूस *m.* cotton.
काम *n.* work, transaction.
काम *n* करणें *v. a.* to work.
कामू *f.* name of a woman.
कायदा *m.* a law.
कायदेशीर *a.* lawful.
कारखाना *m.* an establishment.
कारण *n.* a cause.
कारभारी *m.* a minister.
काल *ad.* yesterday.
काशिनाथ *m.* name of a man.
काशी *f.* the name of a woman.
कांकडी *f.* a cucumber.
कांठ *m.* a skirt, तीर *n.* a bank.
कांस *f.* the tuck of धोतर or लुगडें; udder.
कांसें *n.* bell-metal.
कांहीं *a.* some.
कांहीं *a.* नाहीं *v. n.* nothing.
कांहींसा somewhat.
कितीएक *a.* several.
किनारा *m.* a coast.
किंमतीचा *a.* worth.
किरण *m.* a ray.
किंवा *conj.* or.

Digitized by Google

कीर्तन *n.* celebrating the praises of god with music and singing.

कुतरें or कुर्वे *n.* a cur.
कुत्रा *m.* a dog.
कुदळ *f.* a hoe.
कुरकुरणें *v. n.* to complain.
कुरतुडणारा *a.* gnawing.
कुलूप *n.* a padlock.
कुस्ती *f.* wrestling.
कूस *f.* a side.
कृपाळू *a.* merciful.
केर *m.* worthless litter.
केरसुणी *f.* a broom.
केवळ *ad.* merely.
केव्हां *vd.* when.
केव्हांचा *ad.* long since.
केळें *n.* a plantain.
कैदी *m.* a prisoner.
कोणता *inter. p.* which.
कोठें *ad.* where.
कोणी *a.* some one.
कोन *m.* a corner.
कोमजणें *v. n.* to fade.
कोयती *f.* a scythe.
कोरणें *v. a.* to carve.
कोश *m.* a dictionary.
कोस *m.* two miles.
कोळसा *m.* coal.
कोळी *m.* a fisherman.
कोंकण *n.* the konkan.
कोंकरु *n.* a lamb.
कोंपरा *m.* a corner.
कोंबडी *f.* a hen.
कोंवळा *a.* tender.
क्षण *m.* a moment.
क्षमा *f.* करणें *v. a.* to forgive.
क्वचित् *ad.* seldom.

खचीत *ad.* for certain.
खडू *a. a.* discomfited.
खडक *m.* a rock.
खणणें *v. a.* to dig.
खबरदार *ad.* strong.
खरडपट्टी *f* काढणें *v. a.* to scold.
खरा *a.* true.
खरेदी *f* करणें *v. a.* to purchase.
खरोखर *ad.* truly.
खलाशी *m.* a sailor.
खळगा *m.* a pit.
खंदक *m.* a ditch.
खाऊ *m.* sweetmeat.
खाट *f.* a cot.
खाण *f.* a mine.
खाणें *v. a.* to eat.
खातें *n.* a department.
खार *f.* a squirrel.
खारा *a.* salt.
खालीं *p. p.* under, below.
खांब *m,* a post.
खिडकी *f.* a window.
खुशाल *ad.* happy, comfortable.
खुंटी *f.* a peg.
खून*m*करणें *v. a.* to murder.
खेळणें *v. a.* and *n.* to play.
खोटें *a* बोलणें *v. a.* to lie.
खोत *m.* the renter of a village
खोल *a.* deep.
खोली *f.* a room, an apartment

गंगा *f.* name of a woman.
गंगाभागीरथी *f.* an appellation for a widow.
गंजीफ *f.* a card.
गठ्ठा *m.* a bale.
गडबड *f.* a noise.
गडी *m.* a servant.
गति *f.* course.

Digitized by Google

गप्पा *f* तासणें,-मारणें *v. a.* to chat-
गमावणें *v. a.* to lose. [ter.
गर्व *m.* pride.
गरज *f* असणें *v. n.* to want.
गरीब *a.* poor.
गलबत *n.* a ship.
गवई *m.* a songster.
गवत *n.* grass.
गवत *n* कापणें *v. a.* to mow.
गहूं *m* wheat.
गहाण *n.* a pledge.
गळणें to leak, to drop.
गाडा *m.* a cart.
गाडी *f.* a carriage.
गाणें *v. a.* to sing.
गाय *f.* a cow.
गालिचा *m.* सतरंजी *f.* a carpet.
गांव *m. n.* a village.
गांवकुरण *n.* a common.
गाळणें *v. a.* to shed.
गिरणी *f.* a mill.
गुंडाळणें *v. a.* to wrap.
गुण *m.* quality.
गुदस्त *a.* last year.
गुरु *m.* a teacher.
गुरूं *n.* cattle.
गूळ *m.* coarse-sugar.
गृहस्थ *m.* a gentleman.
गेला *a.* gone, last.
गोटी *f.* a marble.
गोठा *m.* a cowpen.
गोड *n.* a sweet thing.
गोडा *a.* sweet.
गोडी *f.* sweetness.
गोदी *f.* name of a girl.
गोफण *f.* a sling.
गोमांस *n* beef.
गोष्ट *f.* a story.
गोंगाट *m.* a noise.
गोंवळकोंडें *n.* name of a city.
ग्रंथ *n.* a literary work, a book.
घडणें *v. n.* to take place.
घड्याळ *n.* a clock, a watch.
घर *n.* a house.
घरटें *n.* a nest.
घरधनी *m.* a landlord.
घराणें *n.* a dynasty.
घाई *f.* haste.
घागर *f.* a pitcher.
घाणेरडा *a.* dirty.
घालणें *v. a.* to put on.
घालविणें *v. a.* to pass.
घाला *m* घालणें *v. a.* to surprise.
घांट *f.* a bell.
घुबड *n.* an owl.
घूस *f.* a rat.
घेणें *v. a.* to take.
घोडा *m.* a horse.
घोडी *f.* a mare.
घोडेवाला *m.*, a groom.
घोंटाळा *m.* confusion.
च *ad.* an affix expressing certainty.
चकचकणें *v. n.* to glitter.
चढणें *v. n.* to climb. [rain.
चतुर्मास *m.* the four months of
चमचा *m.* a spoon.
चरणें *v. n.* to graze.
चरबी *f.* fat.
चव *f.* taste.
चहा *m.* tea.
चहाणें *v. a.* to like.
चळवळ *f.* movement.
चष्मा *m.* spectacles.
चाकर *m.* a servant.
चाकू *m.* a pen-knife.
चाटणें *v. a.* to lick.
चांडाळ *m.* a heartless man.

Digitized by Google

चारणें *v. a.* to feed, to pasture.
चालणें *v. n.* to walk, to begin
चावणें *v. n.* to bite. [a journey.
चिंता *f.* anxiety.
चिंता *f* असणें *v. n.* to matter.
चित्र *n.* a picture.
चिनी लोक *m.* the chinese.
चिरडणें *v. a. n.* to crush.
चिरणें *v. a.* to saw.
चुकणें *v. a.* to err, to miss.
चुनकळी *f.* burnt and unslaked limestone.
चूक *a.* wrong. *f.* a mistake.
चूल *f.* a fire-place.
चोर *m.* a thief.
चोरी *f.* theft.
चोरणें *v. a.* to steal.
चोळी *f.* a bodice.
चोंच *f.* beak.
चौकसनीस *m.* an inspector.

छडी *f.* a cane.

छत्री *f.* an umbrella.
छपवणें *v. a.* to hide.

जखम *f.* a wound.

जग *n.* the world.
जगविणें *v. a.* to save.
जगू *m.* name of a boy.
जण *m.* a person.
जत्रा *f.* a fair.
जमणें *v. n.* to gather.
जमाबंदी *f.* revenue.
जमीन *f.* ground.
जरा *ad.* a little.
जलद *ad.* fast.
जवळ *p. p.* near.
जवळचा *a.* next adjoining.
जवाहीर *n.* a jewel.
जहाज *n.* a ship.
जळणें *v. n.* to burn.
जळू *f.* leech.
जाई *f.* name of a woman.
जागा *f.* a place.
जाणणें *v. a.* to know.
जाणें *v. n.* to go.
जादू *f.* witchcraft.
जास्त *a.* more.
जाळी *f.* a shrub.
जाळें *n.* a net.
जिकडे तिकडे *ad.* every where.
जिरणें *v. n.* to soak into.
जीभ *f.* tongue.
जीव *m.* life.
जुना *a.* old.
जेवणें *v. a.* to dine, to take meals.
जोडणें *v. a.* to join.
जोडा *m.* a pair.
जोर *m.* force.
जोरानें *ad.* violently.

झाड *n.* a tree.

झाडणें *v. a.* to brush.
झिजणें *v. n.* to wear away.
झुडूप *n.* a shrub.
झोंकणें *v. a.* to throw.
झोंप *f.* sleep.
झोंबणें *v. a.* to seize, to lay hold of violently.

टकल्या *a.* bald.

टाकणें *v. a.* to throw.
टाळणें *v. a.* to avoid.
टिकणें *v. n.* to last.
टेंकडी *f.* a hill.
टेबल *n.* a table.
टोंचणें *v. a.* to prick.
टोपी *f.* a cap.

ठसा *m.* a print.

ठाऊक *a.* known.
ठार *ad.* quite.

Digitized by Google

ठिकाण *n.* a place.
ठेवणें *v. a.* to lay.
डसणें *v. a.* to bite.
डांक *f.* mail.
डावा *a.* left.
डोकें *n.* head.
डोळा *m.* an eye.
डौल *m.* an empty display.
डौल *m* घालणें *v. a.* to pretend.
ढकलणें *v. a.* to push.
ढाळणें *v. a.* to shed.
तपासणें *v. a.* to revise, to examine.
तबियती *a.* capricious.
तयार *a.* ready.
तयार *a* करणें *v. a.* to prepare.
तर *conj.* then.
तरणा *a.* young.
तरमग *ad.* then.
तरवार *f.* sword.
तराजु *f.* a balance.
तरुण *a.* young.
तवा *m.* an iron or earthen plate on which the cakes are baked.
तसदी *f* घेणें *v. a.* to take pains.
तसबीर *f.* a picture.
तसा *a.* like that.
तहान *f.* thirst.
ताजा *a.* fresh.
ताप *m.* fever.
तास *m.* an hour.
तांदूळ *m.* rice.
तांबडा *a.* red.
तांबू *f.* name of a cow.
तिकडे *ad.* towards that place.
तिडणें *v. n.* to crack.
तिरस्कार *m.* करणें *v. a.* to despise, to hate.
तिसरा *a.* third.
तीस *a.* thirty.
तीक्ष्ण *a.* sharp.
तुकडा *m.* a bit, a piece.
तुरुंग *m.* a prison.
तुरुंगांत *m* घालणें *v.a.* to imprision.
तुलना *f* करणें *v. a.* to compare.
तूप *n.* ghee.
तेथच्यातेथें *ad.* then and there.
तेल *n.* oil.
तेलकट *a.* oily.
तेव्हां *ad.* then
तोच *a.* the same.
तोड *f* करणें *v. a* to settle. to compromise.
तोडणें *v. a. n.* to break, to cut.
तोफ *f.* a gun.
तों *ad.* while.
तोंड *n.* mouth, face.
त्रास *m* देणें *v. a.* to tease.
त्याग करणें *v. a.* to abandon.
थकणें *v. n.* to be tired.
थंडी *f.* cold.
थिजणें *v. n.* to freeze.
थुंकणें *v. n.* to spit.
थोरला *a.* great.
दऊत *f.* an inkstand.
दगड *m.* a stone.
दडणें *v. n.* to lie hid.
दमवणें *v. a.* to tire.
दया *f.* mercy.
दयाळू *a.* kind.
दर *a.* every, *m.* rate.
दरवाजा *m.* a door, a gate.
दर्शन *m* घेणें *v. a.* to see.
दहा *a.* ten.
दाखविणें *v. a.* to show, to mark.
दागिना *m.* an ornament.
दाणा *m.* grain.

Digitized by Google

दादा *m.* an appellation for the eldest brother.
दार *n.* a door.
दारू *f.* wine, gunpowder.
दासी *f.* a maid servant.
दिपणें *v. n.* to be dazzled.
दिपवाळी (दिवाळी) the great Hindu holiday.
दिवस *m.* a day.
दिवा *m.* a light, a lamp.
दिवाणखाना *m.* a hall.
दिवाणा *a.* pitiable.
दिसणें *v. n.* to look.
दुकान *n.* a shop.
दुखणें *n.* sickness.
दुखरा *a.* sore.
दुखविणें *v. a.* to hurt.
दुःख *n.* woe.
दुःखभोगणें *v. a.* to suffer.
दुष्काळ *m.* a famine.
दुष्ट *a.* surly.
दुष्टपणा *m.* envy.
दुसरा *a.* other.
दूध *n.* milk.
दूधवाली *f.* a milkwoman.
दूर *ad.* away.
देऊळ *n.* a temple.
देणगी *f.* a gift.
देणें *v. a.* to give, *n.* debt.
देणें (पैसा) *v. a.* to pay.
देव *m.* God, a god.
देश *m.* a country.
दोन *a.* two.
दोन्ही *a.* both.
दोरा *m.* a thread.
दोरी *f.* a string, a rope.
दोष *m* लावणें *v. a.* to censure, to blame.
दौलतराव *m.* name of a man.

दंगा *m.* a riot.
दंव *m.* dew.
दांडगाई *f.* rudeness.
दांत *m.* a tooth.
द्राक्षासव *m.* wine.
द्वाड *a.* mischievous.
धक्का *m.* a mound, a wharf.
धडा *m.* a lesson.
धडाका *m.* a shock.
धनगर *m.* a sheperd.
धनी *m.* an owner, a master.
धर्म *m.* a religion.
धरणें *v. a.* to hold, to catch.
धान्य *n.* corn.
धार्मिक *a.* pious.
धांवणें *v. n.* to run.
धीट *a.* bold.
धुणें *v. a.* to wash.
धूर *m.* smoke.
धैर्य *n.* courage.
धोतर *n.* cloth for a man.
ध्यानें *v. a.* to meditate.
नकल *f.* करणें *v. a.* to copy, to joke,–होणें *v. n.* to be extinct.
नख *n.* a nail.
नदी *f.* a river.
नमस्कार *m.* a bow.
नवरा *m.* a husband.
नवा *a.* new.
नळ *m.* a pipe.
नंतर *ad.* afterwards.
नंबर *m.* a number.
नाक *n.* the nose.
नाचणें *v. n.* to dance.
नाटकगृह *n.* a theatre.
नातू *m.* a grandson.
नाद *m.* a sound.
नामांकित *a.* noted.

Digitized by Google

नारळ *m.* a cocoanut.
नारायण *m.* name of a man.
नावाडी *m.* a boatman.
नाश *m* करणें *v. a.* to destroy.
नासणें *v. a.* to waste.
नाहक *ad.* unjustly.
नांगरणें *v. a.* to plough.
नांगी *f.* a sting.
नांगी *f* मारणें *v. a.* to sting.
नांव *n.* a name.
निघणें *v. n.* to go out.
निजणें *v. n.* to sleep. [bed.
निजावयास-जाणें *v. n.* to go to
निभणें *v. n.* to get out.
निमुटपणें *ad.* quitely, without grumbling.
निर्दयपणा *m.* heartlessness.
निर्भयपणा *m.* fearlessness.
निर्भयपणें *ad.* securely.
निर्मळ *a.* pure, clean.
निर्लेप *a.* unsmeared.
निर्व्यसनी *a.* free from bad
निरपराधी *a.* innocent. [habits
निराळा *a.* else, different.
निरुपद्रवी *a.* innocent.
निरोगी *a.* without disease, healthy.
निवणें *v.n.* to cool. [healthy.
निळा *a.* blue.
निःपक्षपाती *a.* impartial.
नीट *a.* neat.
नीट *ad* करणें *v. a.* to mend.
नुकसान *n.* loss.
नेणें *v. a.* to carry. [loins.
नेसणें *v. a.* to gird about the
नेसविणें *v. a.* to dress,
नेहमी *ad.* always.
नेहमीचा *a.* usual.
न्याय *m.* justice.
न्यायाधीश *m.* a judge.

न्हावी *m.* a barber.

पकडणें *v. a.* to catch.
पक्का *a.* perfect. [book.
पंचतंत्र *n.* a sanskrit story-
पडणें *v. n.* to fall.
पडसें *n.* cold.
पढणें *v. n.* to study.
पण *conj.* but, a termination to form abstract nouns.
पतंग *m.* a kite.
पंत *a.* Mr.
पंतोजी *m.* a school-master.
पत्र *n.* a letter.
पदर *m.* end of a garment.
पदार्थ *m.* a thing.
पर्यंत *p. p.* till.
परत *ad* येणें *v. n.* to return.
परंतु *conj.* but.
परवां *ad.* the other day.
परसू *m.* a rear compound.
परांची *f.* a scaffold.
पराजय *m* करणें *v. a.* to defeat.
परिणाम *m.* effect, consequence.
परीट *m.* a washerman.
परीक्षा *f.* an examination.
पसंत *ad* करणें *v. a.* to choose.
पहिल्यानें *ad.* first.
पळणें *v. n.* to run, to flee.
पक्षी *m.* a bird.
पाऊल *n.* a foot, a step.
पाऊस *m.* rain.
पाऊस *m* पडणें *v. n.* to rain.
पांगळा *a.* lame.
पागोटें *m.* a turban.
पांघरणें *v.n.* to clothe, to cover.
पाजणें *v. a.* to suckle, to cause
पाटी *f.* a slate. [to drink.
पाटील *m.* a village officer.

Digitized by Google

पाठ *ad* करणें *v. a.* to learn by heart.
पाठविणें *v. a.* to send.
पाडा *m.* a male calf.
पांढरा *a.* white.
पाणी *n.* water.
पाणी *n* पाजणें *v. a.* to water.
पातक *n.* a sin.
पातळ *a.* thin, liquid.
पान *n.* a leaf.
पानगी *f.* dough spread over a leaf rolled up and thrown into the fire to be baked.
पाय *m.* a foot, a leg.
पायरी *f.* a step.
पालटणें *v. a.* to change.
पाला *m.* foliage.
पावसाळा *m.* the rainy season.
पाशीं *p. p.* near, with.
पाहणें *v. a.* to see.
पाहुणा *m.* a guest.
पाळणा *m.* a box of the turn-cross erected at fairs, a cradle.
पिंगट *a.* brown.
पिंजारणें *v. a.* to card.
पिणें *v. a.* to drink.
पिशवी *f.* a bag.
पीक *n.* a crop.
पीठ *n.* flour.
पुढें *ad.* before, afterwards.
पुणें *m.* the name of a city.
पुणेकर *m.* an inhabitant of Poona.
पुण्य *a* भूमी *f.* a holy place.
पुन्हा *ad.* again.
पुरता *a.* complete.
पुरुषार्थ *m.* manliness.
पूर्णपणें *ad.* perfectly.
पूर्वज *m.* an ancestor.
पूर्वी *p. p.* before, ago, formerly.
पूर्वीचा *a.* former.
पुष्कळ *a.* much, many.
पुस्तक *n.* a book.
पुस्तकालय *n.* a library.
पेंढी *f.* a bundle of grass.
पेंडसे *m.* surname.
पेरू *m.* a guava.
पेरणें *v. a.* to sow.
पेशवा *m.* the Peshwa.
पेशवाई *f.* time or reign of the Peshwas.
पेक्षां *p. p.* rather, than.
पैज *f.* a bet, a wagar.
पैरा *m.* a day-labourer.
पैसा *m.* money.
पोकळ *a.* hollow.
पोट *n.* belly.
पोथी *f.* a book.
पोपट *m.* a parrot.
पोर *n.* the young, a child (in contempt.)
पोरगा *m.* a (naughty) boy.
पोषण *n.* supporting.
पोहरा *m.* a bucket.
पोंहोंचणें *v. n.* to reach.
पोंहणें *v. n.* to swim.
पोळी *f.* a cake.
प्रकार *m.* a sort.
प्रकाशणें *v. n.* to shine.
प्रकृति *f.* health.
प्रजा *f.* a subject.
प्रत्येक *a.* every.
प्रवास *m.* a travel.
प्रवास *n* करणें *v. a.* to travel.
प्रवासी *m.* a traveller.
प्रश्न *m.* a question.
प्रसंग *m.* an occasion.
प्रहर *m.* one eighth of a day.
प्राचीन *a.* ancient.

Digitized by Google

प्राण *m.* a life.
प्राणी *m.* an animal.
प्रामाणिक *a.* true, fair.
प्रार्थना *f.* request, a prayer.
प्रार्थना *f* करणें *v. a.* to pray.
प्रियकर *a.* beloved.
प्रीति *f.* love.
प्रीति *f* करणें *v. a.* to love.
प्रेतसंस्कार *m.* funeral.
फक्त *ad.* only, simply.
फणस *m.* the jack and its
फराळ *m.* a repast. [fruit.
फळ *n.* a fruit.
फळी *f.* a board, a shelf.
फाडणें *v. a.* to tear.
फार *ad.* much, very.
फिर्याद *f.* a suit. [take a walk.
फिरावयास-जाणें *v. n.* to go to
फुकट *a.* gratis, for nothing.
फूल *n.* a flower.
फेंकणें *v. a.* to throw.
फेरीवाला *m.* a pedler.
फोडणें *v. a.* & *n.* to break.
बकरें *n.* a goat.
बक्षीस *n.* a reward.
(बघणें) *v. a.* to see.
बंड *n.* a mutiny.
बदल *p. p.* instead of.
बंद *a* करणें *v. a.* to shut.
बंदर *n.* a harbour.
बंदीखाना *m.* a prison.
बंदीवान *m.* a prisoner.
बंदूक *f.* a musket.
बरा *a.* good, well.
बरोबर *p. p.* with.
बसणें *v. n.* to sit. [sisters
बहीणभावंडें *n. pl.* brothers and
बहुतकरुन *ad.* generally.
बळकट *a.* strong.
बाई *f.* a lady.
बाकीचा *a.* remaining.
बाग *m.* a garden.
बाज *f.* a cot.
बाजरी *f.* Bajree (a corn).
बाजार *m.* market.
बाजीराव *m.* Bajirav.
बाजू *f.* a side.
बाटली *f.* a bottle.
बातमी *f.* news.
बांधणें *v. a.* to fasten.
बाप *m.* the father.
बाबा *m.* papa.
बाबा *m.* a title of reverence.
बायको *f.* a woman, a wife.
बारा *a.* twelve.
बारीक *a.* slender.
बाहुली *f.* a doll.
बाहेर *ad.* outside.
बाळ *n.* a babe.
बाळया *m.* name of a boy.
बिबा *m.* a black-nut.
बी *n.* seed. [up.
बुजणें *v. n.* to start, to be filled
बुडणें *v. n.* to sink.
बुडविणें *v. a.* to sink.
बुद्धि *f.* intellect.
बुद्धिबळ *n.* a piece of chess.
बेडूक *m.* a frog.
बेत *m* असणें *v. n.* to intend.
बेंबटणें *v. n.* to bleat.
बैल *m.* an ox.
बैलाची गाडी *f.* a bullock-cart.
बोट *n.* a finger.
बोलणें *v. a.* to speak.
बोलावणें *v. a.* to call, to invite.
ब्राह्मण *m.* one of the sacredotal class of India.

Digitized by Google

भक्ष्यासाठीं फिरणें *v. a.* to prowl.
भगवंत *m.* God.
भटक्या *a.* wandering.
भट्ट *a.* an appellation affixed to the name of a Brahman learned in the Vedas.
भर *a.* full, *m.* fullness, height.
भरणें *v. a.* to fill.
भरभराटीस येणें *v. n.* to flourish.
भररस्ता *m.* well-frequented road.
भराभर *ad.* quickly.
भला *a.* honest.
भाऊ *m.* brother.
भाकरी *f.* a cake, bread.
भाग *m.* part.
भाग, अध्याय *m.* a chapter.
भागवणें *v. a.* to quench.
भागवत *n.* name of a book.
भाजणें *v. a.* to bake.
भांडणें *v. n.* to quarrel.
भांडें *n.* a pot.
भाड्यानें देणें *v. a.* to let.
भात *m.* cooked-rice.
भाषा *f.* a language.
भाषांतर *n.* translation.
भिकारी *m.* a beggar.
भिक्षा *f.* alms.
भिजणें *v. n.* to be wetted.
भिणें *v. n.* to fear.
भिंत *f.* a wall.
भित्रा *a.* timid.
भित्रेपणा *m.* cowardice.
भीक *f* **मागणें** *v. a.* to beg.
भूक *f.* hunger.
भुंकणें *v. n.* to bark.
भूत *m.* a ghost.
भुलणें *v.n.* to become infatuated with.
भूषण *n.* an ornament.
भेद *m.* difference.
भेटणें *v. n.* to meet, to visit.
भोंक *n.* a hole.
भोजराजा *m.* name of a king.
भोंवणें *v. n.* to be giddy.

मक्तेदार *m.* a contractor.
मग *ad.* then.
मजला *m.* a story of a house.
मजुरी *f.* wages.
मण *m.* a maund.
मत *n.* an opinion.
मदत *f* **करणें** v. a. to help.
मद्य *n.* wine.
मधमाशी *f.* a bee.
मधुर *a.* sweet.
मध्यें *p. p.* in, between.
मनुष्य *m. n.* a person.
मनाई *f* **करणें** *v. a.* to stop, to prohibit, to forbid.
ममता *f.* love.
ममता *f* **करणें** *v. a.* to love.
मराठा *m.* an inhabitant of Mahârâshtra.
मरणें *v.n.* to die.
मलमल *f.* muslin.
मशाल *f.* a torch.
महाल *m.* district.
महावत *m.* an elephant-driver.
महादजी *m.* name of a man.
महिना *m.* a month.
मळविणें *a. a.* to make dirty.
माग *m.* a loom.
मागणें *v. a.* to ask.
मागून *p. p.* from behind.
मागें *ad.* behind.
मांजर *n.* a cat.
माजरी *f.* a female-cat.
माणीक *n.* a ruby.
माणूस *n.* a person.
मानें *v. n.* to be held.
मातबर *a.* rich.

Digitized by Google

माच *ad.* only.
माद्क *a.* intoxicating.
मान *m.* a respect.
मानवी *a.* human.
मामलेदार *m.* a revenue and magisterial officer.
मामा *m.* a maternal-uncle.
मायलेंकी *f.* mother & daughter.
माया *f.* love.
मारणें *v. a.* to beat, to kill.
मार्ग *m.* a way.
मार्दव *n.* softness.
मारामार *f.* mutual fighting, an assault.
माल *m.* goods.
मालमत्ता *f.* an estate.
मालविणें *v. a.* to extinguish.
मावशी *f.* a maternal-aunt.
मावळा *m.* an inhabitant of the region along the eastern side of the Sahyadri range.
मांस *n.* flesh.
मासळी *f.* fish.
मासा *m.* a fish.
माळी *m.* a gardener.
मिठाई *f.* sweetmeat.
मित्र *m.* a friend.
मिरवणें *v. n.* to parade.
मिष्ट *a.* delicious.
मिळणें *v. a.* to get.
मिळवणें *v. a.* to get. to earn.
मीठ *n.* salt.
मुकणें *v. n.* to lose.
मुका *n.* a kiss.
मुक्त *a* करणें *v. a.* to release.
मुख्यत्वेंकरून *ad.* espècially.
मुद्दाम *ad.* purposely.
मुरणें *v. n.* to be absorbed.
मुलगा *m.* a boy, a son.
मुलगी *f.* a daughter, a girl.
मुळाक्षरें *pl. n.* the alphabet.
मुळें *p. p.* on account of.
मूर्ख *a.* foolish.
मूर्छा *f* येणें v. a. to faint.
मूल *n.* a child, *f.* a girl.
मेज *n.* a table.
मेंढरु *n.* a sheep.
मेहेरबानी *f.* a favour.
मैना *f.* a kind of bird.
मोजणें *v. a.* to count.
मोठा *a.* great.
मोठ्यानें *ad.* loudly.
मोडका *a.* broken.
मोडणें *v. n.* to break.
मोती *n.* a pearl.
मोलवान *a.* valuable.
मोहर *m.* blossom, coin of 15 rupees.
मौजेनें *ad.* wantonly.
यत्न *m.* करणें *v. a.* to try.
यंत्र *n.* a machine.
यंदां *ad.* this year.
यमनी *f.* name of a girl.
युक्ति *f.* a plan, a contrivance.
येणें *v. n.* to come.
योग्य *a.* proper.
रक्त *n.* blood.
रकम *f.* a sum.
रगड *ad.* plentifully.
रजा *f.* a leave.
रडणें *v. n.* to cry.
रमाबाई *f.* name of a woman.
रविवार *m.* Sunday.
रक्षण *n* करणें v. a. to save.
रंगवणें *v. a.* to paint, to colour, to dye.
रंगारी *m.* a dyer.
राखणें *v. a.* to watch.
राग *m.* anger.
रागावलेला *a.* angry.

Digitized by Google

रागीट *a.* passionate.
राजकीय *a.* Royal.
राजपुत्र *m.* a prince.
राजा *m.* a king.
राज्य *n.* a kingdom.
राज्य *n* करणें *v. a.* to reign.
राज्यव्यवस्था *f.* an administration.
राणी *f.* a queen.
रान *n.* weed.
रावणें *v. a.* to till.
राम *m.* an incarnation of Vishnu.
रामा *m.* the name of a man.
रामायण *n.* the epic of Walmiki.
राव *a.* a title of honour affixed to the names of persons chiefly of soldiers and clerks.
राष्ट्र *n.* a nation.
राहणें *v. n.* to live.
रुचि *f.* taste.
रुजणें *v. n.* to shoot, (a grain.)
रुपें *n.* silver.
रूप *a.* appearance.
रे *int.* a particle of address.
रेडा *m.* a buffalo.
रेशमी *a.* silk.
रोग *m.* a disease.
रोहिला *m.* the Rohilla people.
लक्ष्य *n.* attention.
लभाच्या हेतूनें लेह *m* करणें *v. a.* to court.
लंगडा *a.* lame.
लढणें *v. n.* to fight.
लपणें *v. n.* to lie hid.
लबाडी *f.* a lie.
लहान *a.* little, small.
लक्ष्य *n* देणें *v. n.* to mind.
लांकूड *n.* wood.
लांकूड *n.* timber.
लागणें *v. n.* to touch.
लागलाच *ad.* instantly.
लाजिरवाणा *a.* disgraceful.
लाडका *a.* darling.
लांडा *a.* tale-cut.
लाडू *m.* a ball of sweet-meat.
लादणें *v. a.* to load.
लांब *a.* long.
लांबलचक *a.* lengthy.
लांबी *f.* length.
लावणें *v. a.* to apply.
लिलांव *n.* an auction.
लिहिणें *v. a.* to write.
लुच्चा *a.* dissolute, libertine.
लुगडें *n.* a cloth for a woman to gird about her loins.
लेंकरुं *n.* a child.
लेखणी *f.* a pen.
लेणें *v. a.* to wear.
लोक *m.* people.
लोंकर *f.* fur.
लोखंडी रस्ता *m.* a railway.
लोड *n.* a cushion.
लोणी *n.* butter.
लौकर *ad.* early.

व *conj.* and.
वचन *n* पाळणें *v. a.* to keep one's word.
वडील *m.* father, an elder.
वनस्पती *f.* a herb.
वय *n.* age.
वर्ग *m.* an order, a class.
वर्ज *ad* करणें v. a. to abstain.
वर्ष *n* an year.
वर *p. p.* against, upon.
वरता *ad.* above.
वरात *f.* a procession.
वस्तू *f.* a thing, an article.
वस्त्र *n.* a cloth.
वसविणें *v. a.* to inhabit, to settle.
वांकडा *a.* crooked.
वागणें *v. n.* to behave.

Digitized by Google

वागविणें *v. n.* to treat.
वाघ *m.* a tiger.
वाचणें *v. a.* to read.
वांचणें *v. n.* to sustain life.
वाजवणें *v. a.* to ring.
वात *f.* a wick.
वापरणें *v. a.* to wear.
वाफ *f.* steam.
वाल्मीक *m.* the author of
वांटा *m.* a share. [Ramayan.
वाट *f* पहाणें v. a. to wait.
वाटणें *v. n.* to think.
वांटणें *v. a.* to distribute.
वाडा *m.* a palace.
वाढणें *v. a.* to grow, to increase.
वाढाविणें *v. a.* to increase.
वाढी *f.* a dish of dressed food.
वारस *m.* an heir.
वारंवार *ad.* often.
वारा *m.* wind.
वास *m* घेणें *v. a.* to smell.
वांसरु *n.* a calf.
वाहणें *v. n.* to flow.
वाळविणें *v. a.* to dry.
वाळू *f.* sand.
विकणें *v. a.* to sell.
विकत आणणें *v. a.* to buy.
विकत घेणें *v. a.* to buy.
विक्रम *m.* name of a king.
विचार *m* करणें *v. a.* to think.
विचारणें *v. a.* to ask.
विझणें *v. n.* to be extinguished.
विटीदांडू *m.* bat & ball (play).
विझविणें *v. a.* to put out.
विणणें *v. a.* to weave.
विणें *v. a.* to bear.
वितळणें *v. n.* to melt.
वितळविणें *v. a.* to melt.
विद्यार्थी *m.* a pupil.
विद्या *f* शिकवणें *v. a.* to educate.
विधवा *f.* a widow.
विनाकारण *ad.* without cause.
विरामचिन्ह *n.* a stop.
विरणें *v. a.* to melt.
विवरण *n* करणें *v. a.* to explain.
विश्वास *m* ठेवणें *v. a.* to believe.
विश्वासणें *v. a.* to trust.
विषयी *p. p.* about.
विष्णु *m.* name of a man.
विसंवणें *v. a.* to lose sight of.
विस्तव *m.* fire.
विसरणें *v n.* to forget.
विहीर *f.* a well.
वीणा *m.* the Indian lute.
वीस *a.* twenty.
वेगळा *a.* aloof, separate.
वेडा *a.* mad.
वेडावणें *v. a.* to mock.
वेणू *f.* name of a girl.
वेठ *f.* forced labour.
वेत *m.* a cane.
वेल *f.* a creeper ; a vine.
वैद्य *m.* a physician.
वैद्यशास्त्र *n.* medicine.
वैर *n.* enmity.
वृद्ध *a.* old.
वृद्धापकाळ *m.* old age.
व्यर्थ *ad.* in vain, for nothing.
व्यर्थ *ad* खर्चणें *v.a.* to squander.
व्यर्थ *a* दवडणें *v. a.* to waste.
व्यवहारिक *a.* worldly.
व्याकूळ *a.* overcome by.
व्याख्यान *n.* a lecture.
व्याज *n.* interest.
व्यापारी *m.* a merchant.
व्यायाम *m.* exercise.
शबरी *f.* name of a woman.
शब्द *m.* a word.

Digitized by Google

शरण *a* जाणें *v. n.* to submit.
शरम *f.* shame.
शहर *n.* a city, a town.
शहाणा *a.* wise.
शत्रु *m.* an enemy.
शाई *f.* ink.
शांत *a.* patient.
शाळा *f.* a school.
शिकणें *v. a.* to learn.
शिंकरणें to blow the nose.
शिकवणें *v. a.* to teach.
शिजवणें *v. a.* to cook.
शिडी *f.* a ladder.
शिपाई *m.* a peon.
शिंपी *m.* a tailor. [mend.
शिफारस *f* करणें *v. a.* to recom-
शिरच्छेद *m* करणें *v. a.* to behead.
शिलेदार *m.* a horse-soldier who provides his own horse. [menstruous.
शिवलीशी *a.* (a covert term for)
शिवणें *v. a.* to sew.
शिवाजी *m.* the founder of the Maratha dynasty.
शिवाय *p. p.* without.
शिव्या *f* देणें *v. a.* to abuse.
शिष्य *m.* a pupil.
शिक्षक *m.* a teacher.
शिक्षा *f* करणें *v. a.* to punish.
शेजार *m.* neighbourhood.
शेजारीण *f.* female-neighbour.
शेत *n.* a field.
शेंत *n* कापणें *v. a.* to reap.
शेपटी *f.* a tail.
शेवट *m.* an end.
शोभणें *v. n.* to become.
शोधून काढणें *v. n.* to discover.
श्रम *m.* pains.
श्रीमान *a.* rich.
श्लोक *m.* a verse.
सकाळ *f.* morning.
संगती *f.* company.
सगळा *a.* whole.
सडणें *v. n.* to rot.
सण *m.* a holiday.
सत्तावन *a.* fifty-seven.
सत्पुरुष *m* a good man.
सदाशिव *m.* name of a man.
सदां *ad.* daily.
सद्गृहस्थ *m.* a gentleman.
संध्याकाळ *f. m.* evening.
संपविणें *v. a.* to finish.
संभवनीय *a.* probable.
संभाळणें *v. a* to take care of.
सभा *f.* a meeting.
सभोंवता *ad.* round.
सभ्य *a.* clean.
समजणें *v. a.* to understand.
समाधान *n* करणें *v. a.* to satisfy.
समर्थ *a.* able.
समुद्र *m.* a sea.
समुद्र किनारा *m.* seashore.
समूह *m.* a collection.
समोर *ad.* before, in front.
सरकार *n.* a government.
सरणें *v. n.* to move.
सरांईक *a.* joint.
सरळ *a.* straight. [well.
संरक्षण *n* करणें *v. a.* to protect
सर्व *a.* all.
सर्वत्र *ad.* everywhere.
संवय *f.* a habit.
ससा *m.* a hare.
सहाय *n.* a help.
संहिता *f.* the Vedas.
साखर (खडी) *f.* a sugar-candy.
सांगणें *v. a.* to tell.
सांचलेला *a.* accumulated.

Digitized by Google

सांचलेला पैसा *m.* saving.
साजणें *v. n.* to become.
सांठा *m* करणें to store.
सांडणें *v. a.* to lose.
साडे नऊ *a.* half past nine.
सात *a.* seven.
साधन *n.* means.
साधा *a.* plain.
साधारण *a.* common.
सांपडणें *v. n.* to be found.
साबण *m.* soap.
सामान *n.* furniture.
सारखा *p. p.* like.
सार्वजनिक *a.* public.
साल *n.* an year.
साव *a.* honest.
सासरें *n.* the house of a woman's father-in-law.
सासू *f.* a mother-in-law.
सासूरवाड *f.* house of one's father-in-law.
साळी *m.* a weaver.
सिद्ध *a.* ready.
सिद्धांत *m.* a theorem.
सिंह *m.* lion.
सिंहासन *n.* a throne.
सुकविणें *v. a.* to dry.
सुकणें *v. n.* to dry.
सुख *n.* pleasure.
सुखावह *a.* comfortable.
सुखी *a.* happy.
सुचवणें *v. a.* to suggest.
सुटी *f.* a holiday.
सुतार *m.* a carpenter.
सुंदर *a.* fair.
सद्धां *ad.* also.
सुमारे *ad.* about.
सरी *f.* a knife.
सुरेख *a.* pretty.
सुसर *f.* a crocodile.
सुस्वर *a.* melodious.
सून *f.* a danghter-in-law.
सूर्य *m.* the Sun.
सूर्योदय *m.* sunrise.
सेवा *f* करणें *v. a.* to serve.
सोंग *n.* a disguise, a character.
सोंड *f.* the trunk of an elephant.
सोडणें *v. a.* to unfasten.
सोनार *m.* a goldsmith.
सोनें *n.* gold.
सोपा *a.* easy.
सोबती *m.* company.
सोमवार *m.* Monday.
सोंवळा *a.* pure, holy.
सोसाक *f.* name of a woman.
सौंदर्य *n.* beauty.
स्तुति *f* करणें. *v a.* to praise.
स्नान *n* करणें *v. a.* to bathe.
स्नायू *m.* a muscle.
स्नेही *m.* a friend.
स्पष्ट *a.* clear.
स्मरणें *v. n.* to think upon, to remember.
स्वच्छ *a.* fair, clean.
स्वतंत्र *a.* independent.
स्वतां *ad.* personally.
स्वतांचा *a.* own.
स्वभाव *m.* nature.
स्वभावतः *ad.* by nature.
स्वयंपाक (सैंपाक) *m.* dressing of food.
स्वस्त *a.* cheap.
स्वस्थ *ad.* quiet.
स्वार *m.* a rider.

हकिकत *f.* an account.
हजामत *f* करणें *v. a.* to shave.
हजार *a.* a thousand.
हत्ती *m.* an elephant.
हमजेखान *m.* name of a mahomedan.

Digitized by Google

हरिश्चंद्र *m.* name of the king Harischandra.
हरी *m.* name of a man.
हलका *a.* light.
हल्ला *m* करणें *v. a.* to attack.
हवालदार *m.* a police-officer.
हवेली *f.* a large building.
हंबरणें *v. n.* to low.
हंसणें to laugh, to redicule.
हा *pro.* this.
हाड *n.* a bone.
हाणणें *v. a.* to slay.
हात *m.* a hand.
हातमोजा *m.* a glove.
हालणें *v. n.* to move.
हितकारक *a.* wholesome.
हिंदु *m.* Hindu.
हिरा *m.* a diamond.
हिंवाळा *m.* the winter.
ही *ad.* even.
हुकुम *m.* an order, a command.
हुशारी *f.* cleverness.
हुंगणें *v. a.* to smell.
होडी *f.* a boat.
होणें *v. n.* to be.
हो, होय *ad.* yes.
हौस *f.* ardour.
ज्ञान *n.* knowledge.

Digitized by Google

BOOKS OF THE AUTHOR FOR SALE

THE LIFE IN MARATHI OF

THE LATE RAO BAHADUR NANA MOROJI J. P.,

FELLOW OF THE UNIVERSITY OF BOMBAY,

PRESIDENCY MAGISTRATE.

It is original Marathi and not a translation. So its language is plain and simple. It will give a clear idea to a foreign reader of native life, habits and homes. It will also show that a well educated native can make an excellent Presidency Magistrate.

Price Annas 13.

MARATHI ENGLISH SECOND BOOK.

It treats of the complex and compound sentence. It contains well selected, idiomatic sentences, simple and concise rules of Grammer to elucidate them, Modi Baraksharies, and Departmental Examination Papers Modi and English, and a copious vocabulary.

Price Rs. 2.

COPIES TO BE HAD AT:—

1. Tract and Book Society, Kalbadevi Road
2. Radhabai Atmaram Sagoon, Kalbadevi Road.
3. Ramchandra Govind & Sons, Kalbadevi Road.
4. The author, Goregawkar's Wadi, Dammer Lane and of all other book sellers.

} Bombay.

OPINIONS ON THE FIRST EDITION.

MARÂTHI ENGLISH PRIMER.

THE BEST AVAILABLE HELP FOR ENGLISH SPEAKING STUDENTS OF THE MARATHI LANGUAGE.

PRICE.— Rs. 1-8;

The "*Times of India*" (7th September 1889.)

"Marathi English Primer" by G. H. Bhide, 8 vo (Education Society's Press, Bombay.) We have gone through Mr. Bhide's Primer. Its plan is excellent. The foreign student of the Marathi language will find in this little book a systematic beginning as a sound ground work for his future study of the language. The student is enabled in each succeding lesson to develop the simple sentence to its fullest extent as he reaches the end of the book. The author seems to have taken much care to adapt his little book to the wants of various students. The two appendices at the end of the work will prove very useful as they present at one view the grammatical portion of the book and different groups of words, relating to a

Digitized by Google

variety of professions. Mr. Bhide has attempted to teach the student the written as well as the spoken Marathi with pretty good success. It should prove a great help to officers in passing the Departmental Examination in Marathi. With this book, an intelligent and careful student can almost dispense with the assistance of a Pandit which he would be otherwise required to take.

The "*Indu-Prakash*" (9th September 1889).

"Marathi-English Primer." This is an excellent little book prepared especially for the use of foreign students of the Marathi language. It contains a course of lessons and progressive exercises on the model of Professor Bhandarkar's Sanskrit Readers, giving elementary rules of Marathi Grammar and Exercises in translation from and into English, accompanied with copious glossaries. Being intended for foreign learners of Marathi, the book gives the rules and other directions in English. It covers nearly the whole course of declensions and conjugations and gives a variety useful information in the shape of Appendices. With the aid of this book, an English knowing foreigner could without much difficulty obtain a fair knowledge of Marathi in a short time. The book may also be useful to students of English as furnishing a very good course of exercises in translation. The author Mr. Bhide is an experienced teacher and the present book is the result of many years of experience in teaching.

The "*Native Opinion*" (15th September 1889.)

Mr. Ganesh Hari Bhide's Marathi English Primer is compiled specially for the use of foreigners desirous of learning Marathi and is very well adapted to the purpose. If well mastered, it will give a fair insight into the language, and we hope, it will meet with the success it deserves.

.....*Marathi English Primer.*—It seems to me to be a capital little book, drawn up with great care and prepared on an excellent plan. It is likely, I should think, to prove most useful to Europeans who have to learn Marathi.....

(Sd.) J. NUGENT,
(Secretary to Govt. of Bombay.)

Mr. Bhide's hand book in English of the Marathi language will, in my opinion, prove extremely useful to Europeans wishing to acquire a knowledge of the Marathi language. It contains besides the usual rules of Marathi Grammer, a large and useful vocabulary of almost all words occuring in daily conversation and in all departments of literature as also sentences for translation from and into Marathi.

(Sd.) Y. M. KELKAR,
(Oriental Translator to Govt. of Bombay.)

Mr. Bhide's Primer is a very useful book, and ought to be studied carefully, at least, in the schools for English children in which Marathi is taught. Even others will find it helpful to acquire an elementary knowledge of the language.

(Sd.) (Rev.) G. R. NAVALKAR.

Mr. Ganesh Hari Bhide's Marathi English Primer has been specially prepared for the use of foreigners learning Marathi, and the rules and exercises are intended to suit that purpose. The work, I think, on the whole, is carefully done and will prove very useful to those who with a good knowledge of the grammar and idiom of their own language wish to enter upon a grammatical study of Marathi.

(Sd.) V. A. MODAK,
Principal, Elphinstone High School.

Digitized by Google

3421-10

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

3 2044 018 921 478

The borrower must return this item on or before the last date stamped below. If another user places a recall for this item, the borrower will be notified of the need for an earlier return.

*Non-receipt of overdue notices does **not** exempt the borrower from overdue fines.*

Harvard College Widener Library
Cambridge, MA 02138 617-495-2413

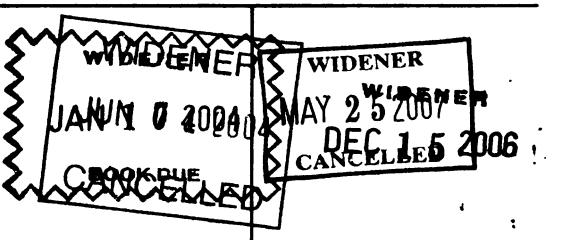

Please handle with care.
Thank you for helping to preserve library collections at Harvard.

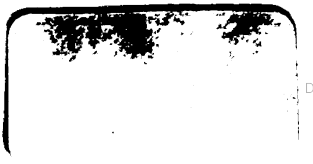

Digitized by Google